Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 14 mei 2011

KUNSTROUTE
6
'Het licht en de kleuren'

REPORTAGE
10
'Generatie achter op schema'

INTERVIEW
14
Kustwacht: 'Samen sterk'

Bekeerd in de cel

Van gedetineerde tot strijder voor God

'Soldaten van God', zo noemen ze zich. Gekleed in camouflagebroek, bijpassend shirt en legerlaarzen, belijden zij met kracht en verve Gods Woord. De ex-gedetineerde mannen, en een enkele vrouw, komen wekelijks bijeen bij Baya Beach om elkaar te steunen en nieuwkomers, familieleden van gedetineerden en slachtoffers te helpen. De Bijbelse solidariteit reikt tot binnen de muren van de gevangenis. "We gaan naar de gedetineerden toe, om hen te overtuigen, zodat Hij hen kan helpen wanneer zij vrij komen."

Tekst: Jacqueline Vega Foto's: Public Image

Een bewaker in de gevangenis had hem aan haar voorgesteld als 'de man van God', de persoon die haar zou kunnen helpen haar leven te beteren, maar zij wilde niet, zegt Chen. "Ik keek naar hem, en dacht: nee, ga weg." Ze wilde met rust gelaten worden. Nu beseft ze echter dat zij zelf geen rust had, ze leefde in onvrede met zichzelf en met de wereld. "Ik was een recidivist", zegt ze. "Nadat ik voor de tweede keer uit de gevangenis kwam, werd ik korte tijd later weer opgepakt. Toen kreeg ik zeven jaar celstraf." Ze haalt diep adem, vervolgt: "Het drong niet echt tot me door. Totdat een bewaker tegen mij zei: 'Je bent als drugsdealer geboren en als drugsdealer zul je sterven.' Toen dacht ik: God bewaar me." Chen, de vijftig gepasseerd en een van de oudste gedetineerden in de vrouwenbarak, rende naar haar cel, ontdeed zich van haar gevangeniskledij en liet zich halfnaakt op de grond vallen. "Ik bad zoals ik nog nooit gebeden had en vroeg Hem mij mijn zonden te vergeven. Ik bezwoor mij open te stellen voor Zijn Woord en Hem te volgen."

In juli 2005 verliet Chen de gevangenis, vier jaar eerder dan voorzien.

In het monumentale pand op Baya Beach weerklinkt luid applaus, de meer dan tachtig toehoorders ontvangen de getuigenis van Chen met uitroepen van vreugde en blijdschap. "Halleluja", schalt het uit meerdere kelen. Chen straalt. Ze ziet er zelfverzekerd uit in haar nette pak met legerdessin. Het is paaszondag, het deels vervallen monument, voorheen het domein van de Baya Beach Club, is versierd, de sfeer is opgewekt, en Chen beleeft momentum. Ze danst op het podium, maakt iedereen aan het lachen. Dan verstomt het rumoer. Chen zingt:

… Ik had alles, maar ik was niet gelukkig…
Ik was verloren, kende geen vrede…
Ik kon niet begrijpen, ik had mijn ogen gesloten…

Ze knikt eerbiedig naar Norwin Martina, gevangeniskapelaan en 'de man van God', wiens toenadering zij had geweigerd. Dat was bijna tien jaar geleden, herinnert Martina zich, die inmiddels al twee decennia in de gevangenis werkt en daar dagelijks een kerkdienst leidt. Die diensten monden vaak uit in een muzikale happening, waar Nederlands gevangenispersoneel, dat om de zes maanden rouleert, wat ongemakkelijk naar staat te kijken en te luisteren. "De kerk is dè plaats waar gedetineerden zich kunnen uiten", zegt kapelaan Martina. "Het gebeurt niet zelden, dat zij hun emoties de vrije loop laten. En dat mag in het Huis van God. Want Hij verwelkomt het moment van overgave."

De gevangenisleiding heeft soms andere gedachten. De kerkdiensten worden bij tijd en wijle door bewakers onderbroken. "Veiligheidscontrole", mokt Martina. Sinds hij twintig jaar geleden met de kerkdiensten begon, is het er niet eenvoudiger op geworden, verzucht hij. "De controle is toegenomen, vooral sinds juli vorig jaar." De kapelaan doelt op de afkondiging van de noodtoestand. Hieraan ging een opstand in de gevangenis vooraf, op zondag 30 mei 2010. Aanleiding was de aankondiging door toenmalig Justitieminister Magali Jacoba in een interview met de krant Extra van een grootschalige zoekactie naar wapens en contrabande in de gevangenis. Daags voor de door Nederland gefinancierde en ondersteunde 'verrassingsactie' brak de pleuris uit. Gedetineerden kwamen massaal in opstand en staken een bewakingspost in brand. Schade: enkele tonnen.

Na afloop van de 'schoonmaakactie' in de gevangenis, die drie weken duurde, kondigde de minister de noodtoestand af. De mogelijkheid voor gedetineerden om te bellen werd tot een minimum beperkt, de bezoekregeling ging op de schop en de controle aan de poort werd verscherpt. Zodanig, dat het voor de moeder, zuster en jonge kinderen van een gedetineerde aanleiding is om niet meer in de gevangenis op bezoek te gaan. Zijn zuster: "De ene keer mag je wel naar binnen, de andere keer niet. Vooral voor de kinderen is het een teleurstelling. We hebben besloten te wachten tot mijn broer vrij komt, over twee maanden." De familie gaat naar de bijeenkomsten op Baya Beach, om te bidden, in vereniging. "Het gemis", verzucht zijn bejaarde moeder, "dat wordt niet minder. Integendeel." Op het podium wordt zij ondersteund door de soldatnan di Dios, terwijl kapelaan Martina haar de hand oplegt. Ook haar dochter en kleinkinderen worden omarmd, en door vele handen aangeraakt. Alle vijf bedwingen ze zichtbaar hun emoties, wanneer de groep zich al biddend rond hen sluit. De 21-jarige Dennis Chirino, die zojuist een indrukwekkende getuigenis aflegde, waarna hij en zijn trotse moeder elkaar in de armen vielen, ontfermt zich over een van de tienerjongens en gaat volledig op in gebed. Wanneer het bidden verstomt, droogt de tiener zijn ogen. Een andere ex-gedetineerde valt Dennis in de armen, ze kloppen elkaar bemoedigend op de schouders.

"Zonder geestelijke begeleiding redden veel ex-gedetineerden het niet, zij hebben de steun van God hard nodig om zich staande te houden", zegt Rainey Conquet, rechtenstudent aan de University of Curaçao. Via een vriend, die korte tijd gevangen zat, kwam hij in contact met kapelaan Martina, maakte kennis met de groep, en bleef komen, om te helpen. Om de twee weken coördineert Rainey een kerkdienst in de barakken van de gevangenis, afdelingen waar gevangenen verblijven die weldra in vrijheid worden gesteld. "Het merendeel van deze mensen gaat terug naar huis, en begint van daaruit een nieuw leven op te bouwen. Dat is voor menigeen al heel moeilijk, maar er zijn ook gedetineerden die geen plek hebben om naartoe te gaan. Die mensen kun je niet zomaar aan hun lot overlaten, het zou onbarmhartig en onchristelijk zijn om dat te doen."

Rainey houdt een agenda bij van vrijlatingen, en zoekt contact met ex-gevangenen om hen een helpende hand te bieden. "Dat doe ik in overleg met de kapelaan, wij proberen de mensen zoveel mogelijk bij de groep te betrekken en te begeleiden, weg van de Duisternis." Bijbelse inzichten ten spijt, is de realiteit vaak hard, en het pad naar Verlichting bezaaid met praktische hindernissen. "Dan staat er iemand voor je die geen bed heeft kunnen vinden, die zich niet heeft kunnen douchen, geen zeep of deodorant kan betalen. Die honger en dorst heeft. Ik geef geld dat ik kan missen, maar wat gebeurt er nadat de maag is gevuld en er is nog steeds geen onderdak?"

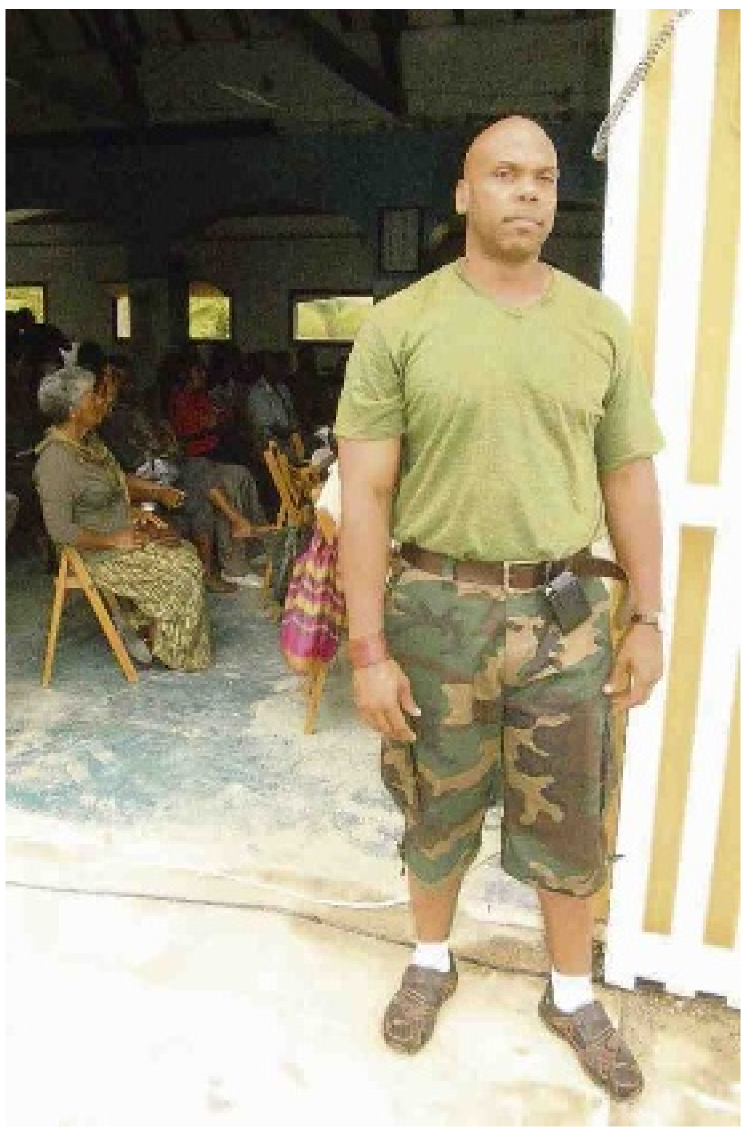

Hij is door God geroepen om te helpen, zegt Rainey Conquet, die zich naast zijn studie rechten inzet om gedetineerden een tweede kans te geven.

Vanaf het podium kondigt kapelaan Martina aan dat minister Charles Cooper onderweg is naar Baya Beach. Namens Pueblo Soberano hebben Helmin Wiels en parlementariër Jaime Cordoba toegezegd de paasmis te zullen bijwonen. Het nieuws wordt met gejuich en applaus ontvangen. "Gloria di Dios", roept de kapelaan uit. 'Bendishon!' De kapelaan gaat voor in gebed, handen gaan de lucht in, een oudere vrouw prevelt dankwoorden, een jongen wiegt een baby in zijn armen, een meisje slaat een arm om het middel van haar vriend. 'Lo bo ta felis' Je zult gelukkig zijn… De kapelaan stapt van het podium af - 'Oh God, onze goede God, groot is Uw naam in het universum - en loopt naar de eerste rij toehoorders. 'God houdt van jou', zegt hij, en zijn woorden resoneren wanneer hij elk de hand oplegt. "God houdt van jou", herhalen de soldaten. "Je zult gelukkig zijn." Even later staan alle toehoorders op en omhelzen elkaar in een regen van zegeningen. 'Bendishon!' "Ga met God, Hij zal je voorspoed brengen."

Achter in de zaal wordt fruitpunch geschonken in plastic bekertjes. Voor wie trek heeft is er een pastechi. De kapelaan zit buiten, alleen, op de rand van een muur, en kijkt bedenkelijk. De minister is niet gekomen. Ook meneer Wiels niet, noch meneer Cordoba. De geestelijk leider is zichtbaar teleurgesteld, hij had gehoopt dat hij de bestuurders welkom had kunnen heten, dat hij hen deelgenoot had kunnen maken van getuigenissen. En dat hij met hen had kunnen praten over de noodzaak van een doorgangshuis voor ex-gedetineerden die geen thuis meer hebben, een project waarover hij herhaaldelijk sprak met voorgaande ministers bij wie hij geen gehoor vond. De ijdele hoop dat hij deze keer wel gehoord zou worden lijkt vervlogen. "Misschien klinkt het als kritiek, maar dat is niet mijn bedoeling", zegt Martina. "Ik zou graag willen dat bestuurders dit meemaken, dat zij zien hoe mensen door hun geloof veranderen en na al hun dwalingen de weg terug vinden."

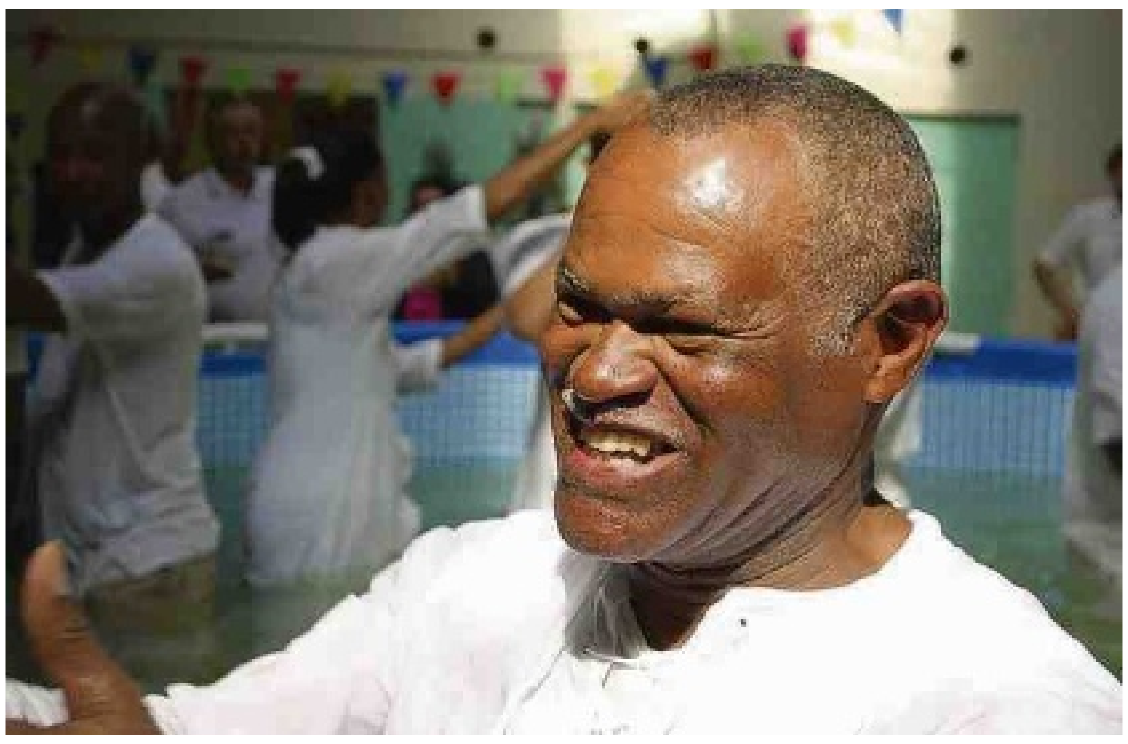

Kapelaan Norwin Martina: 'Niemand is verloren, er is altijd hoop.'

De kapelaan spreekt van wederopstanding, de transformatie die hij bij menig gevangene heeft gezien. Foto's van ex-gedetineerden hangen als stille getuigen aan de wanden van zijn kleine kantoortje in de gevangenis. Jongens die op de goede weg zijn gekomen èn gebleven. De een heeft in de Verenigde Staten een nieuw leven opgebouwd, anderen verblijven in Nederland. De kapelaan slaakt een hartenkreet: "We moeten onze mensen hier kansen bieden, in Curaçao. Laten we voorkomen dat families uiteen vallen omdat wij mensen geen andere keuze laten dan hun geluk ver weg te zoeken. Wij moeten hen in eigen land een toekomst bieden. Iedereen verdient een tweede kans."

Begin dit jaar kwam Ahmed (28) vrij, na vijf jaar en vijf maanden detentie. De laatste jaren van zijn gevangenschap ontpopte Ahmed zich als fanatiek boodschapper van God. Onvermoeid bezocht hij medegevangen om met hen te bidden. "Ik ben laat tot het geloof toegetreden. God heeft me ontvangen, en ik ben ver gekomen, maar ik heb nog een lange weg te gaan", zegt hij. Dan, met toegeknepen ogen: "Ik was echt slecht! Mal hende." Hij groeide op in Fortuna abou, als oudste van zeven kinderen. "Allemaal in Bon Futuro beland", vertelt Ahmed. "Ik ben de laatste die is vrijgekomen, heb het langst gezeten." Binnen de muren zag hij niet alleen zijn broers, maar ook andere jeugd uit de wijk. De meeste buurtjongeren groeiden op voor galg en rad, stelt Ahmed vast. "Mensen uit de buurt geloven niet dat ik nu anders ben. Misschien zijn zij niet veranderd, maar ik ben dat wel." De afgelopen jaren ging Ahmed aan de zijde van de kapelaan naar internaten, zoals huize St. Jozef en Kinderoorden Brakkeput, om te getuigen en jongeren op het hart te drukken niet zijn slechte voorbeeld te volgen. "Dios ta grandi." Ahmed herhaalt deze woorden om de paar minuten. Hij heeft veel aan de Almachtige te danken, zegt hij. Sinds hij het geloof aanvaardde nam zijn leven een positieve wending. In de gevangenis trouwde hij met zijn geliefde, die jaren op hem wachtte, en nu wonen zij samen. Stralend vertelt hij over zijn werk bij Mangusa supermarket. "Ik heb geluk gehad", zegt hij. "Met mijn werkgever, maar vooral met mijn vader. Die heeft mij altijd gesteund. Hij heeft een appartement voor mijn vrouw en mij geregeld, hij betaalt de huur voor ons, en helpt waar mogelijk." Zijn ouders scheidden vlak na zijn geboorte, de andere kinderen uit het gezin hebben een andere vader. "Ik ben de enige zoon van mijn vader, en ik besef heel goed hoeveel geluk ik heb dat hij er voor mij is." Hij hoort bijna dagelijks andere verhalen van jongens die na hun vrijlating alleen moeten zien te overleven. "Ik blijf hen zeggen: houd moed. Vertrouw op God, Hij zal je beschermen." Ook zijn vader vindt het belangrijk dat hij blijft getuigen, zegt Ahmed. "Deze week ben ik naar Feffik geweest, en er staat een aantal bezoeken aan scholen op het programma." Hij wil ook weer naar de gevangenis, samen met de kapelaan, Rainey Conquet en anderen, voor de kerkdiensten in de barakken. Als ex-gedetineerde mag hij evenwel niet zonder meer op bezoek in de gevangenis. Daarvoor moet hij eerst officieel toestemming krijgen. "Maak je geen zorgen", zegt Ahmed. "Vertrouw op God. Zolang je in Hem gelooft, komt alles goed."

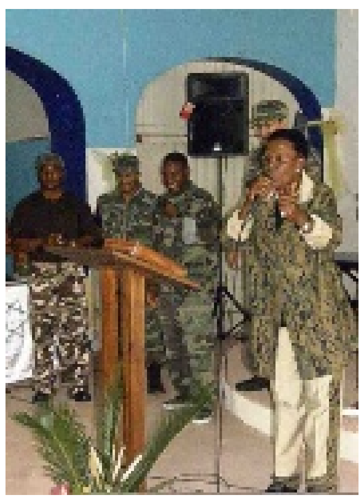

Chen legt haar getuigenis af, met op de achtergrond vier ex-gedetineerden die zich, net als zij, tot het geloof hebben bekeerd. 'Wij danken ons leven aan God.'

De 21-jarige Dennis Chirino heeft geweld de rug toegekeerd, tot grote vreugde en blijdschap van zijn moeder (rechts). Op 1 januari van dit jaar is hij bij Baya Beach tot Christen gedoopt.

ÑAPA 2011
Nr. 18

Honderd

Deze week verzorgen Ñapa-eindredacteur en schrijver Hans Vaders en receptenschrijfster en geweldige kokkin May Voges voor de honderdste maal hun bijdrage aan de Eten & Drinken-pagina in de vorm van een culinair reisverslag met bijpassend recept. Dat moet gevierd worden, vonden ze, en dat doen ze dan ook met een bezoek aan het beroemdste restaurant ter wereld: El Bulli in Roses in het Spaanse Catalonië. Om een idee te krijgen hoe ze dat gepresteerd hebben - bij een restaurant waar je normaliter twee jaar van tevoren moet reserveren - moet u de marketingrubriek van Marcel Truyens op pagina 12 maar eens lezen.

Intussen bracht Lisette Keus een bezoek aan Bonaire waar ze de bewoners aan de tand voelde over de veranderingen sinds 10-10-10. Dit leverde een aantal zeer kritische reacties op, maar er zijn gelukkig ook positieve geluiden te horen.

Judice Ledeboer sprak met plaatsvervangend directeur Hans Schreuder van de Kustwacht, die volgende week zijn 15-jarig jubileum viert. De Kustwacht is volop in beweging en ontwikkelt zich tot een steeds professionelere organisatie, zo blijkt uit het interview op pagina 14.

Dierenarts Margot Hack meldt in haar wekelijkse rubriek op pagina 8 dat er weer een uitbraak van hondenziekte is op Curaçao en vertelt meer over deze dodelijke ziekte. Een gewaarschuwd mens telt voor twee en voorkomen is beter - en goedkoper - dan genezen, om er maar eens een paar clichés tegenaan te gooien.

We hopen de lezer met deze en nog veel meer artikelen, rubrieken en columns weer boeiend leesvoer te bieden.

Fijn weekend!

De redactie

Colofon

BLADMANAGER
Karin Wooning
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede
Jourell Cannister
Stephanie Heyer
Aan deze Ñapa werkten mee:

Monique Casimiri
Jorge Curiel
Belinda Devid
Arthur Donker
Verele Ghering
Margot Hack
Bob Harms
KBB
Lisette Keus
Susanne Klarenbeek
Brede Kristensen
Judice Ledeboer
Wouter Mol
Milangela Plate
Marcel Truyens
Hans Vaders
Jacqueline Vega
May Voges
Ken Wong
Karin Wooning

Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

Boka Nobo:

De ogen, oren en schouder van de buurt

“Een uur op straat hangen is al genoeg om met verkeerde jongens in aanraking te komen”, zegt Lysandro Vikario van Boka Nobo, een stichting voor de jeugd in de leeftijd van 5 tot 18 jaar uit de buurt van de Penstraat, Boka Simon en omstreken. “En daarom zet Boka Nobo zich in voor de jeugd en organiseren wij activiteiten en uitstapjes. We nemen ze mee naar plekken op hun eigen eiland waar ze nog nooit zijn geweest en zelfs nog nooit van hebben gehoord. We proberen ze van de straat te houden, zodat ze niet in de verleiding komen.”

Tekst: Lisette Keus

Gerald Nicolina en de jongeren tonen hun pal'i lele.

Vikario zet zich al meerdere jaren in voor de stichting, terwijl hij zelf nog maar 23 jaar is. Hij is oorspronkelijk van Curaçao, maar vertrok op zijn achtste naar Nederland. Daar bracht hij de rest van zijn jeugd door en kwam als tiener ook geregeld in een jongerencentrum, het stedelijk jongerencentrum Radar. “Ik kwam daar heel graag. Na school maakte ik er mijn huiswerk en deden we activiteiten zoals rapklasjes. Het hield me van de straat, gelukkig maar”, vertelt Vikario. Dus eenmaal terug op Curaçao sloot hij zich al snel aan als vrijwilliger bij de stichting om ook anderen deze kans te geven.

Gerald Nicolina is 34 jaar en voorzitter van de stichting Boka Nobo. Hij zet zich al meer dan negen jaar in voor de kinderen uit zijn buurt, want hij ziet en weet wat de verleidingen van de straat zijn en kent de problemen uit de buurt.

Nicolina: “Niet alleen organiseren we activiteiten zoals schilderworkshops, we coördineren ook de problemen in de buurt. Van de meeste jongeren weten we ook precies wat er speelt en wat hun problemen zijn. We zijn de ogen, oren en schouder van de buurt. We hebben nog niet echt een eigen kantoor, maar toch weten de jongeren ons te vinden en vertrouwen ze ons. Ze zoeken ons echt op om een praatje te maken over wat hen bezighoudt en luisteren naar advies.”

Beide mannen zijn het erover eens dat het vrij uniek is. Want, zo zeggen ze, Curaçaoënaars lopen niet graag met hun problemen te koop en zullen het daarom niet snel aan vreemden vertellen.

Verleiding
Nicolina: “Het grote gevaar voor de jongeren is de verleiding van de criminaliteit en dan ook de georganiseerde criminaliteit zoals bendes. Wij doen ons best om te voorkomen dat de jongeren zich aansluiten bij bendes. Soms kan de sociale druk heel groot zijn. Wat wij heel goed weten is dat wij ons best wel kunnen doen, maar dat er van hen ook veel kracht wordt gevraagd. Ook omdat veel problemen niet door de kinderen zelf komen. Er zijn veel jongeren waarvan de problemen natuurlijk thuis liggen, waarvan de meeste geldproblemen zijn. Zo zijn er bijvoorbeeld gezinnen waar de ouders geen geld hebben voor de Aqualectra-rekening. Wij zorgen er dan voor dat dit geregeld wordt. Wat we alleen nooit doen is de ouders geld geven, dat werkt niet. Hiervoor zoeken we dan sponsoring en vragen dit dan rechtstreeks te betalen. Dit doen we met elk project zo; we vragen altijd de sponsor rechtstreeks de rekeningen te betalen. Zo hebben we ook geen geld in de stichting zitten om problemen en corruptie te voorkomen.”
Vikario vervolgt: “Het komt ook wel eens voor dat ouders het uniform van hun kind niet kunnen betalen. De onderwijzer stuurt het kind dan naar huis of het kind spijbelt omdat het zich schaamt dat hij of zij in normale kleding loopt. Ze hangen dan rond op straat, doen niets, vervelen zich en gaan dingen bedenken om zich te vermaken. Maar er is geen geld, dus ze kunnen niet gaan winkelen, niet ergens iets gaan drinken of iets anders gaan doen. Rondhangen en dus slechte dingen bedenken. Dit willen wij voorkomen. Door zowel de ouders te helpen bij het bekostigen van een uniform, als kinderen te helpen met vermaak en afleiding.”

“Wat ik wel vreemd vind is dat materiaal in dit geval kinderen belemmert onderwijs te volgen. Je leert met je hoofd, niet door welke kleding je aanhebt”, zegt Vikario verontwaardigd.

En dat zowel Nicolina als Vikario idealistische mensen zijn met een groot rechtvaardigheidsgevoel blijkt helemaal als we hun toekomstplannen horen. Een van de dingen die ze in de toekomst willen gaan opzetten is een voedselbank naar Nederlands voorbeeld, iets structureels waar iedereen die het nodig heeft terecht kan, zodat iedereen in ieder geval genoeg te eten heeft. Ze benadrukken dat dit echter pas over een tijdje realiteit kan worden.

Vaste plek
Nicolina: “Eerst willen we een kantoor. Een vaste plek waar jongeren gewoon kunnen aankloppen als er iets is en waar vanuit we alles kunnen doen en regelen. Zoals met Sinterklaas, toen hadden we een hele dag geregeld: pieten met strooigoed, cadeautjes en natuurlijk met de Sint zelf. Helaas moest het hele festijn afgeblazen worden door de regen en hebben we alle cadeautjes eerst thuis moeten opslaan.” En ook de jongeren zien dat Boka Nobo goed werk verricht. Inmiddels telt het bestand al ongeveer 275 kinderen en door mond-tot-mondreclame worden het er alleen maar meer. Kinderen uit de buurt nemen zelfs vriendjes en vriendinnetjes uit andere buurten mee naar activiteiten, maar het maakt ze niets uit.

“We willen de jongeren ook iets leren over hun eiland en iedereen zich hiervoor opgeeft mag mee. Laatst zijn we met een groep naar Santa Cruz geweest. Hier hebben we eerst een natuurwandeling gemaakt en hen van alles geleerd over de natuur. Wat een pali fungi is en pali lele, en hoe je die kan maken. Een tijd geleden zijn we ook met een aantal jongens gaan duiken, dat was echt leuk. Die jongens wonen hun hele leven al op Curaçao, maar weten maar een heel klein beetje van het rif en de vissen. Nu willen ze allemaal vaker het water in”, vertelt Nicolina.

“Ons werk zouden we niet kunnen doen zonder sponsors en begeleiders. Ouders kunnen we niet echt om steun vragen. Zodra we dat gaan doen komen er zeker minder kinderen. Wel zijn er trouwens ouders die meegaan als begeleiding tijdens uitstapjes, maar vaak worden we ook geholpen door vrijwilligers van stichting Uniek Curaçao.”

Vrijwilligers
“En vrijwilligers kunnen we zeker wel gebruiken”, aldus Vikario. “Binnenkort vertrek ik namelijk noodgedwongen naar Nederland, want ik kon hier niet genoeg verdienen om voor mijn vrouw en drie kinderen te zorgen. Maar Curaçao is wel de plek waar ik me thuis voel, dus ik kom hier zeker weer terug”, besluit de wat trieste, maar vastbesloten jonge Vikario.

Voor meer informatie: Gerald Nicolina tel. 665-0835 of email chni_77@hotmail.com.

Foto van de week

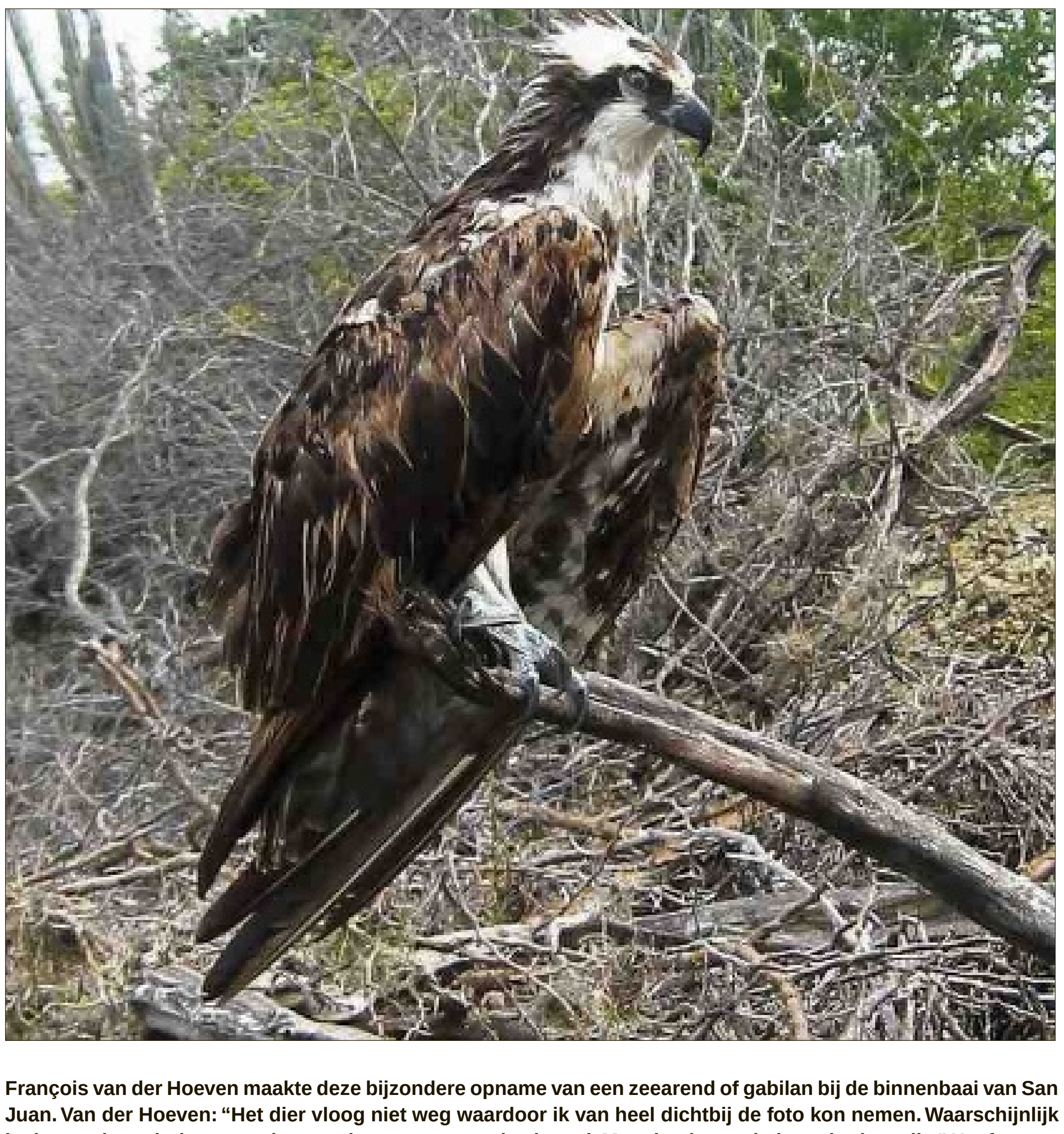

François van der Hoeven maakte deze bijzondere opname van een zeearend of gabilan bij de binnenbaai van San Juan. Van der Hoeven: “Het dier vloog niet weg waardoor ik van heel dichtbij de foto kon nemen. Waarschijnlijk is de vogel ten dode opgeschreven door een gewonde vleugel. Maar het kan ook de ouderdom zijn.” Heeft u een mooie foto? Stuur hem naar napa@amigoe.com.

Thuis

Kledingcodes

Tekst: Monique Casimiri

Ik heb inmiddels verschillende bruiloften meegemaakt van Nederlandse vrienden. Ook veel op Curaçao, dus vergelijkingsmateriaal heb ik wel. Het grootste verschil echter is toch wel de kleding die gedragen wordt bij zo'n gelegenheid.
Ik ben niet anders gewend dan dat ik voor bruiloften iets nets in de kast heb hangen. Niet één jurk, nee minstens een paar. Stel je voor dat je een paar bruiloften in een paar jaar hebt binnen dezelfde vriendenkring. Dan wil je toch niet steeds in dezelfde jurk gezien worden?
Groot was mijn verbazing dan ook toen ik voor het eerst op een bruiloft van een collega was. Thuis gekomen na het werk heb ik me eerst uitgebreid gedoucht, daarna omgekleed, make-up, jurk, hakjes, haren netjes bij elkaar.
Op de afgesproken tijd kom ik aan bij de feestlocatie waar ik mijn collega's ontmoet die ook zijn uitgenodigd. Nog in hun werkkleding van die dag staan ze op een kluitje voor de deur. Zelfs een kam door hun haar halen was blijkbaar te veel moeite. Ik zie nog de koffievlekken van collega één van vanmiddag en de spijkerbroek van collega twee is zodanig gekreukeld dat hij hem zeker al drie dagen aan heeft. Ik onderdruk een kreet van afschuw en kijk naar mijzelf in het raam van de feesttent. Ik ben duidelijk overdressed en val uit de toon. Ik voel de blikken van mijn collega's. Een enkeling zegt dat ik er leuk uit zie, maar het merendeel kijkt weg. Er is er één die grappig denkt te zijn en zegt: 'je bent vast knapper dan de bruid'. Niet geheel op mijn gemak loop ik met de rest mee naar binnen, waar ik zie dat ik inderdaad van alle gasten het meest overdressed ben. Zelfs de naaste familie van het bruidspaar heeft kleding aan waar ik gewoonlijk mijn boodschappen in doe.
Gelukkig is het de laatste jaren beter geworden en zie je steeds vaker op de uitnodiging van een huwelijk een kledingcode staan. Dat niet iedereen die begrijpt, of de moeite neemt om de betekenis ervan op te zoeken op het internet is een gemiste kans. Nu loopt die ene persoon er bij als een slons, in plaats van mooi, als de belle van het bal.
De enige plek waar ik nog steeds geen verbetering zie in kledingkeuzes is tijdens begrafenissen. In de winter valt het wel mee. De meeste mensen hebben een donkere winterjas (grijs of zwart) en omdat het in de kerk altijd koud is houden mensen hun jas aan. Zo zijn ze in stemmig zwart of grijs gekleed. Hoe anders wordt het al als de uitvaart bestaat uit een dienst bij het altijd te warme uitvaartcentrum of de begrafenis is in de zomer. Ik zie nog steeds rode zomerjurkjes vol bloemen voorbij komen. Of spijkerbroeken met sandalen daaronder, waardoor de niet geknipte teennagels van de desbetreffende drager enorm afleidend zijn van hetgeen we daar aan het doen zijn.
Namelijk de overledene een laatste bezoek brengen. De overledene die altijd vooraan stond bij bruiloften, in zijn spijkerbroek van drie dagen oud, met koffievlekken in zijn vergeelde T-shirt. Ik kijk naar mijn zwarte jurkje, nylons en hakjes, ik veeg met mijn hand een denkbeeldig losgeraakte haar uit mijn gezicht en zeg zacht tegen de dichte kist:
'Spiegeltje spiegeltje aan de wand, geeft u deze man wat kledingadvies voor in uw beloofde land?'

Myrea Carmelita:

‘Doorzetten loont’

Myrea Carmelita, eigenaresse en directeur van het in Amsterdam Zuidoost gevestigde kinderdagverblijf ‘Nietje Pietje’ heeft alle reden om trots te zijn. Met het realiseren van haar eigen, succesvolle onderneming heeft zij het doel waarmee zij naar Nederland emigreerde immers meer dan bereikt. Dat haar prestaties ook trots hadden opgewekt bij omstanders was haar echter ontgaan, totdat zij op een dag werd vereerd met een bezoek van de Gevolmachtigde minister van Curaçao, Sheldry Osepa, die haar ‘onze’ trots noemde.

Tekst: Belinda Devid Foto’s: Camille Devid

Myrea Carmelita werd in 1971 geboren op Curaçao en groeide op in de buurt Sta. Rosa. Haar ouders scheidden toen zij nog heel jong was, maar mede dankzij de inbreng en steun van haar oma genoot Myrea een stabiele en degelijke opvoeding. Van haar oma leerde zij ondermeer het belang van onafhankelijk zijn, hard werken en sparen.

In 1992 behaalde Myrea haar havo-diploma aan het Radulphus College, waarna zij als administratief medewerker bij het dagblad ‘Nobo’ ging werken. Daar ontmoette zij haar partner Shanon Casper en vijf jaar later werd hun dochter Maryshan geboren. Na de geboorte van Maryshan ging Myrea op zoek naar een nieuwe baan. Zij had zich tijdelijk uit het arbeidsproces teruggetrokken om voor haar baby te kunnen zorgen en wilde zou snel mogelijk weer aan de slag. Dat bleek moeilijker dan ze had verwacht. Met het besef dat ze snel een oplossing moest vinden, vooral nu ze ook de zorg voor haar dochter had, overwoog ze haar opties.

Tijdens een eerdere vakantie in Nederland was Myrea erachter gekomen dat Nederland bepaalde mogelijkheden bood die er op Curaçao niet waren. Ze was in het bezit van een havo-diploma en in principe had zij nog alle kansen om verder te studeren, maar kon een studie niet zelf betalen. In Nederland zou zij echter in aanmerking kunnen komen voor studiefinanciering.

Emigreren

Toen het vinden van een baan uitbleef en haar situatie geen toekomstperspectief meer bood, besloten Shanon en Myrea naar Nederland te emigreren. Met de weinige voorbereiding die mogelijk was, gingen ze een relatief onzekere toekomst tegemoet.

In september 2000 arriveerde het gezin in Nederland. Ze hadden op dat moment nog geen eigen woonruimte en moesten tijdelijk bij familie hun intrek nemen. Tegen de adviezen in van mensen in haar omgeving, die haar aanraadden om thuis te blijven om voor haar dochtertje te zorgen en van een uitkering te leven, bleef Myrea gefocust op haar doel: een opleiding volgen en vooruit komen.

Oproep

In een krant zag zij een advertentie met daarin een oproep voor mensen die graag met kinderen wilden werken. De uiterlijke inschrijfdatum was al verlopen, maar met de gedachte ‘nee heb ik, ja kan ik krijgen’, besloot ze het toch te proberen. Er werd haar verteld dat mits zij dezelfde dag nog voor een intake-gesprek langs zou komen, zij alsnog in aanmerking kon komen. Zo begon Myrea’s deelname aan het project ‘Lerend Werken’. Het project bood haar de mogelijkheid om al werkend, praktische ervaring op te doen en tegelijkertijd een mbo-opleiding te volgen. Binnen 2,5 jaar had zij haar mbo-diploma ‘Sociaal Pedagogisch Medewerker’ in handen. Ook behaalde zij gedurende dezelfde periode alle mogelijke certificaten die zij op het gebied van de zorg voor kinderen kon behalen. “Ik beschik over zoveel certificaten, dat ik ze niet eens allemaal kan opnoemen”, zegt ze lachend.

De volgende stap was het behalen van een hbo-diploma. Haar werkgever was niet bereid haar tegemoet te komen in de kosten van de opleiding, omdat zij geen passende hbo-functie voor haar beschikbaar hadden. Myrea had echter wat geld opzij gelegd en besloot haar studie zelf te bekostigen. Binnen een jaar behaalde zij haar hbo-diploma ‘Management in de Kinderopvang’.

Intussen kreeg Myrea steeds meer de behoefte om de kennis die zij had opgedaan, op haar eigen manier in praktijk te brengen. Toen haar contract niet werd verlengd en zij als gevolg daarvan werkloos werd, stond haar besluit om een eigen kinderopvang op te richten vast. De vraag was echter, waar? Haar originele plan was geweest om, nadat ze haar studie had voltooid, terug te gaan naar Curaçao. Myrea moest nu beslissen of ze zich aan haar plan zou houden, of dat zij in Nederland zou blijven.

Ter oriëntatie had zij, tijdens een vakantie op Curaçao een paar maanden daarvoor, zoveel mogelijk informatie ingewonnen met betrekking tot het opzetten van een kinderdagverblijf aldaar. De beschikbare informatie bleek echter ontoereikend. Dit in tegenstelling tot haar uitgebreide kennis van de gang van zaken in Nederland. Ook vroeg ze zich af wat de beste beslissing zou zijn in het belang van haar dochter Maryshan. Maryshan was inmiddels twaalf jaar oud en had haar leventje in Nederland opgebouwd. Ze had het prima naar haar zin en zat er niet per se om te springen om naar Curaçao te verhuizen. Myrea besloot om het zekere voor het onzekere te nemen en haar leven in Nederland voort te zetten.

Advies

Met het besef dat ze bij het oprichten van haar eigen onderneming advies nodig had, richtte ze zich tot het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV). Via het UWV kreeg zij de benodigde ondersteuning. Aan de hand van een stappenplan werden alle vereiste handelingen, diploma’s, vergunningen en verzekeringen in kaart gebracht. Stapsgewijs doorliep Myrea het traject naar het ondernemerschap.
Het vinden van huisvesting ging bepaald niet van een leien dakje. Een kinderopvang gaat per definitie gepaard met geluidsoverlast en daar zit doorgaans niemand op te wachten. Dit zorgde voor afwijzing na afwijzing. Myrea begon de moed al een beetje op te geven, totdat haar partner Shanon haar op een dag attendeerde op een pand dat al een aantal jaren te huur stond. Na een telefoontje te hebben gepleegd kreeg Myrea te horen dat dit pand nog altijd beschikbaar was. Ze maakte een afspraak met de makelaar om het pand te bezichtigen. “Ik schrok van al het werk dat nodig was om de boel op te knappen”, zegt ze, terugkijkend op het moment dat ze het pand voor het eerst betrad. “Er was geen elektriciteitsaansluiting, geen watertoevoer, niet eens een rioleringssysteem.” Onder de voorwaarde dat de makelaar het pand klaar voor gebruik zou maken, zou Myrea de ruimte graag willen huren, deelde ze de makelaar mee. Het makelaarskantoor had ook een voorwaarde: Myrea zou vrij zijn het pand te huren mits zij de benodigde vergunningen voor gebruik van de buitenruimte (een stuk grond grenzend aan het pand) in orde kon maken. Voorgaande geïnteresseerden waren er namelijk niet in geslaagd deze vergunning te verkrijgen. Vijf dagen na het indienen van een verzoek ontving Myrea de boodschap dat haar contract voor gebruik van de buitenruimte gereed lag voor ondertekening.

Verheugd bracht Myrea de makelaar op de hoogte van het goede nieuws, in de veronderstelling dat de makelaar nu zou beginnen aan de benodigde werkzaamheden om het pand in orde te maken, zodat zij er zo spoedig mogelijk kon intrekken. In plaats daarvan werd haar op de valreep gezegd dat het bestemmingsplan niet klopte (een bestemmingsplan is een door de gemeente opgesteld plan waarin staat aangegeven waarvoor een gebouw mag worden gebruikt, red.). Myrea drong erop aan dat de makelaar zich aan zijn afspraak hield en ervoor moest zorgen dat het bestemmingsplan werd gewijzigd. Toen de makelaar het bestemmingplan vervolgens wijzigde met als nieuwe bestemming een radiostation, besefte Myrea dat het mis was. Als zij niet meteen actie ondernam zou zij het pand aan haar neus voorbij zien gaan. Via Google vond zij een advocaat in Amsterdam. Ze maakte een afspraak om de volgende dag met de relevante documentatie langs te gaan. “Daar ging ik weer”, vertelt Myrea. “Deze meneer vroeg 360 euro per uur, maar ik was bereid dit bedrag te betalen.”

Brief

“Mijn advocaat schreef een brief naar de makelaar en de volgende dag kreeg ik een telefoontje met de mededeling dat zij het bestemmingsplan direct zouden wijzigen”, vertelt ze met enthousiasme in haar stem.

In de tussentijd was Myrea strijd aan het voeren om de financiering in orde te krijgen. Ze had in totaal 200.000 euro nodig om te kunnen starten. Een aantal grote banken wees haar verzoek af, omdat zij niet over genoeg eigen kapitaal beschikte. Myrea besloot een verzoek in te dienen voor een borgstelling bij de Stichting Waarborgfonds Kinderopvang, om zo haar financiering toch rond te kunnen krijgen. De stichting beoordeelde haar ondernemingsplan op levensvatbaarheid en besloot vervolgens borg te staan. Met nieuwe energie benaderde Myrea de banken opnieuw, ditmaal met een 100 procent-borgstelling op zak. Maar de banken wezen haar verzoek wederom af. “Het was soms wel frustrerend”, geeft ze toe, “maar het heeft me nooit ontmoedigd.” De Triodos Bank was de laatste bank waar Myrea het probeerde. Na een kennismakingsgesprek werd zij een aantal maanden later door hen opgebeld met de mededeling dat zij haar de lening zouden verschaffen. Myrea had het voor elkaar gekregen.

Het zou nog een tijd duren voordat ‘Nietje Pietje’ de deuren kon openen. De verbouwing zou nog voor heel wat hoofdpijn zorgen en de onderhandelingen met de makelaar bleven zeer moeizaam verlopen. De strijd was echter gestreden en niets zou haar meer kunnen tegenhouden.

Zwaar

De beginperiode in Nederland was voor Myrea en Shanon zwaar geweest. De eerste vier jaar beschikten zij niet over eigen woonruimte en waren ze gedwongen om met hun jonge dochter van het ene naar het andere tijdelijke onderkomen te verhuizen. Het was op meerdere momenten een stuk gemakkelijker geweest om het op te geven, vooral omdat hun omgeving niet per se leek mee te werken. Toch kozen zij ervoor hun eigen weg te blijven gaan in plaats van te kiezen voor de gemakkelijkst begaanbare weg.

Myrea is inmiddels bezig met de voorbereidingen voor het openen van een tweede kinderdagverblijf. Haar ambitie is om over tien jaar nog een derde te hebben geopend. Ze is tevreden en gelukkig met haar leven in Nederland en geniet met name van de vrijheid die zij op Curaçao niet voelt. Toch is haar band met Curaçao altijd sterk gebleven. Ze voelt het gemis van haar familie nog dagelijks en is van plan binnen 20 jaar terug te keren om meer tijd met hen door te kunnen brengen en samen van het leven te kunnen genieten. Voorlopig timmert zij nog even hard aan de weg.

Meer informatie: www.nietjepietje.nl.

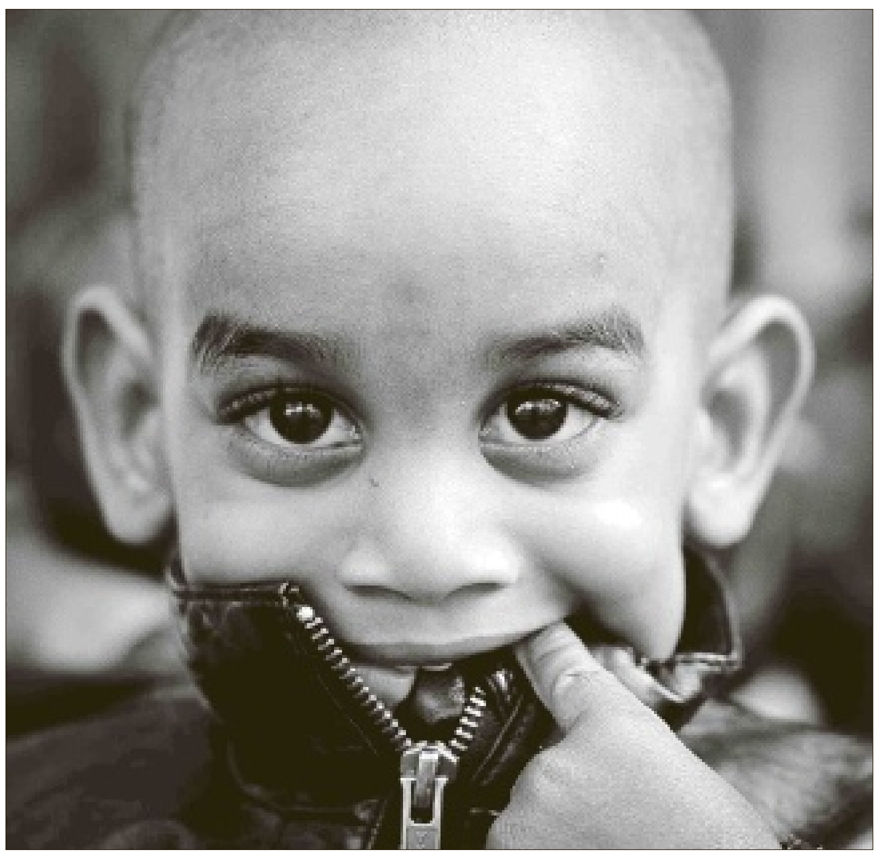

Medisch

Vragen over... mastitis

Tekst: Wouter Mol

Wat is mastitis of borstontsteking?
Mastitis of borstontsteking is een ontsteking van de melkgangen in de borst, soms in combinatie met een ontsteking van het daartussen gelegen klierweefsel. Het is vaak een bacteriële ontsteking, die vooral voorkomt bij vrouwen die borstvoeding geven. De ontsteking kan echter ook spontaan optreden. Een borstontsteking kan ontstaan wanneer er stuwing ontstaat achter een gesloten melkgang. Als gevolg van de stuwing kan de melkklier opzwellen en kan er melk gaan lekken in het omliggende borstweefsel. Dit brengt het ontstekingsproces op gang. Meestal komt borstontsteking in één borst voor.

Oorzaken van een borstontsteking
Een borstontsteking kan door verschillende factoren ontstaan.
- Knellende kleding.
- Hevige vermoeidheid van moeder.
- Verandering in het drinkpatroon van de baby ('s nachts doorslapen of een voeding overslaan).
- Het vatten van kou.
- Het afdrukken van melkkanaaltjes wanneer de baby aan de borst ligt (bijvoorbeeld om het neusje vrij te houden of de borst te ondersteunen).
- Wanneer de borst niet goed leeggedronken wordt door de baby.

Verschijnselen
Eén van de eerste verschijnselen van een dreigende borstontsteking is een harde, pijnlijke rode plek in de borst door melk die zich op die plek heeft opgehoopt en niet vrij door het melkkanaal kan wegstromen. Bij een dreigende borstontsteking kan de temperatuur oplopen tot 38,5 graden Celsius.
De verschijnselen die horen bij een borstontsteking zijn hoge koorts boven de 38,5 graden Celsius, griepgevoel, eventueel gepaard gaande met hoofdpijn en koude rillingen en een zeer pijnlijke borst waarvan de huid gespannen, glanzend rood en gezwollen ziet.

Behandeling
Het is belangrijk om zodra je pijnlijkheid en roodheid in de borst hebt hier alert op te reageren. Wanneer je hier direct op reageert kan een borstontsteking vaak voorkomen worden.
Ga bij je zelf na wat de oorzaak kan zijn van de dreigende borstontsteking zoals die genoemd staan bij de oorzaken van een borstontsteking.

- Neem zoveel mogelijk rust.
- Laat de baby de borst goed leeg drinken. De baby kan prima drinken aan een borst met een (dreigende) borstontsteking. Dit heeft geen nadelige effecten op de baby.
- Verwarm voor de voeding de borst (hotpack, warme doeken of een warme douche) hierdoor gaan de bloedvaten en melkklieren in de borst goed openstaan, waardoor de melk gemakkelijk kan stromen.
- Masseer eventueel heel zachtjes de pijnlijke plek naar de tepelhof toe of laat de baby met z'n kin naar de pijnlijke plek toe drinken.
- Koel direct na de voeding de borst gedurende een half uur met een coldpack om de bloedvaten wat meer te sluiten.
- Varieer in de aanleghoudingen.
- Soms wil een baby bij voorkeur niet drinken aan de kant waar de pijnlijke plek zit. Dit kan komen omdat de smaak van de melk veranderd (zouter). Wanneer dit gebeurt, kolf dan die borst af en leg de baby weer aan als de rode plek verdwenen is.
- Stel voedingen en/of kolven niet uit.
- Kolf de pijnlijke borst éénmalig helemaal leeg met behulp van zachte massage en warmte (ongeveer 20 minuten totdat de melk niet meer stroomt en de borst zacht en soepel aanvoelt).

Wanneer er met deze maatregelen na 24 uur geen verbetering in de symptomen optreedt en de koorts blijft aanhouden, is het raadzaam je arts te raadplegen. Meestal wordt er dan antibiotica voorgeschreven. Deze is verenigbaar met borstvoeding, dus je kunt gewoon doorgaan met borstvoeding geven.
Het is zeer raadzaam om tijdens een borstontsteking niet te stoppen met het geven van borstvoeding, omdat dit de klachten zal verergeren.

Nog even de behandeling in het kort op een rij
- Probeer de oorzaak van de pijnlijke plek te achterhalen.
- Ga door met borstvoeding geven, dit zal helpen om de dreigende ontsteking sneller te genezen.
- Warmte voor de voeding op de borst toepassen.
- Kou na de voeding op de borst toepassen.
- Het nemen van rust helpt om de infectie te bestrijden.
- Eventueel mag je paracetamol gebruiken tegen de pijn.
- In overleg met de arts starten met antibiotica.

Voorkomen van een borstontsteking
Je kunt een borstontsteking voorkomen door geen knellende kleding te dragen, tijdens het voeden geen melkgangen af te drukken en tussen de voedingen de borsten schoon en droog te houden.
Verwissel met regelmaat de zoogkompressen. Laat niet te veel tijd tussen de voedingen zitten en zorg ervoor dat de borsten goed leeg worden gedronken. Probeer de borsten tevens te beschermen tegen kou.
Inspecteer de borsten éénmaal per dag na een voeding op harde, rode plekken.

Een verstopt melkkanaaltje
Een borstontsteking is iets anders dan een verstopt melkkanaaltje of meerdere verstopte melkkanaaltjes. Een verstopt kanaaltje is niet ontstoken en dus is er geen antibioticakuur voor nodig om dit te behandelen. Bij een verstopt melkkanaaltje heb je een pijnlijke, gezwollen harde plek in de borst. Op de plaats van de verstopping is de huid vaak vrij rood maar niet zo intens rood als dat bij borstontsteking het geval is. In tegenstelling tot een borstontsteking, een mastitis, gaat een verstopt kanaaltje meestal niet gepaard met koorts, al is het niet onmogelijk. Mastitis is meestal pijnlijker dan een verstopt melkkanaaltje, maar beiden kunnen erg pijnlijk zijn.
Daardoor is het soms moeilijk om een milde vorm van borstontsteking te onderscheiden van een hardnekkig verstopt melkkanaaltje. Het is ook mogelijk dat een verstopt melkkanaaltje overgaat in borstontsteking, dus dat maakt het nog ingewikkelder. Zonder een pijnlijke plek in de borst is er echter geen sprake van een borstontsteking of een verstopt melkkanaaltje

Wouter Mol is huisarts te Curaçao

Gezondheid

Viva la Donna

Verwendag voor vrouwen met kanker

Angelique Felisie, eigenares van Body Care Caribbean, introduceerde in 2007 de Viva la Donna-dag op Curaçao. Viva la Donna zet zich in voor vrouwen die de diagnose kanker hebben gehad. De Viva la Donna-dag valt dit jaar op 30 mei en dan kunnen vrouwen uit de doelgroep zich gratis laten verwennen bij een schoonheidssalon.

De stichting werd in 2006 in Nederland opgericht door Corinne de Haas. Zij ondervond aan den lijve dat er na de diagnose en de behandelingen tegen kanker te weinig aandacht was voor nazorg. Met Stichting Viva la Donna wilde zij daar verandering in brengen.

"Het is een hele belevenis om deze dag te mogen organiseren, maar vooral om tijdens de Viva la Donna-dag de behandelingen te mogen uitvoeren", aldus Felisie. "Je raakt zoveel mensen."

Het Prinses Wilhelmina Fonds ondersteunt deze actie en helpt samen met verschillende andere vrijwilligers om van de VLD-dag ook dit jaar weer een succes te maken.

"Ik vind het voornamelijk fijn om klanten die zich normaal gesproken deze behandelingen financieel niet kunnen veroorloven een maal per jaar te mogen verwennen. Het is soms zelfs zo dat sommige vrouwen bijna geen lichamelijk contact met anderen hebben. Een behandeling tijdens de VLD-dag is dan een welkom cadeautje", zegt de enthousiaste schoonheidsspecialiste. "Dit jaar hebben we 29 salons die bereid zijn om hun salon open te stellen voor gratis behandelingen."

Overigens doen niet alleen schoonheidssalons mee, voegt Felisie er aan toe. Ook pedicures, masseurs, spa's en kapsalons zetten zich in voor de verwendag.

Een lijst van deelnemende bedrijven kan opgehaald worden bij het Prinses Wilhelmina Fonds, bij de deelnemende salons, bij Body Care Caribbean aan de Mahaaiweg 30 of via www.bodycare-caribbean.com.

Mens & Psyche

Angstklachten

Angst is een natuurlijk en onvermijdelijk verschijnsel bij de mens. Net als veel emoties heeft ook angst een functie. Ze waarschuwt ons voor gevaar en zorgt ervoor dat we effectief handelen om het gevaar af te wenden. U schrikt bijvoorbeeld als u een brandlucht ruikt. Uw lichaam maakt zich klaar voor actie, zodat u snel het vuur kunt blussen of kunt vluchten.

Tekst: Milangela Plate

Soms echter is er geen reeel gevaar, maar voelen we toch angst. Denk maar aan iemand die verstijft bij het zien van een slang op televisie. Anderen voelen zich bedreigd door situaties die minder concreet en tastbaar zijn. Bijvoorbeeld angst voor verandering, bang zijn om te mislukken, uitgelachen of afgewezen te worden.

Angst kan variëren van een licht gevoel van onbehagen tot een zeer heftig paniekgevoel en gaat gepaard met lichamelijk en psychisch onbehagen: een krop in de keel, een knoop in de maag, beklemmend gevoel op de borst, trillen, hyperventileren (ademnood) en/of hartkloppingen.
Sommige mensen bemerken lichamelijke sensaties bij zichzelf, maar koppelen deze niet aan angst. Zij zeggen bijvoorbeeld last te hebben van misselijkheid of darmkrampen, terwijl dit mogelijk angstgevoelens zijn die zich aandienen.

Vermijding
Het onaangename gevoel dat angst geeft, wil u het liefst zo snel mogelijk weer kwijtraken. Het zoekt een uitweg uit uw systeem en dat kunt u merken aan verandering in uw gedrag: u wordt bijvoorbeeld zenuwachtig, rookt, eet of praat meer.
Mensen met angstklachten vermijden bovendien als de beste! Dat u dingen waarvoor u bang bent liever vermijdt, is begrijpelijk. De angst wordt daardoor immers minder of verdwijnt zelfs helemaal. Dat is prettig en maakt dat u de volgende keer weer de neiging heeft om dat te doen. En de keer daarna weer. En zo wordt de neiging om te vermijden steeds sterker. Echter, de angst heeft op deze manier geen uitweg en stapelt zich als het ware op in uw systeem. Uw angst breidt zich vervolgens steeds meer uit naar situaties die voorheen nog niet beangstigend waren. Op een gegeven moment komt u erachter dat u heel véél niet meer durft. Uw leven raakt zo behoorlijk ingeperkt. Op deze manier leidt een gewone angst tot een angststoornis. En de angststoornis tot een heleboel beperkingen.

Angststoornis
Over het algemeen spreken we pas van een angststoornis wanneer uw angst extreem en niet realistisch is. Daarbij heeft u zoveel last van uw angst dat u niet meer normaal kunt functioneren in het dagelijks leven (werk, school en privé). Er zijn verschillende angststoornissen, zoals:
- een fobie voor iets specifieks, zoals vliegen, bloed of spinnen;
- angst in situaties met andere mensen;
- pleinvrees;
- paniekaanvallen;
- dwanggedachten en rituelen;
- angst na een traumatische gebeurtenis;
- scheidingsangst;
- angst voor ziekte;
- overmatige bezorgdheid.

In deze rubriek 'Mens en Psyche' zult u zo nu en dan een artikel over elk van de angststoornissen voorbij zien komen.

Ontstaan
Angstklachten komen in bepaalde families meer voor dan in andere. Dat heeft te maken met erfelijkheid, maar ook met opvoeding. Angstklachten beginnen vaak na een ingrijpende gebeurtenis, zoals een sterfgeval, ernstige ziekte, verhuizing of ontslag. Maar ook leuke dingen zoals een huwelijk of de geboorte van een kind kunnen de aanleiding zijn voor angstklachten. Ook uw persoonlijke eigenschappen zijn van invloed of u angstklachten krijgt. Voorbeelden van eigenschappen zijn: slecht voor uzelf opkomen, moeilijk gevoelens kunnen uiten, de neiging hebben problemen en conflicten uit de weg te gaan.

Hoe vaak komt het voor?
Angstig zijn is niet abnormaal of gek. Het is zelfs één van de meest voorkomende problemen. Uit bevolkingsstudies blijkt dat van alle psychische aandoeningen de angststoornis het meest voorkomt. 15 Procent van de mensen krijgt in een bepaalde periode in zijn/haar leven te kampen met angstklachten in lichte vorm. Angststoornissen ontstaan over het algemeen tussen het twintigste en het dertigste levensjaar en komen vaker voor bij vrouwen dan bij mannen.
Ook onder ouderen komen (lichte) angstklachten veel voor. Uit Nederlands en buitenlands onderzoek komt naar voren dat zo'n 10 procent van de mensen boven de 55 jaar last heeft van een angststoornis. De eerstvolgende rubriek 'Mens en Psyche' betreft dan ook het onderwerp 'Angst bij ouderen'.

Omgaan met angst
Angstklachten zijn niet alleen de meest voorkomende psychische klachten, ze zijn ook het best behandelbaar. Niet voor iedere angst is behandeling nodig. Er zijn angsten/fobieën waar goed mee te leven valt. Behandeling is aan te raden wanneer u door uw angstklachten ernstig belemmerd wordt in het dagelijks functioneren en niet meer kan doen wat u graag zou willen doen. In behandeling leert u onder andere ontspannen, angstige gedachten veranderen, alsook angst en angstige situaties aanpakken.

Hier volgen enkele adviezen om met uw angst om te gaan:
- Zet voor uzelf op een rijtje hoe paniek of angstgevoelens bij u beginnen; welke gedachten of lichamelijke sensaties.
- Houd rekening met lichamelijke verschijnselen in situaties die u beangstigen. Loop niet weg voor zulke situaties. Als u de confrontatie aangaat, zult u merken dat de onrust, het trillen en zweten na een tijdje weer wegzakken.
- Ontspannings- en ademhalingsoefeningen kunnen tijdens angstaanvallen rust geven.
- Praat eens met uw huisarts, een psycholoog, psychiater of andere hulpverlener.

Milangela Plate is psycholoog/gerontoloog met veel ervaring op het gebied van counseling, diagnostiek en training voor volwassenen en 60-plussers. E-mail: milangela.plate@takecare.an

Neanderthalercultuur

Het is eigenlijk niet eens zo opmerkelijk gezien de huidige stand van zaken dat 'nos kultura' op Curaçao wel wordt gepropageerd, maar dat hiermee gewoonlijk triviale volkse bezigheden worden bedoeld zoals het tumbafestival, carnaval, seú, hoofddoekknopen, eetbijeenkomsten en bizarre toneelstukken over incest en huwelijksbedrog. Kortom, Curaçao is weggezakt in de valkuil van de folklore.

Earl Lovelace

Tekst: Hans Vaders

Zo laat de politiek het gewoonlijk massaal afweten bij bijvoorbeeld de meer serieuze exposities van onze eigen beeldend kunstenaars, de stille getuigen van ons verleden, de monumenten, verloederen en literaire uitingen vinden slechts sporadisch - mits in het Nederlands geschreven - hun weg naar Nederlandse uitgeverijen. Papiamentu als taal is namelijk in geschrift onverkoopbaar in het harde literaire métier weet iedere insider. En verder zeggen we met trots dat 'we niet lezen', 'al een mooi boek hebben' en beeldend kunstenaars 'rotzooien gewoonlijk maar wat aan'.

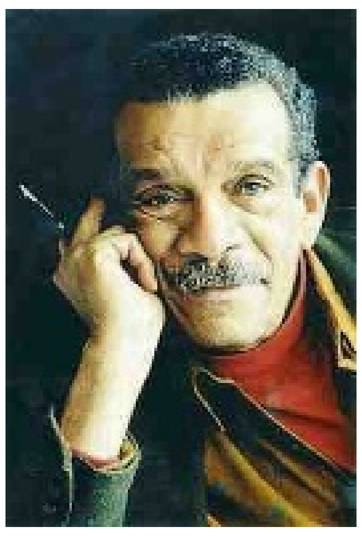

Derek Walcott

Eigen regio

Spiegel eens bovengenoemd beeld binnen de eigen regio, het Caribisch gebied waarover vrijwel niets te vinden valt in onze lokale kranten, terwijl we vol trots met de mond belijden dat we onderdeel van die Caribische regio zijn. Dit met uitzondering van St. Maarten waar dagblad de Daily Herald wel bericht over nabije eilanden zoals St. Kitts, St. Croix, Martinique en Guadeloupe en uitgever House of Nehesi Publishers onder leiding van onder anderen de dichter Lasana Sekou zich de nodige terechte faam heeft verworven op St. Maarten en ver daarbuiten.

Op Curaçao blijkt zo'n uitgeverij al decennialang onmogelijk, een utopie op een eiland dat cultureel gezien nog in de Neanderthalerfase verkeert. De Curaçaosche Courant heeft weleens wat pogingen gewaagd, maar bijvoorbeeld het uiterst eruditee 'Geniale anarchie' van Boeli van Leeuwen werd per slot in Nederland bij In de Knipscheer uitgegeven en daar een groot succes.

Wie van onze verkozen of aangewezen 'cultuurdragers' kent er eigenlijk het werk van Aimé Césaire van Martinique, van Jean Rhys van Dominica of Derek Walcott van St. Lucia? 'Derek Walcott, nooit van gehoord'. Maar deze scribent won wel in 1992 de Nobelprijs voor Literatuur die hem in Oslo werd uitgereikt in het bijzijn van vele prominenten uit de hele wereld. Dat is andere koek dan wat de gelouterde romanschrijver Boeli van Leeuwen overkwam die in mei 1983 samen met kinder- en kookboekenschrijfster Sonia Garmers in een warm kamertje een paar uur zat te wachten tot een drukke bewindspersoon het liefde hem en haar het lintje behorende bij de Cola Debrotprijs op de borst te spelden.

Waarom timmeren andere eilanden wel ruim aan de weg, waar het erkenning en waardering van het eigene, het bijzondere en unieke betreft, en dan uitgedrukt in poëzie of een andere literaire expressie? Zo werd vorige week vrijdag op Cuba door de UNEAC, de associatie van Cubaanse schrijvers en beeldend kunstenaars aan de gevierde auteur en dichter George Lamming uit Barbados de eerste Caribbean Hibiscus Prize uitgereikt.

Onderscheiding

Dit was uiteraard niet zijn eerste onderscheiding, maar wel de belangrijkste. Lamming wond er in zijn dankwoord geen doekjes om. "Mijn dank gaat speciaal uit naar Cuba waar het begrip 'cultuur' geen decoratie of behangpapier is zoals in vele landen in deze regio maar een statement omdat Cuba erin gelooft dat cultuur een wapen is in de ontwikkeling van een land, een wapen om de revolutie te verdedigen."

Eind april was het de beurt aan Nobelprijswinnaar Derek Walcott. De uit hoofdstad Castries op St. Lucia afkomstige dichter, toneelschrijver, auteur en beeldend kunstenaar ontving in Trinidad voor zijn laatst gepubliceerde dichtbundel White Egrets de OCM Bocas Prize waaraan onder meer een beurs van 10.000 dollar was gekoppeld. Niet mis omdat hij hiervoor ook al de prestigieuze TS Eliot Prize in Engeland had gekregen. Hij verkeerde in Port-of-Spain overigens in goed, maar voor de meesten onder ons in totaal onbekend gezelschap, want schrijfster Edwidge Danticat, geboren in Port-au-Prince op Haïti en opgegroeid in New York won in de categorie non-fiction.

Dan was er nog begin april in Guadeloupe het 2e International Congress of Caribbean Writers. Hier ging de Grand Prize of Caribbean Literature naar Earl Lovelace uit Trinidad. Deze schrijver, journalist en columnist kreeg de prijs voor zijn nieuwe roman Is Just a Movie. Lovelace incasseerde tevens voor zijn literaire arbeid 10.000 euro, momenteel het hoogste prijzengeld dat een Caribische schrijver in de regio kan verdienen.

Maar goed, om onze cultuurkenners te informeren: de oudste en meest gewaardeerde onderscheiding voor literatuur in het Caribisch gebied is nog steeds de prijs van het Casa de Las Americas. Een Cubaanse prijs. Eigenlijk 'nobody's nation' zal Derek Walcott wellicht over dit land opmerken, maar waar het aandacht voor de 'echte' cultuur betreft, pseudo-cultuur bestaat er namelijk in ieder land, lopen wij op Curaçao als een soort van feestende veredelde Neanderthalers toch wel flink achter op de feiten vergeleken met bijvoorbeeld Trinidad, Martinique, Dominica, Barbados, Cuba, Haïti en last but not least met onze vroegere landgenoten op St. Maarten.

George Lamming

Culturele Agenda

Kunst & Expo's

Open Atelier Route 2011
U kunt dit weekend kunstenaars in hun eigen atelier bezoeken op Banda'riba (zie Ñapa van vorige week) en kunstenaars op Banda'bou in het weekend van 21 en 22 mei, zowel zaterdag als zondag van 10.00 tot 18.00 uur. Op pagina 6 van deze Ñapa leest u meer over de ateliers op Banda'bou. Zie ook: http://openatelierroute2011.wordpress.com

Internationale Museumdag
Op 18 mei is het Internationale Museumdag en zijn alle musea gratis toegankelijk.

Second Nature
De expositie 'Second Nature', creative expressions in mixed media, van Arlette Jonis is te bezichtigen tot 4 juni in Landhuis Bloemhof.

Water
MonArt Gallery in het Renaissance Riffort huisvest de expositie 'Water' met werken van Ria Houwen. Deze expositie is een ode aan water als levensbrengend element. Te bezichtigen tot en met vrijdag 27 mei.

Miracles
Bij Art2gether aan de Kaya Ma Pieternella M12 (afslag St. Michiel) is tot 15 mei op afspraak (tel. 515.3141) de tentoonstelling 'Miracles' te bezichtigen met werken van Astrid van Dorp en Trineke Greving (www.art2gether.com).

Te zien op de expositie Second Nature van Arlette Jonis in Landhuis Bloemhof.

Werk van Ria Houwen te zien bij MonArt Gallery.

Dans & Theater

Lága nan, famia nan tá, abo keda fó - Pachi Damon
Laat ze, het is familie. Hou je erbuiten.
Deze humoristische voorstelling van Pachi Damon is gebaseerd op familieconflicten. Als je je bemoeit met familiezaken dan krijg je op den duur de kous op je kop. Twee broers/zussen krijgen slaande ruzie over een kind van een van de twee. De man gaat zich ermee bemoeien en komt in een oorlogsgebied terecht onder meer over het feit dat zijn huis is gebouwd op familieterrein. Je bemoeit je met alles van ons, maar je hebt nooit de moeite genomen je eigen stek te vinden en dan komen er nog een heleboel andere verwijten. Dan is er nog een stiefvader die misbruik probeert te maken van de dochter van zijn nieuwe vrouw. De vrouw weet het, maar zegt niets, want de man is kostwinner. Je hebt ook moeders die het weten, maar niets zeggen uit angst en schaamte. En je hebt moeders die het niet eens (willen) weten.
Moraal, blijf buiten familiezaken. Brand je vingers er niet aan.
Slapstick/comedia del arte waarbij regelmatig het publiek betrokken wordt.
Zaterdag 14 mei om 21.00 uur
Zondag 15 mei om 20.00 uur
Vrijdag 20 en zaterdag 21 mei om 21.00 uur
Zondag 22 mei om 20.00 uur
Entree: 27,50 gulden
Locatie: Teatro Luna Blou
Taal: Papiamentu

Mente a kue ala
Een verhaal over een gezin dat heel wat te verduren krijgt. De vader wordt ziek, zijn geestelijke vermogens verslechteren en hierdoor vervreemdt hij van zijn omgeving. Hij heeft totaal geen idee meer van afstanden en plaatsen en herkent ook zijn eigen kinderen niet meer. Zijn familie is ongerust en vraagt zich af wat er met hem aan de hand is. Alzheimer! Zijn vrouw herkent haar man niet meer en is bang hem kwijt te raken. Dit aangrijpende stuk wordt opgevoerd door onder anderen Rina Penso, Annemarie Braafheid, Eric van Ommeren en Greta Trapenberg. Regie: Diana Lebacs.
Zondag 15 en 22 mei om 15.00 uur
Entree: 30 gulden
Locatie: Teatro Luna Blou
Taal: Papiamentu

Film

Pollock
De film vertelt het levensverhaal van de Amerikaanse schilder Jackson Pollock. Met hulp van zijn vrouw Lee Krasner bereikt hij na een moeizame periode de top. Hij wordt echter gekweld door een alcoholverslaving. Regie: Ed Harris. Met: Ed Harris, Marcia Gay, Jennifer Connelly e.a. (duur: 122 min.)
Dinsdag 17 mei om 18.00 uur
Entree: 13,50 gulden
Locatie: Teatro Luna Blou
Taal: Engels met Nederlandse ondertiteling

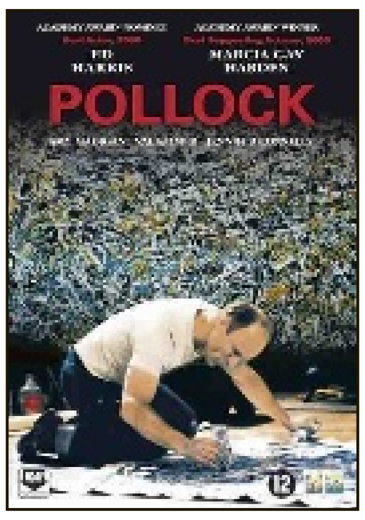

Ava en Gabriel
Liefdesdrama waarin de zwarte schilder Gabriel Goedbloed voor een kerk op Curaçao een muurschildering moet maken. Hij kiest de zwarte onderwijzeres Ava Recordina uit als model voor de Maagd Maria. Het idee dat er een zwarte madonna wordt geschilderd voor de kerk brengt heel wat opschudding teweeg onder de plaatselijke bourgeoisie. Daarnaast lopen ook de spanningen onder de minnaars van Ava hoog op. De filmmakers Felix de Rooy en Norman de Palm werden voor hun film in 1990 onderscheiden met een Gouden Kalf.
Zaterdag 14 mei 19.30 uur
Entree: 13,50 gulden
Locatie: Teatro Luna Blou
Taal: Papiamentu

Frida Kahlo
Frida Kahlo raakt op achttienjarige leeftijd zwaar gewond bij een busongeluk, dat haar voor het leven verminkt. Tijdens de maandenlange revalidatieperiode begint ze te schilderen. Ze wordt ontdekt door kunstenaar Diego Rivera met wie ze trouwt. Het stel is prominent aanwezig in Amerikaanse kunstkringen. Na een turbulent verblijf in de Verenigde Staten keert het koppel terug naar Mexico. Daar bieden ze onderdak aan de verbannen Russische leider Trotsky, met wie Kahlo een affaire krijgt. Regie: Julie Taymor. Met: Salma Hayek, Alfred Molina, Antonio Banderas e.a. (duur: 123 min.)
Dinsdag 17 mei om 20.00 uur
Entree: 13,50 gulden
Locatie: Teatro Luna Blou
Taal: Engels met Nederlandse ondertiteling

Girl with a Pearl Earring
De zeventienjarige Griet krijgt een baan als dienstmeisje in het huis van schilder Johannes Vermeer. Ondanks een wereld van verschil in afkomst, opvoeding, opleiding en sociale klasse, ontdekt Vermeer dat Griet intuïtief kleur en licht aanvoelt en neemt haar zo mee in de mysterieuze wereld van zijn schilderijen. De schilder raakt meer en meer geïntrigeerd door het meisje en maakt uiteindelijk een schilderij van haar dat de wereldgeschiedenis in zal gaan. Maar tegen welke prijs?
Girl with a Pearl Earring werd genomineerd voor diverse Oscars en Golden Globes en won verschillende prijzen. Regie: Peter Webber. Met: Scarlett Johansson, Colin Firth, Tom Wilkinson e.a. (duur: 100 min.)
Zaterdag 21 mei om 18.30 uur
Entree: 13,50 gulden
Locatie: Teatro Luna Blou
Taal: Engels met Nederlandse ondertiteling

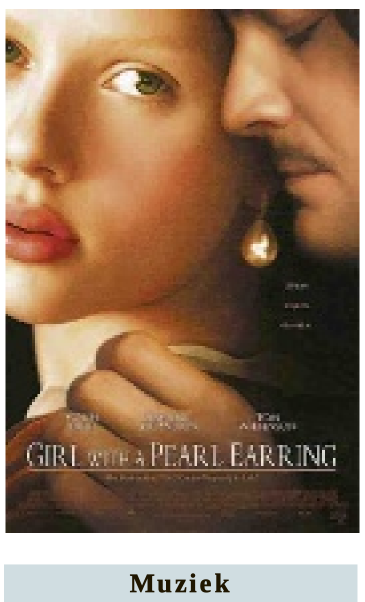

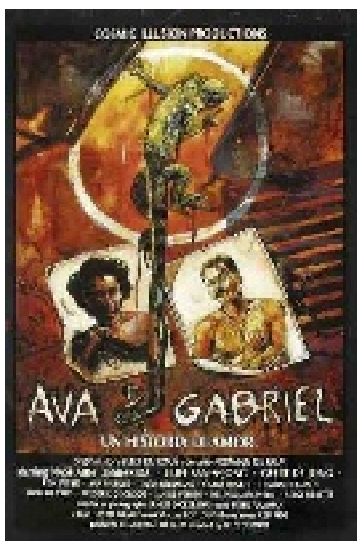

Muziek

Saxofoon
Zaterdag 28 mei organiseert de Kunstkring een saxofoonconcert (10 saxofoons sterk) uit Porto, Portugal.

Boeken en literatuur

Ik lach met Grotius, en alle die prullen van boeken
Het boek 'Ik lach met Grotius en alle die prullen van boeken', over de rechtsgeschiedenis van Curaçao van Bastiaan van der Velden, is op Curaçao in de boekhandel verkrijgbaar.

De Gouverneurs van de Nederlandse Antillen sinds 1815
Portrettengalerij van de dertig mannen die sinds 1815 het Koninkrijk als gouverneur hen dienden. De levensschetsen geven een beeld van de (post)koloniale verhoudingen en de ontwikkelingen op de eilanden, maar bieden vooral informatie over achtergrond, macht en onmacht, visie en functioneren van de gouverneurs. Te bestellen via www.kitlv.nl

Nieuw & Opmerkelijk

Ascension
Iedere eerste zondag van de maand is er Open Huis op landhuis Ascencion. De toegang is gratis. Het Open Huis vangt om 10.00 uur aan met een oecumenische kerkdienst. Voor de kleintjes is er een kindernevendienst. Om 11.00 uur is er een rondleiding om en door het fraai gerestaureerde en gemeubileerde landhuis.
Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascension organiseert iedere donderdag een rondleiding. Vanaf 08.30 uur staat de koffie klaar. De beheerder brengt u op de hoogte van de bijzonderheden en wetenswaardigheden van het landgoed Ascencion en de flora en fauna in het omliggende natuurgebied. De rondleiding duurt ruim een uur. Deelname 10 gulden per persoon en koffie, cake en limonade bij aankomst inbegrepen. Deelname is uitsluitend mogelijk bij opgave via tel: 864 1950, 5187265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com

Noteert u alvast:

Nochi di Sine
Op 9 juni wordt in het auditorium van de Openbare Bibliotheek te Scharloo de film Het echte leven vertoond. In juli wordt het 'Feel good festival' gehouden, met op 14 juli Little miss sunshine, 21 juli 500 days of summer en 28 juli Happy go lucky.

De Culturele Agenda verschijnt iedere zaterdag in de Ñapa. Stuurt u alle info s.v.p. naar: agenda.cultuur@gmail.com.

Open Atelier Route 2011 Banda'bou

'Het licht en de kleuren'

De keuken van de kok, de cockpit van de piloot en het atelier van de kunstenaar; wie wil er nu niet eens een keer een kijkje nemen en horen van de meester(es) zelf hoe hij of zij te werk gaat. Carlos Blaaker, Marcel van Duijneveldt en Ellen Spijkstra organiseren dit jaar de Open Atelier Route 2011. Voor de eerste keer weer sinds vijf jaar, maar voor de derde keer überhaupt, stellen twintig kunstenaars een heel weekend hun ateliers open. Volgende week is het de beurt aan Banda'bou. Wij gingen u vast voor en spraken met een aantal kunstenaars over onder meer hun ateliers, hun materialen en hun kunst.

Bronsgieten

In een oude loods op de kade aan de Annabaai zit de bronsgieterij. Het dak lekt, de grote oven is kapot en het afgelopen half jaar is er geen enkele opdracht binnengekomen, dus geld om alles te laten maken heeft de stichting niet. Toch is de gieterij wekelijks geopend op vrijdag en zaterdag, dit dankzij voormalig leraar werktuigbouwkunde Cornelis Henriquez. "We proberen de bronsgieterij in leven te houden, het zou zonde zijn als deze er niet meer is. Vroeger hebben veel kunstenaars hun beelden hier gegoten. Nu wijken ze vaak uit naar Nederland of naar Venezuela in verband met de lagere kosten. De grondstoffen worden steeds duurder, dus ook de prijs van brons is de laatste tijd fors gestegen. Nu kost een kilo brons 9,50 euro en dat kostte het in het verleden niet eens in guldens. En dan te bedenken dat je voor een groot beeld wel 20 kilo brons nodig kan hebben. Daarom gebruiken we veel schroot, oude werktuigen bijvoorbeeld. Deze smelten we, halen het vuil (slak) eruit en maken er bronsbroden van die we later weer smelten voor gebruik. En ook de gravel, waarmee we in combinatie met gips de mallen maken, maak ik nu van oude dakpannen. Deze krijg ik van de sloop van gebouwen en zo kan ik de kosten drukken.

Ik ben de laatste van een groepje van vier bronsgieters hier en wil het vak op een gegeven moment ook doorgeven, dus ik ben bezig met plannen om een vriend vanuit Nederland hierheen te halen die kan lesgeven in het bronsgieten. Het is namelijk echt een vak. We werken met vloeibaar brons wat temperaturen kan halen van wel 1200 graden Celsius. Je moet dus heel goed weten wat je doet en je goed beschermen. Ik smeer zelfs mijn gezicht in met vaseline tegen de enorme hitte."

Henriquez geeft ons een rondleiding en vertelt geduldig over het hele proces van een kleien tot bronzen beeld. Hij vertelt wat een smeltkroes is, wat een lummel en slak. Dan pakt hij een boek uit de kast: "Kijk dit is ons receptenboek. Wist je dat je een bronzen beeld elke kleur kunt geven die je maar wilt. Dat heet patineren en is het bewerken van het brons met zuur. Niet altijd zijn groen uitgeslagen beelden de bedoeling, het kan ook zijn dat ze niet onderhouden zijn. Brons moet je namelijk eens in de twee à drie jaar goed schoonmaken en insmeren, anders wordt het lelijk. Dat wordt niet beseft hier, terwijl juist door het zout in de lucht en het stof dit belangrijk is. Wat ze met het beeld hebben gedaan van Jonckheer bij het Rif Fort bijvoorbeeld, die hebben ze nu gewoon groen geverfd. Zonde!"

Weten hoe het hele proces van bronsgieten gaat? Kom zelf kijken op de open dag tijdens de Open Atelier Route.

Tekst en foto's: Lisette Keus

Eveline Sipkes

"Ik stapte uit de auto en wist gewoon meteen dat ik hier wilde wonen", vertelt Eveline Sipkes over haar huis en atelier op Banda'bou. "Sterker nog, ik moest hier wonen. Nog nooit had ik een huis gekocht, want dat gaf me een gevoel van vrijheid, maar nu wil ik hier nooit meer weg. Ik heb zelfs een eigen stuk mondi", zegt ze trots.

"Van de voormalige garage heb ik mijn atelier gemaakt. Ik heb er alleen schuifdeuren ingezet om het te kunnen afsluiten. Maar ik vind het heerlijk om op de grens tussen binnen en buiten te zijn en daarom vind ik mijn atelier een fijne plek. Als ik alles openzet heb ik toch het idee dat ik deels buiten ben. In mijn atelier heb ik drie verschillende werkplekken: één voor het kleine werk, één voor mijn laswerk en klei bewerken en de grote machine, die ik overigens juist veel gebruik voor het kleine priegelwerk door de stabiliteit van het apparaat. Nu is het alleen wel een beetje een rommel overal door de expositie in MonArt Gallery. De laatste weken voor expositie is het namelijk altijd stress, dus ga ik alles rustig opruimen om weer met een schone lei te beginnen. Ik heb namelijk inmiddels zoveel verzameld dat ik in de chaos orde moet brengen om overzicht te houden. Mijn materialen zoek ik zelf. Ik houd erg van de structuren van de natuur, zoals de koralen, de gesteenten en zelfs de binnenkant van bot. Soms ga ik erop uit met een vriendin, of als ik gewoon ergens ben neem ik wat mee. Ik zit gelukkig in een luxe positie dat ik mijn werk niet als werk beschouw, anders was ik altijd aan het werk.

Mijn werkstijl is op het eiland erg veranderd, dit komt voornamelijk door het licht en de kleuren, zo fel. Vroeger werkte ik met veel gezwart zilver, dus zilver met een chemisch goedje bewerkt. Dit combineerde ik met zijde in kleuren als bordeauxrood. Nu is dat anders, vooral mijn eerste expositie was kleur, kleur, kleur."

"Ik maak voornamelijk toegepaste kunst, zoals sieraden. Het grote verschil tussen autonome en toegepaste kunst is dat toegepaste kunst ook een praktische kant heeft. Het moet een draagbaar gehalte hebben en als kunstenaar moet je proberen daar rekening mee te houden. Al werkt het wel altijd zo met trends; pas tien jaar na de presentatie van iets, zie je het langzaam terug. Een enkeling durft namelijk een voorloper te zijn, het is toch een drempel waar men overheen moet. Als kunstenaar maak je het jezelf dus wel moeilijk om je te richten op die kleine groep die zich buiten de massa durft te zetten. Maar ik kan niet anders. En dat maakt dat ook sieraden en gebruiksvoorwerpen kunst kunnen zijn, als het maar authentiek is en anders."

Anna Oltheten

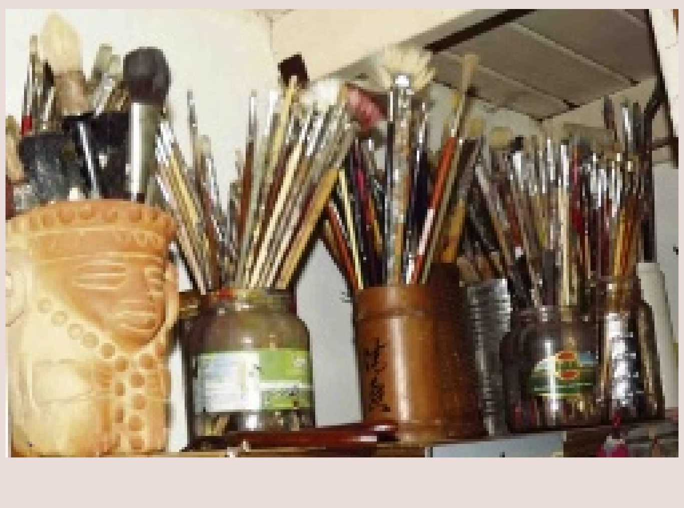

Anna Oltheten woont op Grote Berg, óp de berg. En ook haar atelier heeft ze hier. Het is de ruimte, feit dat ze dichtbij de zee zit, de manier van leven en de geestelijke vrijheid die ze zoekt. Die vindt ze hier. Ze is autodidact, in die zin dat ze geen academie heeft gedaan, maar kunstgeschiedenis. Kennis van beeldmateriaal had ze dus al, maar verder leerde ze alles uit boeken. Want, zo zegt Oltheten, kennis van het vak is belangrijk als basis en van daaruit kan je je verder ontwikkelen. Oltheten: "Toen ik net met schilderen begon, probeerde ik allerlei oude technieken uit. Mijn schilderijen zijn blijvend, er zullen geen scheuren of barsten in komen, omdat ik nu weet hoe het materiaal bijvoorbeeld op de warmte hier reageert."

Zien en doen

"Ik ben niet een planmatig persoon. Ook in mijn schilderijen laat ik dingen ontstaan, het gebeurt gewoon. Ik weet van tevoren niet wat het wordt. Maar dat wil niet zeggen dat ik maar wat aanklodder, want dat denken mensen soms als je dit zegt. Schilderen is namelijk ook echt een vak, zelfs de keuze voor een bepaalde penseel speelt mee in het grotere geheel. Ik gooi ook nooit penselen weg, ze zijn net als vulpennen, ze gaan naar je hand staan en dit is weer van invloed op wat je er mee kan."

"Schilderen is voor mij ook 50 procent kijken en 50 procent doen. Ik begin namelijk met verdunde olieverf of soms verdunde acryl en langzaam maar zeker ontstaat er iets. Dan ga ik kijken of ik 'iets' zie, zoals je in de wolken kijkt, en ga vanuit daar verder. Het gekke is dat de thematiek wel weer te maken heeft met verschillende periodes en je dit ook terugziet."

"Ik schilder de dingen zoals ik die ervaar. Sommigen vinden dit enigszins depressief, maar dat is het niet. Ik ervaar en beleef en moet dit laten bezinken. Het is dan een soort van visuele uitputting, waarbij ik probeer door te dringen tot de kern en ik ga daar dan mee aan het werk. Ik kan dus niet beleven en produceren tegelijk."

Atelier

"Mijn atelier is ontworpen en gebouwd door mijn man Carl, maar ik heb hem wel verteld hoe ik het wilde hebben. Op een studiereis heb ik ooit een centraalbouw gezien en was meteen gepakt door de lichtval. Ik houd namelijk van kleur en kleur bestaat bij de gratie van licht. Het is mijn heilige plekje, niet iedereen mag daar dan ook altijd zo maar komen. Voordat ik begin met schilderen creëer ik ook mijn eigen sferen. En als ik een cursus geef ruim ik altijd eerst alles op, ook omdat ik niet wil dat mijn cursisten beïnvloed worden door mij, zij moeten hun eigen sfeer creëren, echt hun eigen ding doen. Daarom geef ik ook niet echt groepsles, maar begeleid ik individueel."

"Het is belangrijk om je eigen sfeer te creëren. Als ik aan het werk ben heb ik altijd muziek opstaan. Ik laat me graag inspireren door meesters, zoals grote componisten en andere bekende musici. Het is dus niet zozeer ontspannend naar muziek luisteren. Voor mijn gevoel kun je het ritme van de muziek ook soms terugzien in het schilderij. Ik breng heel veel tijd door in mijn atelier, want ik doe eigenlijk maar twee dingen: koken of schilderen. Schilderen is voor mij namelijk als ademen, ik moet gewoon."

Sayed Kashua:

Ondefinieerbaar en dus...

Iedereen is kwetsbaar voor het definitiegeweld van medemensen. Zonder ergens geboren te zijn, zonder een huidskleurtje, zonder een nationaliteit of zonder specifieke familiebanden, bestaan we niet. We zijn man of vrouw, homo of hetero, we hebben een beroep, een inkomen enzovoort. Stuk voor stuk ingrediënten om door medemensen te worden gedefinieerd, gelabeled oftewel vastgepind. Een geliefd, twijfelachtig en vooral dwangmatig tijdverdrijf. Met Sayed Kashua gaat dat niet zo gemakkelijk. Arabier, geboren en getogen in Israël, schrijvend in het Hebreeuws, een populaire columnist die over alle denkbare taboes durft te schijven, maatschappelijk gezien een rolmodel voor Arabieren, maar cultureel beschouwd een ketter. In de ogen van de Joodse Israëli's weliswaar een belangrijk schrijver, maar toch niet iemand van wie je zegt 'een van ons'. Een vreemd en verwarrend fenomeen dus die Kashua. Inmiddels heeft hij drie belangrijke romans geschreven, die hem niet alleen in Israël maar ook daar buiten bekendheid hebben gegeven. Wie is Sayed Kashua?

Tekst: Brede Kristensen

Laten we beginnen met zijn kritische, humoristische en satirische columns voor Ha-aretz. Die gaan allemaal over actuele kwesties waar mensen moeilijk over doen, of waar mensen liever niet over spreken. Over Joodse schooiers en Arabische sufferds. Normaal gesproken hebben in Israël de Joodse Israëli's het voorrecht kritiek uit te oefenen, terwijl van Arabische Israëli's wordt verwacht dat zij de Arabische zaak verdedigen. Kashua is de uitzondering die deze regel bevestigt. De spiegel die Kashua de lezer voorhoudt is niet mals. Maar mensen zijn bereid erin te kijken. Waarom? Omdat de spiegel Kashua in eigen persoon is. Dat is wat zijn columns zo leesbaar maken. Geen wijzende vingertjes, nee een zelfportretje waarin de lezer zichzelf herkent.

Hilarische column

Neem bijvoorbeeld 'Het publieke gezicht van Kashua' een hilarisch verhaal over de onzin van ons gedoe over nationale identiteiten. 's Morgens staat hij op, kijkt in de spiegel en schrikt van zijn gezicht dat vol met puistjes zit. Normaal gesproken geen probleem, maar laat hij nu net vandaag een lezing moeten geven op de universiteit! 'Oei, mijn wereld ligt aan duigen. Wat nu? Ik schaam me dood'. Zijn vrouw weet uitkomst. Ze brengt de nodige laagjes make-up aan en weldra kan Kashua zich met een gerust hart en een tas vol zalfjes en poedertjes naar de universiteit begeven. Onderweg voelt hij dat de laagjes op zijn gezicht in beweging zijn. Smelten ze misschien? Het angstzweet breekt hem uit. Dat belooft weinig goeds... Aangekomen vlucht hij gelijk in het toilet om te kijken wat er nog te redden valt. Met enige moeite weet hij de puistjes bedekt te houden en met een kunstmatige grijns betreedt hij de zaal voor de lezing. Probleem is dat hij zijn gezicht niet kan bewegen in overeenstemming met zijn woorden. Wat de geloofwaardigheid van zijn verhaal niet ten goede komt. Af en toe werpt hij tersluiks een bezorgde blik op het spiegeltje in de zak met zalfjes, om halverwege zijn voordracht te constateren dat de kleuren van zijn gezicht beginnen te veranderen, dat zijn voorhoofd glanst van het zweet, terwijl er van zijn doffe wangen gekleurde waterstraaltjes naar beneden lopen.Tenslotte houdt hij het niet meer en besluit: 'dames en heren, wat ik eigenlijk wil zeggen is dat ik niets te verbergen heb. Wat u voor u ziet ben ikzelf. Dit is mijn ware gezicht. Wat mij betreft zijn al die Hebreeuwse, Arabische, Joodse en Islamitische kwesties oppervlakkige en cosmetische kwesties'.

Wat een meesterlijke en onvergetelijke slotparagraaf. Punt is dat al zijn columns op een soortgelijke verrassende wijze met een ongeevenaard gevoel voor zelfspot eindigen. En altijd is daarin een lesje verborgen dat lezers zich ter harte kunnen nemen.

Dansende Arabieren

Zijn eerste roman 'Dansende Arabieren' (2002) werd overal een groot succes. De held en hoofdpersoon in de roman is volledig Arabisch en volledig Israëlisch, geboren in een Arabisch dorpje volgt hij onderwijs aan een joodse school in de gespleten stad Jeruzalem. Twee vrouwen onderwijzen hem over loyaliteit en eerlijkheid, liefde en kritiek. Het is een verhaal van een opgroeiend kind dat geconfronteerd wordt met vooroordelen waarvan hij de oorsprong niet kent en de zin hem ontgaat. Dat drukt een stempel op zijn persoon. Enerzijds leert hij zichzelf als een staatsburger en anderzijds als een staatsvijand zien. Duidelijk is 'dat de Arabieren in Israël als een bedreiging worden gezien waarvoor dus een oplossing moet worden gevonden'. De titel suggereert dat hij leert dansen op twee bruiloften tegelijk, een Hebreeuws gezegde dat overeenkomt met 'eten van twee walletjes'. De hoofdpersoon ontdekt dat hij dansend de niet zo aangename 'politieke oplossingen' kan ontlopen, met als positief resultaat het vermogen dingen van twee kanten te kunnen bekijken. Oftewel behoud van menselijkheid.

Let it be morning

'Let it be morning', zijn tweede roman, verscheen in 2004. De vertaling van Miriam Schlesinger is zo uitmuntend dat je bijna zou denken dat het oorspronkelijk in het Engels werd geschreven. Nee, Kashua schrijft in het Hebreeuws, zijn tweede moedertaal. Ditmaal gaat het over een Arabisch dorp dat door het Israëlische leger pardoes van de wereld wordt afgesloten. Geen telefoon, geen internet, geen verkeer en ook geen voedsel, geen elektra, geen water. Ze halen het zelfs in hun hoofd de riolering af te sluiten. In het dorp gist men naar de redenen. De eerste dagen gaat iedereen ervan uit dat die er wel zullen zijn (de aanwezigheid van terroristen bijvoorbeeld of een aanstaande oorlog), maar langzamerhand wordt de stemming steeds grimmiger. Iedereen is bezig zo goed mogelijk voor zichzelf te zorgen. De verteller, een journalist die in veel opzichten aan Kashua doet denken, begint zijn verhaal met zijn verhuizing terug naar zijn geboortedorp. Hij wordt met het nodige wantrouwen bejegend, ook door zijn oude klasgenoten. Die namen hem vroeger al in de maling en ook nu weer. De zelfspot van de verteller is dermate charmant dat die een aanstekelijke werking uitoefent. Dan maakt hij de blokkade mee en begint de zorg voor zijn familie. En het gissen. Geleidelijk ontstaat een kafka-achtige situatie. Het dorp wordt ergens van beschuldigd, maar niemand weet waarvan. Naarmate de situatie verslechtert, verpietert de solidariteit binnen de Arabische gemeente. Het water in de tanks op het dak van het huis van de verteller blijkt op een morgen gestolen te zijn. 'Schaamte komt niet voor in crisisituaties', concludeert hij moedeloos. Wat een rare illusie was dat toch te denken dat hij in zijn geboorteomgeving veiliger was. Wegrennen en vluchten is er niet meer bij. De verteller beseft dat veiligheid en geborgenheid op zijn best relatief zijn en vermoedelijk helemaal niet tot de realiteit van het leven behoren. Het verlangen naar de nieuwe morgen houdt hem op de been. Zo lang het dagelijkse leven in het teken daarvan staat draagt het een menselijk karakter en wacht een zekere beloning. Zij het zijnsondanks.

Second Person

In 2010 volgt de Second Person over twee Israëlische Arabieren die zoeken naar een identiteit binnen de Israëlische samenleving en al doende vervreemden van de Arabische cultuur waarbinnen zij zijn grootgebracht, alsook van zichzelf. De ene persoon, een naamloze advocaat, neemt zijn toevlucht tot de Israëlische statussymbolen als een mooi huis, mooie kleren, dure wijn en een opzichtige auto. Zijn opwaartse dynamische mobiliteit wordt onderstreept door zijn reislustigheid. De Joodse omgeving doorziet hem scherp, waardoor zijn eenvoudige landelijk-Arabische afkomst telkens de kop opsteekt, als de onderstroom die uiteindelijk toch bepalend is voor zijn identiteit. Zo wordt hij tenslotte een soort buitenstaander die de weg kwijt raakt. Het lezen van Tolstoi's Kreutzersonate doet hem vrezen dat ook zijn vrouw bezig is vreemd te gaan. Naarstig gaat hij op zoek naar de persoon die zijn vrouw het hof maakt en stelt zich voor dat hij zijn tegenpool moet zijn, zijn negatie. Dat blijkt Amir te zijn, de tweede hoofdpersoon van de roman.

Deze tweede hoofdpersoon, zoon van een ongehuwde Arabische moeder die met de nek werd aangekeken, is een pas afgestudeerde maatschappelijk werker, die in de zorg werkt. Nota bene voor een verlamde tiener, die in letterlijke zin nergens meer kan komen. Maar hij wil worden als deze Joodse inwoner van Israël. 'Ik wil worden zoals zij, zonder een examen in loyaliteit, zonder een toelatingsexamen, zonder vrees en wantrouwende blikken... zonder het gevoel een misdaad te hebben begaan'. Ook bij hem zijn het de omstandigheden, de vrienden, de cultuur, de boeken en sommige besluiten die hij neemt, die zowel lot- als indentiteitbepalend zijn. Hoe dit allemaal afloopt en welke rol de ouderen daarbij spelen (de grootmoeder) zal ik niet vertellen.

De thematiek van Kashua is kenmerkend voor de wereld waarin wij leven, waarin culturen zich vermengen en waar vanwege de verwarring mensen dwangmatig bezig gaan zichzelf en anderen te definiëren. Hun levensstijl en hun eventuele idealisme is kunstmatig en daarom rigide en gevaarlijk. Zij beroepen zichzelf van hun echtheid en zijn niet in staat de ander in zijn of haar echtheid te ontmoeten, laat staan dat bij die ander op te roepen.

Verder zonder definitie

Zoals de meeste hoofdpersonen in zijn romans is vooral Kashua zelf moeilijk te definiëren. Opvallend is bovendien zijn vermogen tot zelfreflectie. Hij is zich bewust van zijn meervoudige identiteit en in plaats van deze te verdringen of met goedkope oplossingen het hoofd te bieden, durft hij erover te reflecteren. Is het niet vanwege die eerlijke reflectie dat hij de wind uit de zeilen van de actieve en hijgerige definieerders om zich heen neemt? Ik denk het. Zijn werk is niet alleen een uitnodiging om te stoppen met definiëren, maar ook een recept om het definiëren door anderen te boycotten. Ontloop jezelf niet. Denk na over jezelf. Lach om jezelf. Zo herstel je de communicatie met jezelf en daardoor met anderen. Dat we zonder te definiëren en de definities van anderen aan onze laars te lappen, verder komen, bewijst Kashua in zijn eigen leven. Zijn werk is daarvan de reflectie. Dat maakt hem tot een belangrijk auteur, niet alleen maar in Israël, maar waar ook ter wereld.

Leesvoer

Hellehonden

Jan & Sanne Terlouw

Moord en mysterie in deze Da Vinci Code in Twente. Tijdens een oecumenische conferentie op De Zwanenhof in Twente wordt in het park van het bezinningsoord een lichaam gevonden. Een lichaam zonder hoofd. Leonie Reders, die als psychologe op De Zwanenhof werkt, belt vader Job. Tijdens hun gezamenlijke speurtocht naar de dader komen ze langs vele Heilige Huisjes in Twente. Ze ontdekken dat niet alleen in de sagen en mythen van deze streek, maar ook in de werkelijkheid alledag menig hoofd van het lichaam wordt gescheiden. Waar blijven de hoofden, en wat is het motief? Is hier sprake van gewone criminaliteit of zit er iets anders achter? Hellehonden is opnieuw een spannende thriller van vader en dochter Terlouw met het speurdersduo Reders & Reders in de hoofdrol. Hellehonden maakt deel uit van het ambitieuze project Langs Heilige Huisjes Twente, waarin het religieus erfgoed in Twente centraal staat.

'Het duo Terlouw schrijft in een aangename cadans waarin bloederige lijken en zeer aangename Nederlandse gemoedelijkheid elkaar afwisselen. (...) Job Reders en zijn dochter Leonie zijn speurders van het genre Jessica Fletcher uit de tv-serie Murder she wrote. Hellehonden is een geslaagd deel in de Reders & Reders-reeks.' NRC Handelsblad

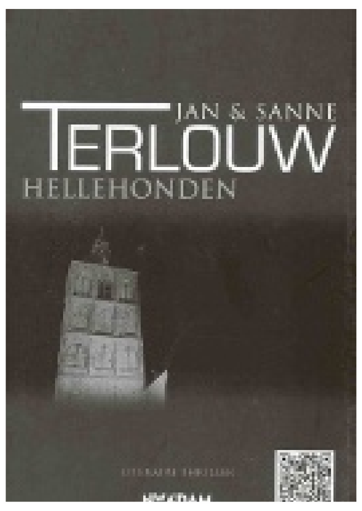

Titel: Hellehonden
Auteur: Jan & Sanne Terlouw
Uitgever: Nieuw Amsterdam
ISBN/EAN: 9789046809679

Ars poëtica

Curaçao bij nacht

Oda Blinder

De stad is leeg;
bol lacht zich de maan
om al de dode stenen,
om die stille muren,
om verlaten voetdrukken
van figuren
voor de volle leegten
weggevlucht,
om mij, die als de paljas
van mijn kuren
nog te somber ben
voor deze klucht.

CARIB publishing

Ik lach met Grotius, en alle die prullen van boeken
Deze rechtsgeschiedenis van Curaçao neemt het eiland als uitgangspunt. De rechtsgeschiedenis van Curaçao kan opgedeeld worden in een aantal hoofdperioden, die in dit boek afzonderlijk belicht worden.

Opvoeden kan zeer doen
Kindermishandeling is een van de meest complexe problemen binnen de hulpverlening. Dit boek gaat dieper in op verwaarlozing van kinderen door hun ouders en geeft tips voor preventie. Een helder en onmisbaar boek voor gebruik in de praktijk en de opleiding.

Het tweede bed
De auteurs onderzoeken de algemene beeldvorming van de sociale werkelijkheid van de Curaçaose man; heeft hij inderdaad regelmatig naast zijn vrouw of vriendin een tweede of derde vrouw, of is dit een mythe?

Verkrijgbaar bij de boekhandel
of via email: Office@Caribpublishing.com

Reef Care Curaçao
KUIDA REF KORSOU
Alarmnummer tel.: 569-2099
(24 uur bereikbaar)

Gezondheid

Pleidooi voor gezonde leefstijl

Gezondheidsexperts zijn het erover eens dat het aantal mensen dat overlijdt aan 'lifestyleziekten' of niet-overdraagbare ziekten, in verschillende landen stijgt. Ze doen een oproep aan de internationale gemeenschap om meer geld vrij te maken om het probleem aan te pakken.

"Meer dan negen miljoen mensen sterven voortijdig, in hun productieve jaren voor hun zestigste", zegt Ala Alwan, plaatsvervangend directeur Niet-Overdraagbare Ziekten van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). "De kosten voor de gezondheidszorg worden steeds hoger. Hier moet iets aan gedaan worden."

Jessica Brinton van het Center for Global Development (CGD) in Washington, zegt dat lifestyleziekten niet alleen meer een probleem zijn in rijke landen. "In ontwikkelingslanden zijn er meer niet-overdraagbare ziekten dan infectieziekten", zegt ze. "Tachtig procent van alle doden door niet-overdraagbare ziekten valt in ontwikkelingslanden."

Rookgedrag
Van de 57 miljoen sterfgevallen wereldwijd in 2008, waren er 36 miljoen een gevolg van lifestyleziekten. Dan gaat het vooral om hart- en vaatziekten, kanker, diabetes en chronische longziekten. De last van deze ziekten stijgt het snelst in lage- en middeninkomenslanden.

In Rusland gaat het bij 70 procent van de sterfgevallen onder mannen om niet-overdraagbare ziekten. Bij vrouwen is dat zelfs 90 procent, zegt Jeffrey L. Sturchio, voorzitter van de Global Health Council, de grootste wereldwijde alliantie van gezondheidsorganisaties.

Hoewel het percentage slachtoffers per land verschilt, zijn niet-overdraagbare ziekten de belangrijkste sterfteoorzaak in voormalige Sovjetrepublieken en Oost-Europese landen.

Met uitzondering van Armenië, tellen Rusland en de voormalige Sovjetrepublieken minder diabetespatiënten dan andere Europese landen. Hart- en vaatziekten komen er echter weer vaker voor.

"In voormalige Sovjetrepublieken komen longziekten ook vaker voor dan in Oost-Europese landen. Dit kan te maken hebben met rookgedrag. Het aantal rokers stijgt er nog steeds", zegt Sturchio.

Armste landen
Meer dan ooit is er de laatste jaren aandacht voor de factoren die deze ziekten kunnen veroorzaken: roken, alcoholmisbruik, gebrek aan beweging en slechte voeding. Regeringen in ontwikkelingslanden nemen slechts langzaam maatregelen tegen de risicofactoren en de allerarmste landen zijn nog bezig de basisgezondheidszorg in de steigers te krijgen, zegt Brinton.
Er is inmiddels voldoende bewijs dat maatregelen om ongezonde leefgewoonten te ontmoedigen, effect hebben, zegt Alwan. Het gaat dan om maatregelen om roken te ontmoedigen en bijvoorbeeld voorlichting en reclamecampagnes over een gezonde leefstijl.

Sommige experts blijven echter sceptisch. "Als het alleen op de overheid aankomt, kan het probleem niet voldoende worden aangepakt", zegt Evgeniya Alexeeva, directeur van Openbare Gezondheid en Sociale Ontwikkeling, een niet-gouvernementele organisatie in Moskou. "Initiatieven van particuliere organisaties krijgen momenteel te weinig aandacht."

Recent werd in Moskou een ministeriële conferentie gehouden over gezonde leefstijl en niet-overdraagbare ziekten, als voorbereiding op een VN-bijeenkomst in september over dezelfde thema's.

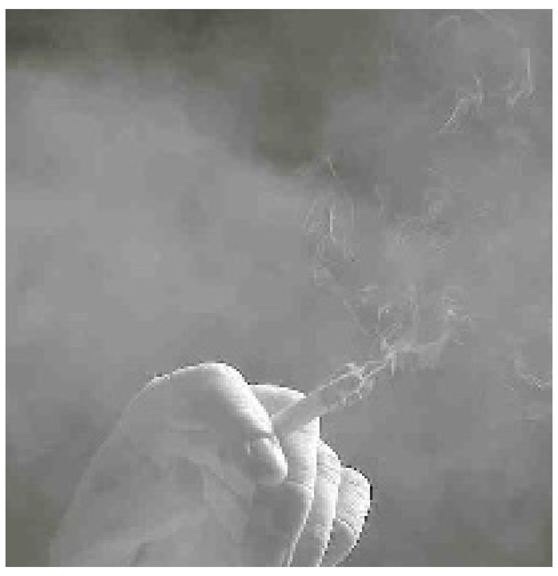

Spotlight op dieren

Hondenziekte (1)

Op dit moment hebben we op het eiland een ernstige en serieuze uitbraak van het Distemper-virus, ook bekend onder de naam hondenziekte of ziekte van Carré.

Tekst: Margot Hack

Dit virus komt wereldwijd voor en is samen met parvo een van de hoofdoorzaken van sterfte onder ongevaccineerde pups en honden. Het Canine distemper-virus (verder afgekort tot CDV) komt voor onder de huishonden, maar ook onder andere vleeseters zoals wasbeertjes, stinkdieren en vossen. Het komt dus veel voor in het wild. De ontwikkeling van het vaccin in het begin van de jaren 60 heeft geleid tot een dramatische reductie van het aantal geïnfecteerde huishonden.

Jonge pups tussen de drie en zes maanden zijn het meest vatbaar voor infectie en zullen ook sneller sterven dan volwassen dieren.
Ook oudere dieren die niet gevaccineerd zijn, zijn erg vatbaar voor de ziekte. Niet geïmmuniseerde dieren die contact hebben met andere niet geïmmuniseerde dieren of wilde dieren lopen een groter risico om de ziekte te ontwikkelen.

Geïnfecteerde dieren scheiden het virus uit via ontlasting, urine maar vooral via de ademhaling. De methode van besmetting is hoofdzakelijk 'airborne' wat betekent dat hele kleine virusdeeltjes zich via de lucht verplaatsen en vervolgens door een andere hond ingeademd worden. Honden die aan het herstellen zijn gaan nog meerdere weken door met het uitscheiden van het virus totdat ze volledig hersteld zijn.

In enkele gevallen is het zelfs mogelijk voor mensen om een virusinfectie door te maken die volledig subklinisch en zonder symptomen verloopt. Mensen die ingeënt zijn tegen de mazelen of deze infectie doorgemaakt hebben, zijn volledig immuun.

Het eerste symptoom is koorts. De normale temperatuur van een hond ligt rond de 38.5 graden Celsius. Na inspanning of stress kan deze oplopen tot 39 graden Celsius, maar boven de 39.2 zien we het als koorts. De koorts in dit geval bereikt zijn piek tussen de drie en zes dagen na infectie. Tevens kunnen vieze ogen, neusuitvloeiing, depressie en verminderde eetlust optreden. Na de koorts kunnen de symptomen behoorlijk verschillen, afhankelijk van het soort virus en de weerstand van de hond.

Bij veel honden zijn het voornamelijk de maagdarm- en respiratie-symptomen die de overhand hebben. Hier horen naast de oogontsteking en de koorts ook het hoesten, braken en diarree bij.
Deze symptomen worden meestal nog verergerd door secundaire bacteriële infecties. Hierdoor kan het dier ook een hersenvliesontsteking oplopen.

Helaas is het op dit moment de neurale vorm die heerst, dus daar volgende week meer over.

Margot Hack is dierenarts te Ronde Klip

"Bij een gebroken poot is het maken van een röntgenfoto altijd noodzakelijk anders kan de behandeling nooit goed gedaan worden!"

Dierenartsenpraktijken Vredenberg, Ronde Klip, Tera Kora en Comenencia
Tel: 737-2185-737-3202

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL:
1. Injectie; 5. visie; 8. Romeinse geschiedschrijver; 13. knipoog; 14. Turks gerecht; 16. kleur; 17. uitroep van opluchting; 18. republiek (afk.); 19. zeehond; 21. soort papegaai; 22. bijbels figuur; 25. kauw; 27. bedrukt katoen; 28. stad in Duitsland; 30. metalen staaf; 32. gedorste korenhalmen; 33. jongen; 35. schaaldier; 37. uitroep van pijn; 38. kleefkruid; 39. bars; 40. Frans lidwoord; 41. Surinaamse pad; 43. schoolvak; 45. slok; 47. stuk hout; 49. zandheuvel; 50. akker; 52. gebruik; 54. honingbij; 56. cijfer; 58. verstandig; 60. voorvoegsel; 61. bitter vocht; 63. verdovend middel; 65. kwalijke reuk; 67. uitroep bij de jacht; 68. vorderen; 69. verhoogde toon; 70. psyche.

VERTICAAL:
1. Armoedige steeg; 2. Amerikaanse schrijver; 3. oneerlijk; 4. persoonlijk vnw.; 5. vogel; 6. vluchtig; 7. vervoermiddel; 9. oude lengtemaat; 10. paardrijder; 11. Spaanse uitroep; 12. rivier in Duitsland; 14. door; 15. lor; 18. zaak (Lat.); 20. wintersportartikel; 23. oeveraas; 24. grootmoeder; 26. verleidelijke stem; 27. soort kramp; 28. doen voortgroeien op; 29. geweven katoen; 31. glooiing; 32. vruchtennat; 33. fris; 34. nachtkleding; 36. Turkse eretitel; 42. apostel; 44. dierentuin; 46. klaaglied; 48. windvrij; 50. dik; 51. slot (D.); 53. zangvogel; 54. deel van een fuik; 55. burcht; 57. Zwitsers kanton; 59. bevel; 60. bezittelijk vnw.; 62. kunst (Lat.); 64. persoonlijk vnw.; 66. tandeloos zoogdier; 67. overdreven.

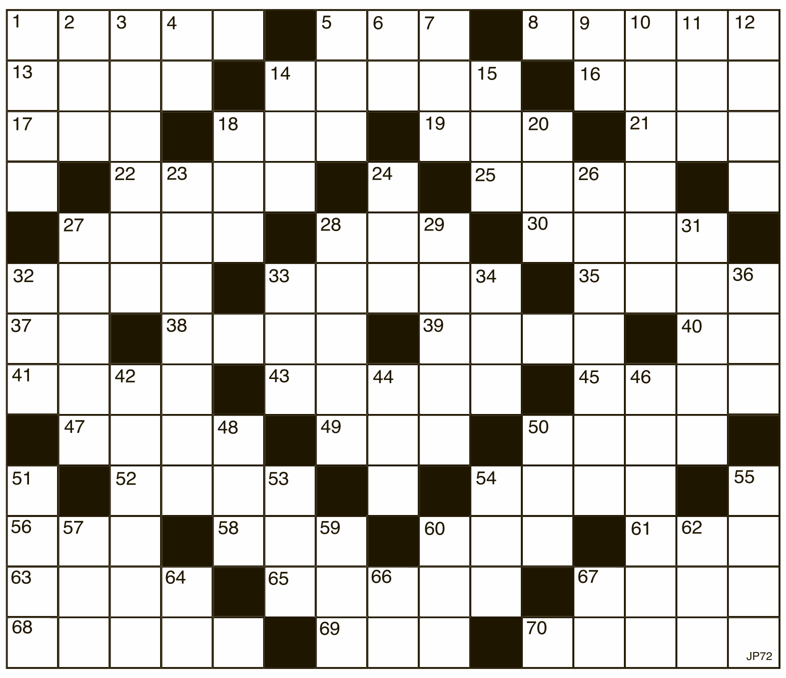

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Theresita de Cuba
Jaburibari 28

Ivy Margarita
Kaya Drs. Oy Sprock 52
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

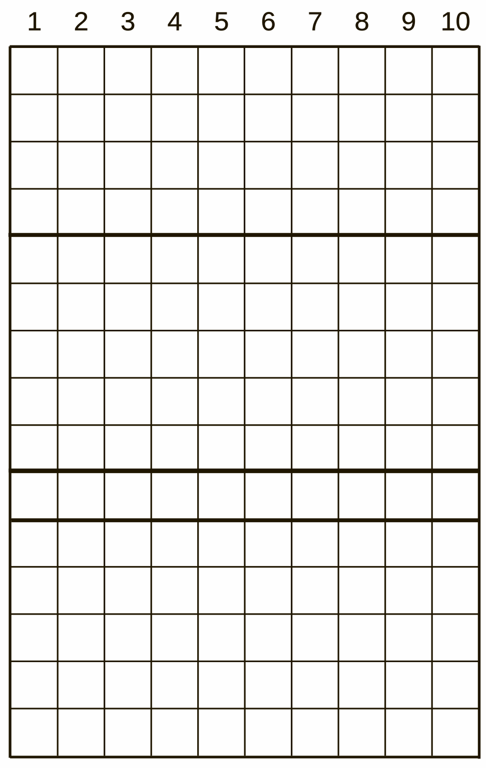

1. Inwendig orgaan - vervoermiddel - verblijf;
2. reukorgaan - Franse kinderjuffrouw - zeegod;
3. patroon - rookgerei - vaartuig;
4. geneesheer - bosgod - nagroen;
5. deel van een bijenkorf - langzaam - borg;
6. schuitkamertje - vis - snel opeenvolgende trommelslagen;
7. teken - vorderen - rode kleurstof;
8. naaldboom - hoofdstad van Frankrijk - vogel;
9. zwak - kubieke meter - rangtelwoord;
10. schaamte - soort - gehucht.

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

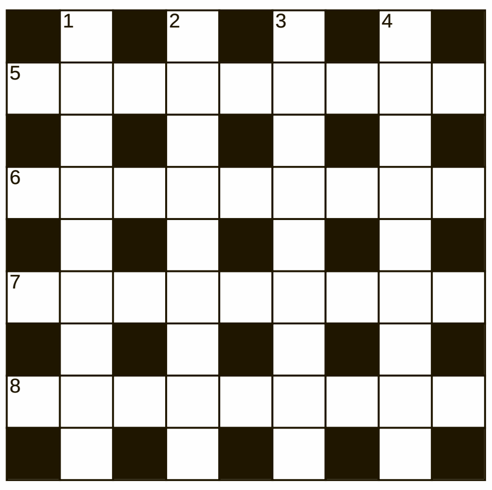

HORIZONTAAL:
5. Koord om lucht van te krijgen (4);
   Delen van de stad slopen om er niet te hoeven komen (8);
6. Kleding om te internetten? (7);
   Dessert voor het grijpen (5);
7. Zie (in het Latijn) deze open ruimte! (4);
   Het is niet anders! (8);
8. Doorzichtige meetkundige term (4);
   Besteedt hij al zijn geld aan boeken? (8);

VERTICAAL:
1. Ronddraaiend verbond? (7);
   1 januari is nog vers (5);
2. Pochende afnemer (7);
   Gave en overdreven aanbieding (7);
3. Vrouwelijk weefsel voor de flanken (6);
   Afgelopen beschreven bladzijden (7);
4. Ontken maar niet dat het staal is! (7);
   Materiaal van Hein en Alva (6)

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

D	K	O	L	B	R	E	F	F	O	S	R	R
O	T	S	I	N	I	P	L	A	I	O	U	N
O	Z	E	J	T	E	R	P	U	S	U	A	N
I	D	Y	D	N	A	D	H	R	H	A	E	K
E	S	R	T	W	E	E	U	R	G	N	T	A
W	D	A	A	A	T	C	E	N	I	I	E	A
E	L	E	A	A	A	V	E	U	E	S	I	Z
G	E	D	N	D	N	M	T	T	T	I	N	S
R	E	N	E	E	A	S	I	T	R	L	O	T
E	D	E	R	S	I	N	E	L	E	O	L	H
I	S	I	E	E	A	L	E	B	K	P	E	C
D	I	T	L	T	E	W	E	B	F	E	F	E
N	M	A	N	G	N	J	A	N	D	O	E	R
E	P	O	U	E	K	X	E	L	I	S	R	Z
R	P	E	V	O	N	E	S	E	I	R	B	G
S	B	E	H	R	I	O	T	N	O	M	E	R

Alpinist
Beugel
Briesen
Cursor
Daas
Dandy
Dooi
Etre
Evenwel
Felonie
Grofbesnaard
Hokje
Leren
Misdeeld
Offerblok
Paleistuinen
Polis
Pretje
Rechtszaak
Remontoir
Rendiergewei
Samengaan
Silex
Spontaniteit
Tehuis
Tiende
Verhuur
Zeeklimaat

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

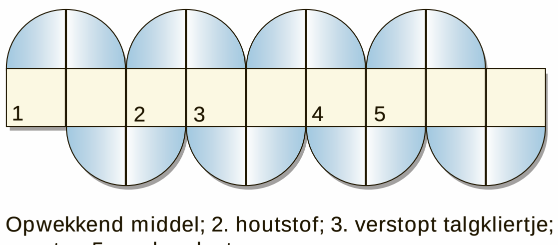

1. Opwekkend middel; 2. houtstof; 3. verstopt talgkliertje; 4. venster; 5. opslagplaats.

SUDOKU

	7				1	4		9
	8	5			2		7	
				3		6	5	
8		9	4					
	1			2			6	
			1			5		
		4	8			9		3
6					3			
1	5	3				2	8	

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

8	3	2	4	7	9	6	5	1
9	6	5	8	3	1	2	4	7
4	7	1	5	2	6	9	3	8
3	4	6	2	8	7	5	1	9
7	5	9	1	4	3	8	6	2
1	2	8	6	9	5	4	7	3
2	8	7	3	6	4	1	9	5
5	9	4	7	1	8	3	2	6
6	1	3	9	5	2	7	8	4

OPLOSSINGEN VAN VORIGE WEEK

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Copernicus; 8. rest; 11. ara; 12. oir; 13. man; 14. al; 16. aar; 18. zog; 19. li; 20. rap; 22. mud; 24. lil; 25. oil; 26. grut; 28. trein; 30. koel; 31. kid; 33. ein; 34. drive; 36. tong; 37. idee; 38. zemel; 40. goa; 42. keg; 45. adel; 46. kebab; 48. keen; 50. gei; 51. bon; 52. les; 54. set; 55. ra; 56. ver; 58. ino; 60. te; 61. lijn; 62. lek; 64. ere; 66. baal; 67. devalueren. VERTICAAL: 1. Charge; 2. pa; 3. era; 4. raam; 5. io; 6. cis; 7. ur; 8. rag; 9. en; 10. taille; 13. mol; 15. lar; 17. rut; 18. zin; 19. lieve; 21. puk; 23. dreggen; 24. liniaal; 25. ooi; 27. titel; 29. ei; 30. kreek; 32. dol; 34. dek; 35. medea; 38. zagreb; 39. mei; 41. ob; 43. ges; 44. intern; 46. kor; 47. bei; 49. eet; 51. ben; 53. sneu; 56. vijl; 57. lev; 59. ore; 61. la; 62. le; 63. ka; 65. er. Crypto-overlapper: Horizontaal: 5. Gamegabar; 6. smakelaar; 7. erelijster; 8. hasjcafee. Verticaal: 1. Badmiraal; 2. venkeltje; 3. dallesbak; 4. manageren. Anagram: land-eland-Handel; kier-eiker-Inkeer; teem-meent-Temmen; gent-genet-Tenger; dier-diner-Eirond; dorp-prado-Pardon; neer-neder-Erkend; rots-soort-Toorts; teil-latei-Italie; peil-pleit-Tippel. Gevraagd woord: HITTEPETIT. Woordzoeker: OPPOETSEN Puzzelslang: 1. Vriezer; 2. rush; 3. hooimÿt; 4. taft; 5. toveren. Het sleutelwoord was: VERHITTEN.

‘El Bulli’

Tekst: Hans Vaders Foto’s: Archief

Over de Catalaanse keuken niets dan goeds, ook wanneer je hierbij gemakshalve de culinaire prestaties van Roussillon en Andorra - de zogenoemde Catalaanse ‘bergcuisine’ - betrekt. Het zegt bijvoorbeeld al genoeg dat er vorig jaar in gastronomisch Barcelona negen Michelin-sterren te verdelen waren en in de omliggende streek zich vier restaurants mochten tooien met ieder drie Michelin-sterren. En mocht de leek op culinair gebied toch nog niet geheel overtuigd zijn door al dat Franse sterrengeweld, laten we maar zeggen, er is in ieder geval iets bijzonders aan de hand aan de Spaanse kust.

Een topkeuken behoort alleen verse topingrediënten inzake de bereiding van hun topgerechten te gebruiken en Catalonië verkeert in de unieke positie dat het land er bijzonder vruchtbaar is - veeteelt en landbouw elkaars buren, aanvulling en counterpart zijn en de nabije zee een overvloed aan vis en zeevruchten levert. En ook bijzondere gerechten ter tafel brengt zoals cargols a la llauna oftewel gekookte slakken, uiteraard met een verrukkelijke kruidenboter of een esqueixada, een salade op basis van gezouten kabeljauw met tomaten en calçots, speciaal gecultiveerde uien die gegrilled worden.
Maar alles met mate. Want in wezen valt er in Catalonië al zoveel te genieten dat wanneer je in je enthousiasme niet oppast je niet eens meer aan het hoofdgerecht toekomt. Vooral niet wanneer je van op een speciale wijze gerookte ham houdt. Neem een combinatie van de Fuet, de Salchichón en de Llonganissa, een salami, en de dag is alweer helemaal goed en genoegzaam afgerond.

Maar we zijn voor meer naar Catalonië getogen, want vandaag leest u de 100e aflevering van Eten & Drinken ‘nieuwe stijl’ en dit moet uiteraard op een gepaste manier en in een gepaste sfeer worden gevierd.

En wat is dan niet een schoner idee om dit te doen in ’s werelds nummer 1 restaurant El Bulli in Roses aan de Costa Brava bij chef Ferran Adrìa. Het kleine restaurant biedt een fraai uitzicht op de Cala Montjoi-baai en wordt in de gerennomeerde vakbladen omschreven als ‘het beste van het beste van de haute cuisine dat je op deze planeet kunt tegenkomen en een wegbereider op het gebied van de moleculaire gastronomie’. Het restaurant draait een merkwaardig seizoen. Het is het laatste decennium slechts zes maanden per jaar geopend en de 8000 beschikbare diners van gemiddeld zo’n 300 euro per persoon worden op de laatste dag alweer voor het volgende seizoen geboekt. Aan liefhebbers ontbreekt het niet. Naar de exclusieve plaatsen dongen vorig jaar wereldwijd zo’n twee miljoen mensen mee. Winstgevend? Exclusiviteit behoeft per se niet per definitie winstgevend te zijn. El Bulli draait al sinds de eeuwwisseling met het nodige verlies.

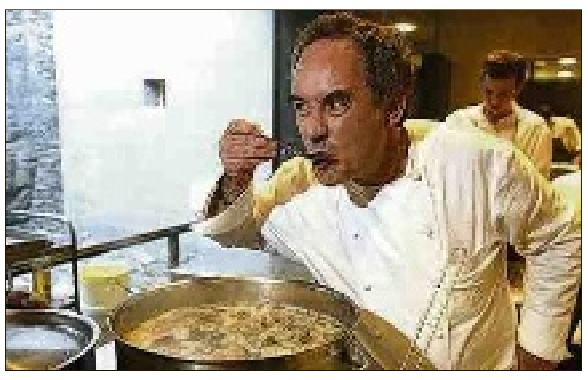

De geschiedenis van El Bulli gaat terug tot 1961 toen de Duitser Hans Schilling samen met zijn Tsjechische vrouw Marketta een lap grond kocht aan de Cala Montjoi met het oogmerk daar een restaurant te beginnen. El Bulli is vernoemd naar de Franse bulldogs die de Schillings bezaten. In 1964 opende het restaurant en in 1976 presteerde de keukenbrigade het om de eerste Michelin-ster te verkrijgen onder leiding van de Franse meesterkok Jean-Louis Neichel. In 1984 nam Ferran Adrìa het roer achter de pannen over en in 1997 volgde al de derde ster.

Sinds 1993 publiceert El Bulli boeken over haar ontwikkeling, menu en filosofie. In 2008 werd door Ferran Adrìa, Juli Soler en Albert Adrìa ‘A Day at elBulli’ uitgebracht. Het boek beschrijft 24 uur in El Bulli in foto’s, commentaar en recepten zoals meloen met ham, ananas met marshmellows en mosselen met zeewier en verse kruiden. ‘Een Bijbel voor iedere pastry chef waar dan ook ter wereld. Kijk ernaar met de nodige angst, met stomme verbazing. Denk aan de arme Eric Clapton toen hij Jimi Hendrix voor het eerst zag spelen. Waar ben ik eigenlijk mee bezig?’

De 30e juli 2011 valt evenwel het doek voor El Bulli. De culinaire reis is volbracht. Het ligt in de bedoeling het restaurant de komende jaren te transformeren in een creatief centrum met als hoofddoel een denktank te zijn voor de creatieve keuken en de gastronomie in het algemeen. Het wordt een private stichting waar wel gekookt maar niet meer geserveerd wordt.

En hoe kwamen May en ik nu aan een geriefelijk hoektafeltje in dit prestigieuze restaurant dat in theorie altijd volgeboekt heet te zijn? Een groot geheim dat ik zelf niet verklap. Leest u in de Ñapa op pagina 12 de column ‘Marketing’ maar eens van onze medewerker Marcel Truyens. Daar vindt u het simpele antwoord.

Honderdste keer
Eten & Drinken

KOOK MEE MET MAY

Spaanse tapas

Rode paprika met tonijn

6 sneetjes grof rustiek brood
200 gram rode paprika, geroosterd en vel verwijderd, in reepjes gesneden
1 ui, schoongemaakt en heel fijn gesneden
100 gram tuna in olijfolie, uit een blik
5 eetlepels extra virgin olijfolie
In een koekenpan de olie verwarmen en de ui en paprika zachtjes bakken. De gebakken papika over de sneetjes brood verdelen en de tuna erop leggen.

Chorizo in rode wijn

1 pond halfdroge of droge chorizo’s
1 3/4 cup droge rode wijn
1 laurierblad
De worstjes op verschillende plaatsen inprikken en in een pan met de wijn en het laurierblad op een klein pitje 15 minuten laten pruttelen. Van het vuur nemen en met de deksel op de pan 1 uur laten staan. De worstjes uit de pan nemen, het laurierblad verwijderen en de worstjes in plakken van 1 cm snijden. In een aardewerk schaal doen, de wijn erover schenken en op een hoog vuur laten koken tot de wijn bijna verdampt is. Met stokbrood serveren.

Eet smakelijk,
May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Marques de Caceres Rioja Rosado

Druifsoort: Tempranillo & Garnacha
Streek: Rioja, Spanje
Kleur: Lichtroze
Geur: Vers zomerfruit zoals aardbei en frambozen met bloemen en mineralen
Smaak: Sappig en fris met veel smaak van rood zomerfruit

Tapas, tapas, tapas, heerlijk. Natuurlijk hoort hier een prachtige Spaanse wijn bij! Met beide tapas-gerechten een beetje verschillend in intensiteit wordt het wel wat spannend, maar deze prachtige rosé uit het noorden van Spanje zal zijn uiterste best doen! Zijn frisheid tempert de intensiteit van de chorizo waardoor het wat aangenamer wordt. Ook met de paprika & tonijn zal het perfect gaan. Mocht u toch liever rood willen drinken, kies dan voor de Marques de Caceres Rioja Crianza. Een prachtige wijn van deze wereldberoemde producent uit de Rioja-streek. Marques de Caceres staat al jaren bekend om zijn uitstekende rioja’s die een perfecte balans hebben tussen tradionele rioja’s en een modern karakter. Maak het wat spannender door in plaats van een blik tonijn verse tonijn uit onze eigen wateren te gebruiken, onze lokale vissers vangen er genoeg van. Santé!

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store, Licores Maduro.

Het genot van wijn

Wijn bewaren

Tekst: Licores Maduro

Ja, vorige week over de prijs gesproken, en wat moet u met de wijn? Het is wel zo dat die betere kwaliteitswijnen met de jaren beter worden. Maar welke nu wel of juist niet bewaren? En hoe moeten ze bewaard worden? We hebben het er al eerder over gehad, maar niet in detail. Nee, die fles wijn van tien of vijfentwintig gulden bewaren we niet te lang, drink die maar zo snel mogelijk op. Maar ja, die fles van 75 gulden of die van tweehonderd gulden, dat is de moeite waard.

Er zijn verschillende redenen waarom mensen wijnen bewaren. Sommigen zijn echte ‘collectors’ en hebben dan ook een grote collectie van hun favoriete wijnen. Anderen doen het om speciale gelegenheden te herdenken zoals hun geboortejaar, bruiloft of een speciale wijn die u proefde tijdens een aparte vakantie.

Maar goed, welke wijn kan nu wel bewaard worden? Dit is een moeilijke vraag en hier heeft u wat hulp bij nodig. Het label op de rug van de fles zou wat informatie kunnen geven, maar dit is niet altijd het geval. U kunt het het beste bij de wijnspeciaalzaak vragen. Er zijn de afgelopen jaren steeds meer wijnen die snel op dronk zijn en die toch niet zo lang meegaan. Waarom? De nieuwe generatie wijnliefhebbers drinkt steeds sneller hun wijnen. Over het algemeen wordt een fles wijn tegenwoordig binnen 48 uur gedronken. Wijnmakers richten zich meer op het fruit in de wijn dan op de tannines. De wijnen zijn dan sneller op dronk. Bij de meeste wijnen geldt momenteel dat u geen vijf jaar meer hoeft te wachten om hem te drinken. Lekker hé... nou ja, het is wel leuk om een fles na drie, vier of zelfs zes jaar bewaard te hebben eindelijk open te maken. Daar geniet u met volle teugen van.

Als leidraad kunt u hanteren dat de duurdere wijnen vaak wat langer kunnen rijpen. Ook de meeste traditionele wijnen van de Oude Wereld staan nog steeds bekend om hun goede rijping. Deze zijn de wat duurdere Bordeaux- en Rhône-wijnen uit Frankrijk, de Gran Reserva Rioja’s en Reserva’s van Ribera del Duero uit Spanje en de Barolos en Brunellos uit Italië. Om echt wijnen voor wat langere periodes te gaan bewaren, of een collectie te beginnen, raad ik u het volgende aan. Koop altijd een paar flessen of een doos van dezelfde wijn. Zo kunt u deze om de zoveel tijd weer proeven. Ik heb weleens met vrienden flessen uit de jaren tachtig en zelfs zeventig gedronken. Nou dat is echt een bizarre ervaring. Denk er wel om, dat is het ook, een ervaring. De wijn zal voor sommigen slecht smaken, maar de fijnproever zal ervan genieten hoe de wijn zich ontwikkeld heeft. Denk aan het volgende: constante temperatuur! Rond de 17-18 graden Celsius. Laat eventueel een kelder aanleggen met klimaatcontrole of schaf een goede klimaatkast aan. Houd een dagboek bij waarin u noteert wanneer u de wijn heeft gekocht, hoeveel flessen u gekocht heeft, wanneer u de eerste fles heeft geproefd en hoe hij smaakte, en dan hetzelfde voor de volgende flessen. Noteer ook wat over de gelegenheid waarbij u de wijn proefde, dat is erg leuk! Tja, het kan een dure hobby worden, maar wel een heel erg interessante. En gaat u ervoor? Vergeet mij niet uit te nodigen wanneer u die eerste fles opentrekt!

ÑAPA Business
14 mei 2011

Nederlands Bonaire:

'Generatie achter op schema'

10-10-10, voor een ieder die op de voormalige Nederlandse Antillen woont, een datum om nooit te vergeten. Geschiedenis die niet ver achter ons ligt, sterker, het is nog niet eens echt geschiedenis te noemen. De eilanden zitten nog middenin het veranderingsproces; organisaties worden omgegooid, verantwoordelijkheden worden verlegd en er verkeren nieuwe mensen op nieuwe posten.

Tekst: Lisette Keus

Wat er allemaal op hoog politiek en bestuurlijk niveau gebeurt, is voor de meesten niet direct merkbaar. Dat er echter veranderingen plaatsvinden die wel degelijk invloed hebben op het dagelijks leven, wordt hoe langer hoe meer duidelijk - zo ook op Bonaire.

Eigenlijk kunnen we wel stellen dat 10-10-10 pas het begin is geweest. Het moet allemaal nog een beetje zijn weg vinden en voor iedereen is het nog redelijk onwennig. Toch vroegen wij ons af hoe men op Bonaire, een half jaar na 10-10-10, denkt over de ontmanteling en wat men ervan merkt.

Communicatieruis

Marugia Janga is voormalig gedeputeerde. "Er zijn zowel goede ontwikkelingen als minder goede. Dat wordt nu in de praktijk duidelijk. Zo worden er een paar quick wins geboekt zoals de investeringen in 'jeugd en gezin'. Ook in het onderwijs wordt veel geld gestoken, vooral in materialen. Beide zijn goede ontwikkelingen. Maar in dit rijtje wordt bijvoorbeeld wel weer de bibliotheek volledig vergeten. Niet iedereen heeft een computer of toegang tot internet. Niet iedereen heeft toegang tot goede informatie, wat weer nodig is voor een hoger niveau in het onderwijs. Dit is een voorbeeld, maar er zijn meerdere dingen die gewoonweg wel vergeten lijken of worden bestempeld als onbelangrijk, terwijl het wel degelijk belang heeft."

Een beleidsmedewerkster van de sociale dienst haakt hierop in: "Ja, heel fijn dat we goed onderwijsmateriaal hebben, ik ken alleen gevallen van gezinnen - en niet slechts één - waar de kinderen 's avonds niet eens normaal te eten krijgen omdat ze geen geld hebben. Máár, gelukkig is het onderwijs wel goed", zegt ze cynisch. "Ze zeggen trouwens naar aanleiding van een onderzoek dat het niveau van het onderwijs nu al verbeterd is, maar wat hebben we daaraan als er kinderen zijn die niet eens gegeten hebben voor ze op school komen. En daarbij gaan er geruchten dat het onderzoek niet valide is, ze schijnen vragen van het niveau van groep 5/6 aan leerlingen van groep 8 te hebben gesteld."

Ze kijkt me aan vol onbegrip en gaat verder: "Er zit ruis in de communicatie en er is aan veel dingen niet gedacht. Dat was ook een groot probleem bij de onderhandelingen, wat zowel de schuld is van Bonaire, als de schuld van Nederland. Ten eerste kwam het namelijk wel vaker voor dat Bonaire schitterde door afwezigheid tijdens belangrijke onderhandelingen. Dat was het moment om ons te laten gelden, maar die lapzwansen hebben het gewoon laten afweten. Ze moeten ook eens ophouden met die praatjes over de 'verkeerde politieke kleur' en gewoon eens voor het algemeen belang gaan. Ze hebben het laten gebeuren!"

"Daarbij was het vooral een bestuurlijk verhaal, waar ambtenaren niet direct bij werden betrokken. En als dit al gebeurde, waren er diensthoofden - die zelf al jaren op hun post zaten - die verkeerde informatie gaven. Niet dat ze hebben gelogen over de situatie, maar ze verzwegen belangrijke informatie, ze vertekenden het beeld. Hierdoor leken de problemen op Bonaire zoals de armoede, rooskleuriger dan dat deze in werkelijkheid was en is. Nederland heeft op basis van verkeerde informatie bepaalde conclusies getrokken en bepaalde maatregelen getroffen. Nu blijkt dit in de praktijk dus niet te kloppen en dat veroorzaakt natuurlijk allerlei problemen. We hebben gefaald op cruciale momenten, ze hadden open kaart moeten spelen."

"Aan de andere kant ging Nederland er maar vanuit dat het allemaal wel klopte wat hen werd verteld, maar niemand is er echt de bario's voor in geweest. Ik heb weleens iemand gevraagd om de dagelijkse boodschappen met tien dollar te doen voor een gezin van vier personen. Toen pas werd beseft dat dit onmogelijk is. Ook de houding van Nederlanders was betweterig en gesloten en echt Hollands: 'we moeten doorgaan, want we lopen al twee maanden achter op schema'. Ja, mevrouw, en wij een hele generatie!"

"Wat ik ook niet begrijp is dat er bijvoorbeeld niet gekeken is naar omliggende (ei)landen hoe de zaken daar geregeld zijn, dat zou veel beter passen bij Bonaire. Kijk maar naar de opvoeding; in Nederland is het heel normaal om jongens en meisjes samen in een internaat te stoppen. Dat werkt hier niet - met alle gevolgen van dien! In Nederland zijn er ook nog maar weinigen die niet weten hoe ze met een computer om moeten gaan, hier zijn het er niet veel die het echt goed weten. Je kunt dan wel hele nieuwe, geavanceerde jeugdhulpcomputerprogramma's willen invoeren, maar dat heeft helemaal geen zin. Natuurlijk zijn er ook voordelen, absoluut, maar de bevolking ziet deze niet. Tenminste, al helemaal niet in het licht van wat er aan hen beloofd is."

Financieel

Janga: "Een van de problemen is uiteraard dat de eilandsraad niet genoeg financiële middelen heeft. Nederland heeft namelijk op basis van de begroting van 2009 een budget vastgesteld dat vrij besteed kan worden. Echter, dit budget is gebaseerd op een begroting waarin al vele malen is gesneden, omdat een voorwaarde van de ontmanteling was dat de begrotingen van de eilanden sluitend zouden zijn. De budgetten zijn dus gebaseerd op bezuinigde begrotingen. Het is bijna onmogelijk met dit budget alles te doen en al helemaal niet in deze periode waarin al deze veranderingen moeten worden doorgevoerd. Aan de andere kant heeft het wel weer iets positiefs, zo is er geen ruimte voor gesjoemel. Er moet nu heel erg doelmatig worden omgegaan met de financiële middelen. Maar dat houdt ook in dat er geen ruimte is voor onvoorziene omstandigheden, die er wel degelijk zijn omdat zaken niet goed doordacht zijn en niet goed zijn uitonderhandeld."

"Zoals de kindertoeslag", zegt de beleidsmedewerkster. "Alleen mensen met een inkomen onder een bepaald niveau krijgen een soort van kinderbijdrage. Wat is de belemmering om iedereen deze te geven, zoals iedereen deze in Nederland ook krijgt? En wat dacht je van al die uitkeringstrekkers die het geld naar landen als Marokko en Turkije doorsluizen, wij horen gewoon bij Nederland en betalen toch ook gewoon loonbelasting? En dit vooral voor de mensen met een lage financiële draagkracht."

"Of de kinderopvang die niet onder onderwijs valt en dus een eilandszaak is, terwijl dit bij het vorige kabinet nog wel zo was. En de zorgverzekering? We hebben nu allemaal een gratis zorgverzekering, super. Maar de meesten hadden die al omdat ze ofwel verzekerd waren via werk of omdat ze ooit gewerkt hadden, er was maar een enkeling die niet verzekerd was. Nu vallen er verschillende medicijnen buiten het verzekeringspakket, waardoor in principe de meesten erop achteruit gaan. Nee, er zijn absoluut goede ontwikkelingen, maar ook zeker slechte. Vooralsnog is er nog niet veel duidelijkheid, ook niet bij de ambtenaren. En ik weet wel dat het nog maar net is, maar ik ben benieuwd hoe zich alles gaat ontwikkelen. De schuld is in ieder geval niet aan één partij te geven."

Volgende week meer over Bonaire en de invoering van de dollar.

Naam: Efrain Marchena
Leeftijd: 52 jaar
Beroep: Medewerker dienst LVV

"Allereerst merk je het natuurlijk aan de dollar, de prijzen zijn de afgelopen tijd flink gestegen. Maar ze zijn bijvoorbeeld ook bezig met de landingsbaan van de luchthaven, investeren in de toekomst, terwijl we niet eens normale wegen hebben. Ook vind ik dat de meeste wetgeving die ze hier willen invoeren, niet kan. Nederland is namelijk teveel voorbij gegaan aan onze cultuur. Ze weten helemaal niet wat hier speelt. Trouwens, de bevolking heeft niet eens gekozen voor een openbaar lichaam, maar voor een rechtstreekse relatie. Het is allemaal maar vaag, niemand begrijpt er een sikkepit van; Eilandsraad, Rijksdienst Caribisch Nederland? Nu krijgen we overigens allemaal brieven in het Nederlands in de bus, vele mensen spreken niet eens Nederlands. En volgens mij is dat hele RCN ook een rommeltje."

Naam: Lisandro Martijn
Leeftijd: 20 jaar
Beroep: Medewerker Kooyman

"Ik merk wel veranderingen. Er is meer controle en veiligheid. Zoals op de airport en inzake de georganiseerde criminaliteit, wat ik wel goed vind. Door de RCN wordt er wat meer verdeeld; de armen merken minder dat ze arm zijn, Nederland zorgt voor hen. Een oudere vrouw uit mijn straat krijgt nu veel meer hulp en begeleiding, dat vind ik een goede ontwikkeling. Ik ben wel een beetje in de war wat het verschil is tussen de RCN en de eilandsraad, maar dat komt wel goed. Ik ben er blij mee."

Communicatie

Veel kritiek is er op het feit dat de bevolking niet precies begrijpt hoe en wat er allemaal gebeurt. En als we mensen vragen of ze weten wanneer het de Rijksdienst Caribisch Nederland betreft of wanneer het een eilandstaak is, wordt het vaak stil.

Wij deden een kleine navraag en kregen de volgende antwoorden: "Het eilandgebied/openbaar lichaam is voor vrijwel alles verantwoordelijk waar ze voor 10 -10-10 ook verantwoordelijk voor waren. De RCN is voor bijna alles verantwoordelijk waar vroeger de nationale overheid van de Nederlandse Antillen voor verantwoordelijk was. Voorbeelden hiervan zijn de politie, de douane en de belastingen. Er zijn een paar (technische) uitzonderingen. Bijvoorbeeld de gezondheidszorg en een aantal zaken op het gebied van sociaal-economisch beleid."

Lucia Beck is Hoofd Communicatie van de RCN en zegt over de onduidelijkheid onder de bevolking: "We proberen de bevolking zo goed als dat mogelijk is te kunnen informeren over van alles. We plaatsen grote advertenties in alle kranten, we hebben een radioprogramma, we organiseren bijeenkomsten met hulp voor bijvoorbeeld het invullen van de belastingaangiften en nog veel meer. Ik denk dat men het ook een beetje aan zich voorbij laat gaan, maar op het moment dat het hen betreft, op welke manier ook, luisteren ze pas. Wij doen er in ieder geval alles aan zo duidelijk mogelijk te communiceren met de bevolking."

Business Agenda

Curaçao

16 mei: SVC
Tijdens de bijeenkomst van Stichting Vrouwennetwerk Curaçao op 16 mei komt gastspreker Natasha van der Dijs vertellen over haar proefschrift 'The nature of ethnic identity among the people of Curaçao'.
Locatie: Koetshuis Avila
Tijd: 17.30 uur (ontvangst), aanvang 18.00 uur
Aanmelden: secretariaat@vrouwennetwerk.com

Opleiding Juridisch Assistent
Stichting Juridische Beroepsopleiding start in de maand augustus 2011 bij voldoende belangstelling wederom met de tweejarige deeltijdse HBO opleiding tot Juridisch Assistent.
Deze opleiding is bij Landsbesluit door het Ministerie van Onderwijs van de Nederlandse Antillen erkend als een HBO-opleiding.
Inschrijvingsdata zijn 14 mei 2011 van 14:00 – 17:00 uur en 21 mei van 14:00 uur – 17:00 uur.
Voor alle overige informatie, zie onze advertentie op pagina 10.

Cursussen van de Kamer van Koophandel

16 en 18 mei
Atministrashon i software pa atministrá
Voertaal: Papiamentu
Kosten: 80 gulden

24 mei
Esfuerso ta importante! Pero resultado ta konta!
Voertaal: Papiamentu
Kosten: 40 gulden

23 en 25 mei
Manera nan pa 'Fiks' bo negoshi
Voertaal: Papiamentu
Kosten: 80 gulden

17, 19 en 26 mei
Plan di negoshi (Business Plan)
Voertaal: Papiamentu
Kosten: 100 gulden

30 mei en 1 juni
Administración i software para la administración
Voertaal: Spaans
Kosten: 80 gulden

Alle cursussen vinden plaats van 18.00 tot 21.00 uur in het auditorium van de Kamer van Koophandel. Registratie en betaling vooraf zijn verplicht.
Voor registratie: Kamer van Koophandel, tel. 461-3918, e-mail: businessinfo@curacao-chamber.an
Data onder voorbehoud! Het schema kan veranderen. Voor de laatste versie van het schema kunt u contact opnemen met de Kamer van Koophandel, tel. 461-3918.

Aruba

27-28 mei 2011: Innovation Conference & Expo
Georganiseerd door de Kamer van Koophandel van Aruba. Deze beurs biedt inzicht in lokale en internationale innovatieve initiatieven.
Onder meer besprekingen met potentiële investeerders, presentaties van de succesverhalen van deelnemers en een presentatie van innovatieve projecten van studenten van EPI Ciencia y Technologia (C&T).
Plaats: Renaissance Convention Center
Meer informatie: www.arubachamber.com of email: businessinfo@arubachamber.com

29 mei: Innovatie
Aansluitend op 'Destination Innovation' (27-28 mei) de workshop 'Entrepreneurship and Innovation'. Doel van de workshop is om heldere antwoorden te geven op de vragen wat innovatie is en hoe deze gebruikt kan worden als instrument voor de ondernemer.
Plaats: Auditorium van de Kamer van Koophandel
Tijd: 16.00-18.00 uur.
Spreker: Edward Erasmus, docent aan de Faculty of Finance & Economy van de Universiteit van Aruba.
Voertaal: Papiamento
Deelname kost 35 florin. Registratie is verplicht en kan geschieden via een email onder vermelding van naam en telefoonnummer naar businessinfo@arubachamber.com.

10 juni: Fatum Pensioen Seminar
Seminar over bedrijfspensioenen en andere secundaire voordelen voor werknemers.
Plaats: The Westin Aruba Resort
Tijd: 14.00-19.00 uur
Meer informatie: www.fatum.com en/of tel. 582.1111

30 juni: Women in Leadership congres
ATIA organiseert met medewerking van de National Council for Innovation & Competitiveness of Aruba (NCIC) en de Universiteit van Aruba het Women in Leadership congres. Thema's zoals 'Wat is de ervaring van vrouwen in leidinggevende functies op Aruba en in het buitenland', 'Wat zijn de succesverhalen van vrouwen in leidinggevende functies op Aruba en in het buitenland' en 'Hoe bevorderen en steunen bedrijven vrouwen in leidinggevende functies?' Buitenlandse en lokale sprekers zijn uitgenodigd om hun visie te geven en ervaring te delen.
Plaats: Renaissance Convention Center
Tijd: 08.00-14.00 uur (lunch inbegrepen)
Meer informatie: www.atiaaruba.org, www.facebook.com/arubatrade, of email: atiaruba@setarnet.aw

10 september: Annual Fundraiser & Awards Gala
Gala-avond met gastspreker en uitreiking van de eerste ATIA Business Excellence Awards, met de focus op excellence in entrepreneurship en innovatie.Tijdens deze avond zullen de beste entrepreneurs worden geëerd.
Plaats: Marriott Aruba Resort & Stellaris Casino
Meer informatie: www.atiaaruba.org, www.facebook.com/arubatrade, of email: atiaruba@setarnet.aw

Internationaal

1-3 juni: CHTC
Caribbean Hotel and Tourism Conference 2011 van de CHTA (Caribbean Hotel and Tourism Association). Thema is gelinkt aan CHTA's campagne 'Tourism is Key', om overal in het Caribisch gebied bewustzijn te creëren van het belang van toerisme voor de regio. Verwacht worden vele afgevaardigden, vertegenwoordigers van hotels, leveranciers, attracties en toeristenbureaus. Een exclusieve mogelijkheid om te netwerken.
Plaats: Barbados
Meer informatie: www.caribbeanhotelandtourism.com

15-18 juni: Trade and Investment Conference (TIC) 2011
Business to business evenement waar deelnemers lokale en internationale inkopers en potentiële businesspartners kunnen ontmoeten. TIC brengt producenten, dienstverleners, exporteurs, inkopers, distributeurs, groothandelaren en investeerders bijeen op één werkvloer.
Plaats: Trinidad & Tobago
Meer informatie: http://www.tic-tt.com of email tic@ttma.com

De Business Agenda verschijnt wekelijks in de Ñapa. Informatie over zakelijke evenementen, zoals symposia, lezingen, trainingen en conferenties, zowel op Aruba, Bonaire als op Curaçao, is welkom op napa@amigoe.com.

Communicatie

Klanten willen 'naakte' consultants

Klanten willen van hun consultants transparantie, bescheidenheid, kwetsbaarheid en eerlijkheid - het tegenovergestelde van wat ze vaak krijgen. Dat stelt Pat Lencioni, managementconsultant en directeur van de Amerikaanse consultancy 'Table Group' in een recente uitgave van het tijdschrift 'BusinessWeek'.

Tekst: Bob Harms

Toen hij begon als consultant was het eerste dat hem verteld werd dat hij nooit moest zeggen dat hij net van school kwam en dat hij meer ervaring had dan hij daadwerkelijk had. Ook werd verwacht dat er veel onderzoek gedaan werd naar de vraagstelling van de klant, zodat de aanbeveling onderbouwd kon worden met harde feiten en uitgebreide analyses. Je moest jezelf slim neerzetten en niets doen waaruit gebrek aan vertrouwen of autoriteit bleek. Toen hij later zelf consultants aan ging nemen, veranderde zijn benadering en ontwikkelde hij het zogenaamde 'naakte consulting'.

Bob Harms is communicatie-adviseur

Kwetsbaar
De essentie van naakte consulting is dat klanten liever openheid, bescheidenheid en transparantie gepresenteerd krijgen dan vertrouwen, autoriteit en perfectie. Natuurlijk is kennis en ervaring belangrijk, maar zodra de klant ervan overtuigd is dat het daarmee wel goed zit, kan een consultant zich het beste kwetsbaar opstellen. Dit is het tegenovergestelde van onkwetsbaarheid, en heeft alles te maken met eerlijkheid en authenticiteit. En met het overwinnen van de begrijpelijke angst om niets te doen of te zeggen wat de relatie met de klant in gevaar kan brengen, een flater te slaan of uzelf ondergeschikt te maken. Door deze angsten te overwinnen, u als het ware 'naakt' aan de klant te presenteren, ontvangt u het vertrouwen en de loyaliteit van uw klanten.

Risico
Wat betekent dit in de praktijk? Naakte consultants confronteren hun klanten met moeilijke informatie en inzichten, zelfs als de klant die misschien niet leuk vindt om te horen. Naakte consultants geven hun zwaktes en fouten toe. Ze stellen vragen die misschien dom overkomen en maken niet zulke potentieel 'domme' suggesties; alles om hun klant te helpen. Naakte consultants stellen zich al kwetsbaar op voordat ze de klant binnen hebben gehaald. Ze opperen al in het beginstadium hun beste ideeën en beginnen meteen met adviseren, zelfs als ze daarmee het risico lopen dat de klant daar nooit voor gaat betalen.

Eerlijk
Voor de meeste consultants zal dit nogal tegenstrijdig, gek zelfs, klinken. Deze manier van benaderen zet ze in een potentieel zwakke positie en vergroot de kans dat er misbruik van ze gemaakt wordt. Voor klanten komen ze op deze manier echter over als eerlijk, gul en menselijk. En dat is precies wat ze willen.

Boeken

Bullsh!t management

Terug naar de essentie van organisaties

"Onze positionering is niet goed." "We moeten onze strategie herdefiniëren in teambuildingsessies." "Het lukt ons niet een brand connection tot stand te brengen met onze target group." Leiderschapstrainingen, strategische analyses, dikke beleidsnota's en eindeloze statistieken. Teambuildingsessies en crossmediale imagocampagnes.

Sinds de uitvinding van management, een eeuw geleden, halen managers en adviseurs alles uit de kast om de prestaties van organisaties te beïnvloeden.

Steeds meer organisaties, zelfs creatieve ondernemers, laten zich indoctrineren en imponeren door de wijdverspreide overtuiging dat investeren in 'management' zin heeft. Het resultaat: ze verliezen hun eigen essentie uit het oog.

In het boek 'Bullsh!t Management' gaat auteur Jos Verveen in op de zin en onzin van modellen, theorieën, structuren en systemen die managers en adviseurs hebben bedacht. Verveen is ondernemer. Hij studeerde Bedrijfskunde aan de Erasmus Universiteit en werkte 15 jaar in de organisatie- en communicatieadviesbranche.

Het boek kraakt kritische noten, want hoeveel zijn al die bedenksels nu werkelijk waard? Het is een oproep om te stoppen met investeren in 'management' en het heft weer in eigen hand te nemen. Maar vooral nodigt het uit om creativiteit en innovatie terug te brengen in de eigen organisatie en de maatschappij.

Voor succes blijkt geen enkele wetenschappelijke blauwdruk te bestaan. Organisaties die weten waar ze voor staan, hebben geen brand connection nodig om de target group aan zich te binden. Zo uniek als organisaties met hun producten of diensten kunnen zijn, zo bijzonder kunnen zij zich ook organiseren.

Daar heeft u volgens Jos Verveen dus eigenlijk helemaal geen managementboek voor nodig.

Titel: Bullsh!t Management
Auteur: Jos Verveen
Uitgever: Academic Service
EAN: 9789052618470

Handel

'Mini-akkoord' inzake handel

Een wereldwijd akkoord over de verdere liberalisering van de wereldhandel laat waarschijnlijk nog lang op zich wachten, maar misschien is er een mini-akkoord mogelijk waarvan de armste landen kunnen profiteren. De staatshoofden en regeringsleiders van die landen maken zich daarvoor sterk op de Top van de Minst Ontwikkelde Landen in Istanbul.

"Het is van de opties waarover we discussiëren", zegt Valentine Rugwabiza, adjunct-directeur-generaal van de Wereldhandelsorganisatie (WTO). "Er is veel frustratie over hoe lang de onderhandelingen al aanslepen", zegt Rugwabiza, die zelf uit Rwanda komt, een van de 48 Minst Ontwikkelde Landen. De zogenoemde Doharonde begon in november 2001, maar door grote meningsverschillen tussen de rijke landen en de ontwikkelingslanden liggen de discussies al enkele jaren zo goed als stil. Als de ronde dit jaar niet kan worden besloten, dan moeten we toch ten minste resultaten zien voor de Minst Ontwikkelde Landen, redeneren de leiders van die landen volgens Rugwabiza. Ze proberen toezeggingen in die zin los te krijgen in Istanbul.

Eén van de argumenten van de armste landen is dat zij niet verantwoordelijk zijn voor de impasse, zegt Rugwabiza. Als er door een gebrek aan eensgezindheid onder de andere, grotere actoren dit jaar geen akkoord kan worden bereikt, kunnen we het ons niet veroorloven tot in het oneindige te wachten, klinkt het. Het tijdverlies kost de armste landen immers relatief gezien veel meer. De armste landen nemen nauwelijks deel aan de wereldhandel, en veel experts zeggen dat het welvaart alleen kan stijgen als daar verandering in komt. Bij het begin van de Doharonde werd bovendien afgesproken dat er bij de onderhandelingen bijzondere aandacht zou worden besteed aan de belangen van de ontwikkelingslanden.

Volgens Rugwabiza leggen de Minst Ontwikkelde Landen er de nadruk op dat ze een mondiaal handelsakkoord willen - regionale akkoorden of afspraken met aparte landen vormen voor hen geen alternatief. "Een aantal presidenten is daar heel duidelijk over. Ze willen de multilaterale onderhandelingen niet verlaten."

Er hangt ook een onuitgesproken dreigement in de lucht. "Iedereen heeft er belang bij dat de Minst Ontwikkelde Landen zich blijven engageren voor het handelssysteem", zegt Rugwabiza. "Hun inbreng en engagement zijn erg nuttig geweest, ze hebben op een heel constructieve manier bijgedragen, ze hebben een aantal voorstellen gedaan die nu deel uitmaken van de Ontwikkelingsagenda van Doha: met betrekking tot katoen bijvoorbeeld, of over meer flexibele en eenvoudigere oorsprongsregels."

Maar nu zeggen de leiders van de Minst Ontwikkelde Landen duidelijk dat ze er genoeg van hebben. "Ze hebben tot hiertoe in een moeilijke omgeving moeten werken", zegt Rugwabiza, "waar nog altijd een aantal hinderpalen zijn die beletten dat ze toegevoegde waarde kunnen creëren, waar ze nog altijd geconfronteerd worden met piekheffingen, tariefescalatie en subsidies en waar de voorspelbaarheid nog altijd te gering is."

WTO-voorzitter Pascal Lamay heeft in Instanbul al ettelijke uren vergaderd met leiders van de Minst Ontwikkelde Landen, al maakt de top formeel geen deel uit van het onderhandelingsproces.

Huurrecht

Exploitatieverplichting van het gehuurde pand

Een huurovereenkomst geeft een huurder het recht de door hem gehuurde woon- of bedrijfsruimte te gebruiken. Maar is dit alleen een recht, of kan de huurder zelfs tot gebruik van de gehuurde ruimte worden verplicht?

Tekst: Susanne Klarenbeek

Hoofdregel
De Hoge Raad heeft in 2005 geoordeeld dat op grond van de wet geen gebruiksverplichting voor de huurder bestaat. Een huurrecht is een recht om het gehuurde te gebruiken en in het algemeen verplicht de wet de huurder nergens om deze rechten te gebruiken. Dat impliceert dat de huurder in beginsel ook gerechtigd is om het gehuurde niet te gebruiken en derhalve leeg te laten staan.

Exploitatieverplichting in huurovereenkomst
In de huurovereenkomst kan echter een expliciete gebruiks- of exploitatieverplichting worden opgenomen en daarmee worden afgeweken van vorenstaande hoofdregel.

Een contractuele verplichting om het gehuurde daadwerkelijk te bewonen, was opgenomen in de huurovereenkomst van een huurder in Leeuwarden. De huurder was strafrechtelijk veroordeeld en moest voor lange tijd de gevangenis in. Dat betekende dat hij het gehuurde een lange tijd niet kon bewonen en daarmee in strijd handelde met zijn verplichting op grond van de huurovereenkomst om het gehuurde daadwerkelijk te bewonen.
De verhuurder van de woning voerde aan dat hij belang had bij bewoning van het gehuurde, omdat een woning bij niet regelmatige bewoning in kwaliteit en onderhoud achteruit zou gaan. De rechter deelde dit standpunt. De vraag bleef echter of deze tekortkoming van de huurder ernstig genoeg was om ontbinding van de huurovereenkomst te rechtvaardigen.
De rechter achtte het van belang dat de huurder al vrij lang in de woning woonde, en achtte het ook voorstelbaar dat de huurder bij het einde van zijn detentie het huis weer dringend nodig zou hebben. Dat woog naar het oordeel van de rechter echter onvoldoende op tegen het belang van de verhuurder bij daadwerkelijke bewoning van de woning door een huurder. De rechter kwam derhalve tot het oordeel dat de ontbinding van de huurovereenkomst met ontruiming van het gehuurde gerechtvaardigd was.

Bijzondere omstandigheden
Echter, ook indien in de huurovereenkomst geen expliciete exploitatieverplichting is opgenomen, kan er - gelet op de bijzondere omstandigheden van het geval - toch sprake zijn van een exploitatieverplichting voor de huurder. De huurder is immers op grond van de wet wel verplicht om het gehuurde als ‘goed huurder’ te gebruiken. In een rechtzaak in Arnhem waarin op verzoek van een professionele huurder de huurovereenkomst van een kantoorgebouw met vijf jaar werd verlengd, besloot dezelfde huurder - tevens de enige huurder van het kantoorgebouw - om twee jaar voor het einde van de huurtermijn het gehuurde niet meer te gebruiken.
Hoewel de huurpenningen door de huurder zouden worden doorbetaald, zou de verhuurder door de leegstand van het kantoorgebouw schade leiden, in de zin van waardevermindering. Het kantoorgebouw zou vervallen door minder toezicht en minder schoonmaakwerkzaamheden. De uitstraling van het gebouw zou minder worden en mogelijk zou het pand door de leegstand onverzekerbaar worden. En dat terwijl de professionele huurder weloverwogen om verlenging van de huurovereenkomst had verzocht. Vorenstaande omstandigheden leidden ertoe dat door de rechter aan deze professionele huurder een gebod om het gehuurde te gebruiken werd opgelegd.

Duidelijke afspraken
Teneinde vorenstaande geschillen te voorkomen, doen huurder en verhuurder er derhalve verstandig aan in de huurovereenkomst duidelijke afspraken te maken omtrent de eventuele verplichting om het gehuurde al dan niet daadwerkelijk te gebruiken. Partijen weten alsdan over er weer wat ze van elkaar mogen verwachten en zelfs mogen eisen.

Mr Susanne Klarenbeek is als advocate werkzaam bij SMS Attorneys at Law en is onder meer gespecialiseerd op het gebied van huurrecht.

Mens & Werk

(Eigen) loopbaanplanning

Een loopbaan of carrière is de reeks van maatschappelijke posities die iemand achtereenvolgens inneemt (en de ontwikkeling daarbinnen) in zijn werkende leven. Een loopbaan begint vanaf het moment dat men de arbeidsmarkt betreedt. Natuurlijk is er een verschil tussen een bijbaantje in een restaurant of gericht met een baan bezig zijn met daarbinnen een toekomstperspectief. Het plannen van de loopbaan kan men zelf doen, maar de laatste jaren zijn er ook loopbaanadviseurs en arbeidsbemiddelaars die advies leveren, zowel aan jongeren aan het begin van het arbeidsproces als aan mensen die een loopbaanverandering overwegen. Op Curaçao is gebruik maken van loopbaanadviseurs nog niet erg populair en ligt die taak dikwijls bij de human resource managers, maar men kan ook een eigen loopbaanplanning maken.

Tekst: Judice Ledeboer

Bij organisaties kan loopbaanplanning worden opgenomen in een arbeidsovereenkomst waarbij men bijvoorbeeld promotiemogelijkheden aanbiedt als een werknemer een aantal jaren bij de organisatie gewerkt heeft. In het verleden was dat dikwijls een vanzelfsprekendheid, maar tegenwoordig niet meer. De werkgevers willen de juiste persoon op de juiste plaats en loopbaanplanning en -begeleiding is een goede manier om werknemers klaar te stomen voor bepaalde posities. Men kan ook het heft in eigen hand nemen en zichzelf ontwikkelen om in aanmerking te komen voor een betere functie. Steeds meer mensen realiseren zich dat en willen niet wachten totdat de werkgever mogelijkheden biedt. Op Curaçao zijn er mogelijkheden om verder te studeren of men kan dat via het internet doen. In beide gevallen vraagt het veel discipline en doorzettingsvermogen. Een ding is zeker: men moet zich zien te onderscheiden van de ander om in aanmerking te komen voor functieverbetering en dat hoeft niet alleen via studie. Er zijn namelijk ook andere elementen die iemand geschikt maken voor een baan.

In Nederland is men al zo ver dat men het heeft over persoonlijke marketing of ‘branding’, waarbij men zich richt op het promoten van zichzelf. De veranderingen op de werkplek volgen elkaar in rap tempo op en dat gaat op Curaçao ook gebeuren in de nabije toekomst. Daarom is het goed om naar aan aantal elementen te kijken die belangrijk zijn voor het opbouwen van een eigen identiteit. Communicatieve vaardigheden en schriftelijke communicatie scoren daarbij het hoogst, gevolgd door technische kennis en gebruik van sociale media. Ook de persoonlijke kledingstijl is belangrijk bij het creëren van een eigen identiteit en het verkrijgen van bepaalde banen. Natuurlijk speelt de financiële positie daarbij een rol en zien werknemers liever dat de werkgever zijn nek uitsteekt en de mogelijkheden biedt om studie/cursussen/workshops en lezingen te volgen zodat men zich kan ontwikkelen.

Opvallend is dat vooral de ‘veertigers’ bereid zijn om zich verder te ontwikkelen. De werknemers in de leeftijdsklasse van 50-65 jaar voelen er niet veel voor om nog aan loopbaanplanning te doen. Toch is dat voor velen een gemiste kans, want door zich te verdiepen in nieuwe stof en door aan zelfontwikkeling te doen gaat er weer een nieuwe wereld open voor velen waarbij die groep de opgedane ervaringen in het leven goed kan inzetten. Juist op posities waarbij men mensen nodig heeft met levenservaring kan deze groep worden ingezet.

Bij loopbaanplanning krijgen mensen inzicht over hun eigen capaciteiten en wensen. Als er vanuit een organisatie loopbaanplanning wordt aangeboden zijn er altijd twee partijen betrokken. De werknemer zal natuurlijk altijd zelf moeten kiezen welke kant hij op wil en samen met de werkgever kan er dan naar mogelijkheden gekeken worden. Het inzichtelijk maken van de aanwezige competenties is een eerste stap en dan kunnen er doelen gesteld worden. Een loopbaanplan volgt dan vanzelf.

Iemand die zijn eigen loopbaanplanning maakt moet ook voor zichzelf helder maken welke kant hij op wil: administratief, financieel, binnen- of buitendienst of werken met mensen. En dan moet er gekeken worden welke kennis hij daarvoor moet hebben. Helaas weten mensen vaak niet eens wat ze willen en pakken ze de eerste de beste baan die er is - zolang er maar voldoende betaald wordt. Jammer voor de werknemer, maar ook voor de werkgever, want men zal nooit een werknemer krijgen die zich voor de volle 100 procent inzet.

Bij het nadenken over de loopbaan komt men er ook achter wat men van zichzelf en het werk verwacht en door stil te staan bij de keuzes die men maakt wordt duidelijk waarom men iets wel of niet wil. Men neemt dus verantwoordelijkheid en het ontwikkelen daarvan is voor ieder mens goed. Bij loopbaanplanning is het dus zaak om behoeften, mogelijkheden en wensen van zowel de werknemer als de werkgever serieus te nemen en onder de loupe te nemen. Niet alleen met verstand en gevoel wordt onderzocht wat men het liefste wil, waar iemands hart ligt, maar ook de verbeelding, de intuïtie en creativiteit zijn belangrijk, want men wil in de toekomst zelfstandig werkend personeel dat zelf beslissingen kan nemen, oplossingsgericht kan werken en vooral met plezier naar het werk komt.

Marketing

Schaarste: marketing voor fijnproevers

Vol trots liet mijn buurman zijn nieuwe auto zien. Nou ja, nieuw? Het ding was minstens 30 jaar oud. Het bleek iets exotisch, Amerikaans, schadevrij, eerste eigenaar, altijd met de hand gewassen, unieke kleurencombinatie en een hele speciale motor. Maar het allermooiste: er waren er slechts 2000 van gebouwd en dit was een van de laatste vier rijdende exemplaren. Het ‘hunebed op wielen’ had hem dan ook een hoop geld gekost.

Tekst: Marcel Truyens

Een economische wetmatigheid zegt dat als iets schaars wordt, het meer waard wordt. Denk aan grondstoffen, olie valt direct op maar ook een mislukte oogst kan de prijzen van bijvoorbeeld koffie of rijst enorm opdrijven. Marktmechanisme: vraag en aanbod.

Maar als iets schaars of zeldzaam is, wordt het voor ons persoonlijk ook meer waard. Vanuit de gedachte dat marketing u helpt om een betere prijs voor uw dienst of product te vragen is het begrip ‘schaarste’ een belangrijk maar relatief zeer weinig ingezet instrument. Er zijn echter voorbeelden: denk aan ‘Limited Edition’, ‘Anniversary Selection’, of één Rolex-dealer per x duizend consumenten. Genummerde oplagen. Deurbeleid bij ‘exclusieve’ clubs. Bonsai, rashonden of koikarpers. Als iets zeldzaam is, gaat de prijs vanzelf omhoog. In communicatie zien we het ook terug: Op = Op, tijdelijk, Nu of Nooit, Eenmalig...

Consumenten, u en ik, houden van keuze. Daarom ziet u bij supermarkten ook meer dan één merk koffie, soep of bier. U bent gehecht aan keuzevrijheid. Dat is het psychologisch principe achter het feit dat dingen die schaars zijn voor ons meer waard worden. Zou uw biermerk bij de supermarkt opraken, dan heeft u dus minder keuze en wordt u beperkt in uw keuzevrijheid. Daar heeft u een enorme hekel aan en daarom krijgt u de neiging om het laatste bier van uw merk bij de supermarkt maar geheel op te kopen als het dreigt op te raken.

Maar waarom willen we dingen die schaars of zeldzaam zijn zo graag hebben? Dat heeft onder meer te maken met het gevoel van winst behalen: u heeft het laatste bier bemachtigd en een ander niet. U ziet het als een competitie en u bent de winnaar! Dat geeft u een enorm positief zelfbeeld. U ziet dit letterlijk gebeuren op veilingen maar ook op de onroerendgoedmarkt. Een slimme makelaar probeert meerdere geïnteresseerden voor één en hetzelfde huis tegelijk het huis te laten bezichtigen. Zo ontstaat competitie en bent u de winnaar als u het huis koopt. U betaalt waarschijnlijk te veel maar u heeft gewonnen!

De gedachte dat als iets schaars is veel mensen het goed vinden, is een andere reden. Uw juiste keuze wordt bevestigd door het feit dat velen u voorgingen. Een uitverkocht product is eerder het bewijs dat heel veel mensen het hebben gekocht dan dat het inkoopbeleid niet deugt.

Een goed voorbeeld van ‘schaarstemanagement’ is het wereldberoemde restaurant El Bulli in Spanje. Dit ‘kooklaboratorium’ heeft zo ongeveer alle prijzen gewonnen die er te winnen vallen, is nog geen zes maanden per jaar open en heeft een zeer beperkt aantal tafeltjes. Tot 2014 neemt men geen reserveringen meer aan.

Een goede vriend van mij - Rick - bewees echter hoe dat ‘schaarstemanagement’ werkt. Rick heeft zeldzaam werk: handelt in tweedehands Airbussen en Boeings. In Parijs maakte hij in mijn bijzijn de deal van zijn leven: hij verkocht in één keer 26 vliegtuigen. Dat was een feestje waard. ‘El Bulli’ riep Rick en bestelde vreemd genoeg een taxi naar het wereldberoemde hotel George V. Rick stapte direct naar de hotelconciërge die na enig babbelen met Rick de telefoon pakte. De avond daarop heb ik mogen dineren bij het wereldberoemde El Bulli, voor ‘gasten’ van George V is altijd plaats.
Schaarste als marketinginstrument gaat maar voor een zeer beperkt aantal markten op. Uw kunt zich als detaillist in - pak hem beet - schoenen niet permitteren om slechts twee modellen te voeren of het moet om zeer exclusieve schoenen gaan. In de meeste consumentenmarkten is keuze een voorwaarde om succesvol te zijn. Kijk hier echter wel mee uit, te veel keuze leidt tot keuzestress. Zo schrapte een onafhankelijke telecom retailer waarvoor ik ooit werkte een groot deel van haar assortiment omdat de consument door de bomen het bos niet meer zag. Zelfs het personeel had moeite om de verschillen tussen al die verschillende telefoontjes te herkennen. We zagen wel heel veel kijkers maar heel weinig kopers.

Toch kan het ook voor u werken en ik moest daaraan denken toen mijn buurman zijn nieuwe-oude auto aan mij liet zien. Jaren geleden had de importeur van Chrysler zijn hand weten te leggen op een behoorlijk aantal lichtblauwe auto’s van het model Neon. De importeur raakte de auto’s aan de straatstenen niet kwijt. Tot we bedachten deze auto’s te branden als de zeldzame, exclusieve KLM-editie die in beperkte oplage persoonlijk aan de stewardessen van de nationale trots werd aangeboden. Zoiets zeldzaams hadden de dames nog nooit aangeboden gekregen en al heel snel was de importeur van zijn auto’s af.

En u als koper? Ik weet niet of er daadwerkelijk maar 2000 exemplaren van mijn buurmans auto werden gebouwd en hoe iemand weet dat er nog maar vier van rondrijden weet ik ook niet. Voor minder geld had hij een uiterst comfortabel massamodel kunnen kopen. Maar de emotie wint het (meestal) van de ratio.

Om redenen van vertrouwelijkheid kunnen namen, producten, markten en feitelijke omstandigheden anders zijn benoemd dan in de realiteit het geval was.

Marcel Truyens is onafhankelijk marketing en communicatieadviseur te Curaçao. http://web.me.com/marcel1963/Marcel_Truyens e-mail: marcel1963@mac.com

MKB

Het beroepsonderwijs op Curaçao anno 2011

In de voorgaande artikelen werd ingegaan op het belang van samenwerking en afstemming tussen het beroepsonderwijs en de arbeidsmarkt en stond de rol van de leermeester centraal.

Tekst: Gofrie van Lieshout

Als werkgever heeft u meestal een prima beeld van wat u verwacht van uw (toekomstige) werknemers. Maar heeft u ook zicht op de huidige onderwijsstructuur en het actuele aanbod? Welke beroepsopleidingen zijn er te volgen op Curaçao?

Sinds 1997 zijn er stap voor stap wijzigingen in het onderwijs doorgevoerd.Tijd voor een overzicht en enige toelichting op het aanbod van het beroepsonderwijs op Curaçao. Zie allereerst het schema ‘Onderwijssysteem Curacao’.

Funderend Onderwijs (FO)
Het Funderend Onderwijs is bestemd voor kinderen vanaf 4 jaar en verdeeld in cyclus 1 (groep 1 t/m 4) en cyclus 2 (groep 5 t/m 8). Het FO is een samenvoeging van de vroegere kleuterschool en basisschool. Het FO heeft tot doel algemene vorming van het kind en legt de grondslag voor het volgen van voortgezet onderwijs. De instructietaal dient een van de officiële talen van Curaçao te zijn, namelijk Engels, Nederlands of Papiamentu. Het onderwijsaanbod bestaat niet meer uit vakken als rekenen en handvaardigheid maar uit acht educatiegebieden zoals bijvoorbeeld ‘rekenen en wiskunde’, ‘mens en maatschappij’ of ‘culturele en artistieke vorming’.

Voorbereidend Secundair Beroepsonderwijs (VSBO)
Na het Funderend Onderwijs kan behalve voor de HAVO ook gekozen worden voor het VSBO. Het VSBO bestaat uit vier jaar en is opgedeeld in twee blokken van twee jaar. Tijdens de basisvorming, de eerste periode van twee jaar, wordt veel aandacht besteed aan persoonlijke en maatschappelijke ontwikkeling. De basisvorming is voor iedereen gelijk en na deze periode kan de student een leerweg kiezen die het beste bij hem past: overwegend praktisch of meer theoretisch.
Afhankelijk van de gewenste beroepskeuze kiest de student voor een beroepsrichting (sectorprogramma) binnen een van de sectoren Techniek, Zorg & Welzijn of Economie. Zie schema ‘VSBO-sectoren’.
Binnen elk sectorprogramma maakt de student kennis met een aantal beroepen. Een leerling die bijvoorbeeld kiest voor het sectorprogramma Hospitality in de sector Economie maakt kennis met de volgende onderdelen: koken, serveren, brood bakken & banket bakken.
Na het VSBO stroomt de student door naar het voortgezet beroepsonderwijs: het Secundair Beroepsonderwijs (SBO). Het is wettelijk verplicht om na het VSBO minimaal één jaar SBO te volgen.

In het VSBO zijn alle voorbereidende onderwijsvormen samengevoegd.
Was: MAVO – BVO – LTS – LEAO – Huishoudschool - LTO
Is: VSBO

Recent uitten onderwijsorganisaties en docenten hun zorg over het VSBO. Heeft de gekozen onderwijsvorm VSBO het gewenste resultaat en wat zijn de effecten op de leerlingen van de brede basisvorming? Ook op de arbeidsmarkt zijn vraagtekens geplaatst bij het concept. Zorgvuldige evaluatie en aanpak van de problemen zullen aandacht moeten krijgen om deze belangrijke fase in het onderwijs te optimaliseren.

Secundair Beroepsonderwijs (SBO)
Op het SBO wordt het vak geleerd. Dit kan op diverse kwalificatieniveaus, ook weer afhankelijk van wat het beste bij de student past. Te beginnen bij het niveau van assistent (1) tot middenkaderfunctionaris of specialist (4). Zie schema ‘SBO-kwalificatieniveaus’.

SBO Kwalificatieniveaus
De opleidingen kunnen op twee manieren worden aangeboden door het SBO op Curaçao:
Werkend Leren: De student werkt en leert minimaal 50 procent van zijn studie op de werkvloer. De leervorm Werkend Leren blijkt succesvol en steeds meer opleidingen stappen over op deze onderwijsvorm.
Lerend Werken: De student werkt en leert ten minste 25 procent en maximaal 50 procent op de werkvloer.
Na het succesvol afronden van een SBO-opleiding stromen de (oud)studenten door naar de arbeidsmarkt of kiezen voor een hoger niveau. Na afronding van het hoogste niveau na vier jaar is doorstroom naar HBO mogelijk.

Aanbod SBO:
Was: MTS – MDGO – MHS – KMBO – MEAO - MAO
Is: SBO

Hoger Beroepsonderwijs (HBO)
Curaçao telt zeven instellingen die hoger beroepsonderwijs aanbieden. Het aanbod opleidingen in de sectoren Zorg en Welzijn en Economie is groter dan het aanbod in de technische sector. Voor een overzicht: zie het schema ‘HBO-scholen’.

Speciaal Onderwijs
Behalve het reguliere onderwijs zijn er meerdere wegen die leiden tot een baan op de arbeidsmarkt. Om verwarring te voorkomen is in deze rubriek gekozen voor de meest gangbare leerweg van beroepsonderwijs namelijk FO > VSBO > SBO > HBO. Bijzondere onderwijsvormen zoals arbeidsmarktgericht onderwijs (AGO), Sociale Vormingsplicht (SVO) en grote projecten die kandidaten via scholing naar de arbeidsmarkt toeleiden worden in een volgende rubriek toegelicht.

Barometer Beroepsonderwijs Bedrijfsleven
KBB verwerkt momenteel meer gegevens in de Barometer Beroepsonderwijs Bedrijfsleven, een aan de website gekoppelde database die een overzichtelijk beeld van het onderwijsaanbod laat zien. Aangevuld met aantallen studenten, zowel instroom als afgestudeerden, en in de toekomst de resultaten van de verschillende opleidingen. Ook worden per beroepsgroep de ontwikkelingen en kansen op de arbeidsmarkt opgenomen ten behoeve van het maken van goede keuzes. Nog voor de zomervakantie zal de barometer online gaan op www.kbbcuracao.com
Vraag naar Michael Reymound van KBB als u iets wilt weten over het beroepsonderwijs op Curaçao of de barometer: 4610992. lreymound@kbbcuracao.com

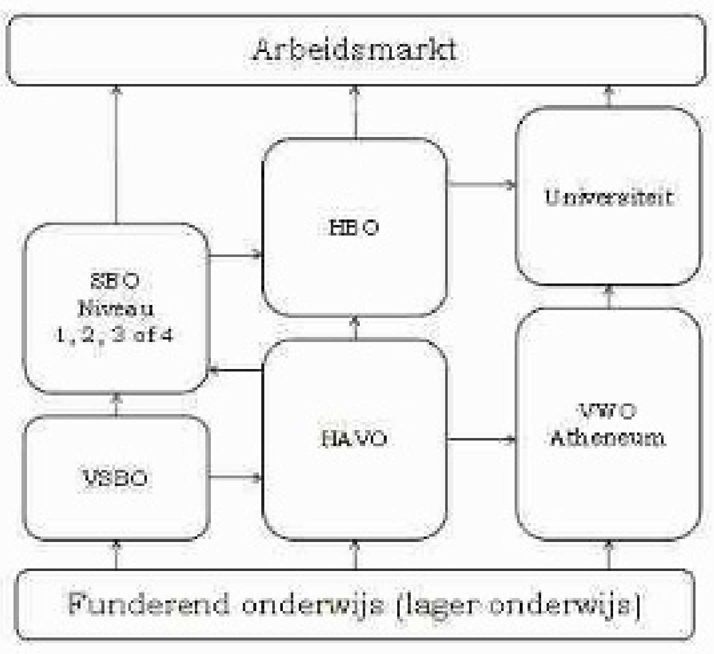

Onderwijssysteem Curaçao. Afkortingen: FO: Funderend Onderwijs, VSBO: Voorbereidend Secundair Beroepsonderwijs, SBO: Secundair Beroeps Onderwijs, HAVO: Hoger Algemeen Vormend Onderwijs, HBO: Hoger Beroeps Onderwijs, VWO: Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs.

Kenniscentrum Beroepsonderwijs Bedrijfsleven Curaçao

Het KBB heeft als doel de afstemming tussen bedrijfsleven, scholen en overheid te verbeteren. KBB geeft hieraan invulling door de uitvoering van concrete projecten zoals trainingen, onderzoek, voorlichting en het organiseren van samenwerking tussen het beroepsonderwijs en het bedrijfsleven. Ook stimuleert KBB de persoonlijke en professionele ontwikkeling van de beroepsbevolking.
KBB gelooft in een samenleving waarin mensen zich persoonlijk en professioneel blijven ontwikkelen en daarin ook een eigen verantwoordelijkheid nemen. Maar daarvoor moeten wel de juiste randvoorwaarden worden ingevuld zoals goed onderwijs en een gezonde arbeidsmarkt. Voor meer informatie over KBB of haar projecten kunt u bellen met 4610992 of kijkt u op www.kbbcuracao.com

Gofrie van Lieshout is directeur van het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Bedrijfsleven Curaçao.

NAAM SCHOLEN

SECTOREN	FEFFIK	RKMTS	OSBOD	BANBRIA	CDC	ELIGIA MARTIR	FASBO	IFE	MARIS STELLA	NEW HORIZONS	OTC	SIFMA
TECHNIEK												
Beveiliging												
Bouw	√	√	√							√		
Ecotechniek												
Electro	√	√	√									
Haven en logistiek												
Industriële technologie		√	√									
Installatietechniek												
Koudetechniek	√											
Lassen	√											
Mobiliteitsbranche	√											
Nautisch	√											
Procestechniek	√	√										
ECONOMIE												
Administratie				√	√		√			√	√	
Commercieel				√	√		√			√	√	
Delailhandel				√	√							
Facilitaire dienstverlening				√						√		
ICT	√		√	√	√		√			√		
Juridisch			√		√		√			√		
Kledingtechniek	√											
Magazijn												
Secretarieel					√		√			√		
Slagerij												
ZORG EN WELZIJN												
Uiterlijke verzorging									√			
Welzijn			√	√		√				√		√
Zorg			√	√		√		√		√		√
Zorghulp			√	√		√		√	√	√		√
HOSPITALITY												
Bakkerij			√						√			
Horeca	√			√					√	√		
Toerisme				√	√				√	√	√	

Schema aanbod SBO mei 2011.

Sector	Sectorprogramma VSBO (beroepsrichting)
Techniek	Metaal
	Bouw
	Motorvoertuigentechniek
	Ecotechniek
	Instalectro
	Techniek algemeen
	Informatie- en communicatietechnologie
Zorg en Welzijn	Algemene mensverzorging
	Uiterlijke verzorging
	Zorg & Welzijn algemeen
Economie	Hospitality
	Administratie & Commercie

VSBO-sectoren.

SBO Kwalificatieniveaus

Niveau 4	Middenkaderfunctionaris/specialist	4 jaar
Niveau 3	Zelfstandig beroepsbeoefenaar	3-4 jaar
Niveau 2	Beginnend beroepsbeoefenaar	2 jaar
Niveau 1	Assistent	1 jaar

Bron: FIDE

SBO-kwalificatieniveaus.

Naam school	Sector
Caribbean International University	Economie - Zorg en Welzijn
Curises	Economie
Hogma	Zorg en Welzijn
IFE	Zorg en Welzijn
St. Martinus University (faculty of medicine)	Zorg en Welzijn
UDC	Economie
UNA	Techniek - Economie - Zorg en Welzijn

HBO-scholen.

Stichting JURIDISCHE BEROEPS OPLEIDING
15 jaar
HBO Opleiding tot Juridisch Assistent

Bij voldoende belangstelling zal in de maand augustus 2011 wederom gestart worden met het tweejarige deeltijdse HBO-opleiding tot Juridisch Assistent.

Deze opleiding is bij Landsbesluit door het **Ministerie van Onderwijs van de Nederlandse Antillen erkend** als een HBO-opleiding.

De colleges worden gegeven nl. op maandag en woensdag op het Peter Stuyvesant College van 17.15 uur tot 20.30 uur.
Kosten per studiejaar, inclusief boeken en andere lesmateriaal exclusief omzetbelasting bedraagt Ang.3.700,= (onder voorbehoud).

Vereiste minimale vooropleiding : afgeronde (diploma) HAVO, MBO of een gelijkwaardige opleiding. Een psychologische test kan deel uitmaken van de selectie procedure. Personen die werkzaam zijn in de juridische richting en die aan de vereiste vooropleiding voldoen genieten de voorkeur.

Inschrijving
Datum : 14 mei 2011 van 14.00 uur - 17.00 uur 21 mei 2011 van 14.00 uur - 17.00 uur
Plaats : Lokaal 43 van het Peter Stuyvesant College
Bij de inschrijvingen overleggen :
1. Kopieën van (relevante) behaalde diploma’s en cijferlijsten
2. Volledige c.v.
3. Uittreksel van het bevolkingsregister
4. Recente pasfoto

Voor informatie kunt u contact opnemen van maandag tot en met vrijdag van 8.00 u - 12.00 u met de directeur mw. R. Paulo op tel./fax nr. 888-2373 - mail adress : sjbol@cura.net of van 14.00 u - 17.00 u met de secretaris van het bestuur dhr. S. Smith op cel 540-6585 mail adress : sjbo@cura.net.

Voor kwaliteit, erkenning en continuïteit moet u bij de Stichting Juridische Beroepsopleiding zijn.

HELP!
Clini Clowns
Steun CliniClowns
www.cliniclowns.an

NIERSTICHTING CURAÇAO
Uw nieren kunt u hier nog niet doneren, uw geld echter wel!
Steun de Nierstichting Curaçao Giro # 419494

Kustwacht: 'Samen Sterk'

Hans Schreuder

Dagelijks zien we de super rhibs en cutters, de helikopter en Dash 8 van de Kustwacht rond het eiland varen en over de eilanden en de zee vliegen. Het geeft een veilig gevoel dat het eiland vanuit de zee en de lucht zo goed 'bewaakt' wordt. In het verleden was dat de taak van de havenpolitie, maar toen Curaçao een web in het bolwerk van de drugshandel vanuit Zuid-Amerika werd, moest er meer controle komen in de wateren rond Curaçao en de andere eilanden. In 1997 werd toen de Kustwacht opgericht en de organisatie is thans uitgegroeid tot een 'volwassen' organisatie met voor het grootste deel lokale werknemers.

Tekst: Judice Ledeboer Foto's: Ken Wong

De officiële naam is Kustwacht voor het Koninkrijk der Nederlanden in het Caribisch gebied (Kustwacht Carib), maar in de volksmond heeft men het altijd over 'de Kustwacht'. De organisatie bestaat uit diverse eenheden die allemaal heel nauw samenwerken en het is een civiele koninkrijksorganisatie en geen onderdeel van Defensie, zoals veel mensen denken. Het merendeel van het personeel van de Kustwacht is operationeel en werkzaam op het water of in de lucht en het werk is niet altijd zonder risico's. Gelukkig beschikt de organisatie over mooi materieel om de zaken voor elkaar te krijgen. Het motto van de Kustwacht is 'Samen Sterk'.

Dit jaar bestaat de Kustwacht 15 jaar en dit wordt op 21 mei tijdens de Curaçaose Vlootdagen, die eens in de drie jaar plaatsvinden, uitgebreid gevierd. In die 15 jaar is er veel veranderd en zit de organisatie thans midden in een grote reorganisatie waarvan plaatsvervangend directeur Hans Schreuder de 'trekker' is. Hij is ook voorzitter van de werkgroep die samen met vakbonden, medezeggenschap en landen de evaluatie en reorganisatie doet. "Ik ben er een voorstander van om de evaluatie van de formatiebrief van 2005 (de organisatie is in 2005 opnieuw beschreven) in nauwe samenwerking met vakbonden, medezeggenschap en de landen te doen, want vier weten meer dan één en een reorganisatietraject verloopt soepeler als de evaluatie gezamenlijk gedaan is en daar overeenstemming over bestaat", aldus Schreuder. Hij is zich er zeer goed van bewust dat de organisatie door de mensen gedragen wordt en zegt hierover: "Het gaat hier niet om rangen, maar om de mensen."

De Kustwacht is verantwoordelijk rond de eilanden Curaçao, Aruba, Bonaire Saba, Statia en St. Maarten. Op St. Maarten ligt de coördinatie niet niet bij de Kustwacht Carib, maar bij de Fransen. Dat betreft echter alleen de coördinatie van hulp- en noodverkeer. De uitvoering van search en rescue ligt wel bij het Kustwacht steunpunt St. Maarten. De Kustwacht is actief binnen de territoriale wateren en ook in de economische visserijzone, die zich tot verder in de Caribische Zee uitstrekt. De zogenoemde 'search and rescue' area strekt zich uit tot bijna halverwege de Caribische Zee. De gehele Kustwacht werkt ook nauw samen met de vrijwillige reddingsdiensten van de eilanden.

Aan het hoofd van de Kustwacht van Curaçao, Aruba en St. Maarten staat de Rijksministerraad van het Koninkrijk der Nederlanden. Directeur van de Kustwacht is Dick Swijgman. Hij is ook directeur Zeemacht van het Caribisch Gebied en commandant Taskforce samen met de Amerikanen. De stafafdeling houdt zich bezig met het financiële beleid, personeelszaken en scholing, materieel en vooral met een goede vertaling van de regelgeving, nationaal en internationaal, kijkt naar de verdragen die er wereldwijd zijn en onderhoudt nauw contact met de douane en justitie.

Bij de organisatie is er een justitieel en een algemeen beleid. Het algemene beleid wordt gemaakt door afgevaardigden van 24 ministeries van de vier landen die vertegenwoordigd zijn in een Kustwacht Commissie. Deze Commissie stelt ieder jaar een jaarplan vast en dat jaarplan wordt ook ieder jaar geëvalueerd: zijn de doelen gehaald? Zijn de plannen uitgevoerd? Het justitieel beleid houdt zich bezig met het bepalen van de aandachtspunten waarop Kustwacht Carib actief dient te zijn. Nu zijn dat met name drugs- en mensenhandel en vuurwapens. De operationele kant bestaat uit vier steunpunten die zich op Curaçao, Aruba, St. Maarten en vliegveld Hato bevinden in samenwerking met de informatie unit en het rescue en coordination center, dat zich op Curaçao bevindt op de Marinebasis Parera.

Vijftien jaar geleden, toen de Kustwacht net werd opgericht bestonden de steunpunten uit twee op elkaar gestapelde containers. Tegenwoordig heeft steunpunt Curaçao een eigen gebouw, net zoals op Aruba en St. Maarten. Op Bonaire wordt een 'dependance' geopend met een aanlegplek voor de vaartuigen. Omdat de oplevering hiervan langer duurt dan verwacht is die dependance nog niet operationeel, maar ondanks dat zijn de medewerkers van het steunpunt Curaçao en de cutter regelmatig aanwezig in de wateren rond Bonaire. De gebouwen liggen ook allemaal bij een haven waar het varend materieel kan aanleggen en waar onderhoud kan plaatsvinden. Er is veel onderhoud van het varend materieel nodig, want door de invloed van het zeewater en de zon heeft het materieel flink te lijden. Zo worden de vaartuigen na iedere vaartocht schoongespoten.

Bij de Kustwacht wordt gebruik gemaakt van diverse transportmiddelen, zoals de helikopter, de super rhib (op ieder steunpunt liggen er vier, waarvan er altijd twee operationeel zijn), de cutter met bijboot, twee Dash 8-vliegtuigen, de walradar op Curaçao, Bonaire en Aruba en een marineschip (met Lynx-helikopter) dat 90 dagen per jaar voor de Kustwacht vaart.

Na 10/10

Na 10/10 is er in de uitvoering nog niet veel veranderd. Op Bonaire en St. Maarten heeft de Kustwacht er wel een aantal rechtsposities bij gekregen, die vanzelfsprekend ook voor de andere BES-eilanden gelden en er is ook nieuwe wetgeving, zodat het werken op zee door de verscheidenheid aan wet- en regelgeving alleen maar ingewikkelder wordt. Volgens Schreuder is het grootste verschil met de tijd voor 10/10 de onwetendheid die er is bij het personeel over hun positie, omdat nog niemand officieel een Landsbesluit heeft gekregen en de mensen niet weten waar ze aan toe zijn. "Dit geeft onrust", zegt hij. Hij begrijpt dat het opzetten van een nieuw land veel energie vergt, maar betreurt het dat al het bestaande overboord gezet is en dat de nieuwe processen ruim zes maanden na dato nog niet lopen. Ontwikkelingen op personeelsgebied binnen de Kustwacht stagneren daardoor.

"Het mooie van dit bedrijf vind ik dat er allerlei nationaliteiten werken. We hebben vooral veel lokale mensen, maar er zijn ook werknemers uit Haïti, voormalig Joegoslavië, Dominicaanse Republiek, Venezuela, Colombia en natuurlijk uit Nederland." Toen de Kustwacht in 1997 werd opgericht was de verhouding 20/80 (20 procent lokale werknemers en 80 procent voornamelijk Nederlandse militairen), maar nu is de verhouding omgekeerd 80/20 en dat zijn niet alleen militairen. "Dat is een goede ontwikkeling", aldus Schreuder, "want nu leiden we ook lokale medewerkers. Zij kunnen, als ze geschikt zijn ook commandant op de cutter worden. De Kustwacht Carib zorgt in dat geval voor de benodigde functieopleidingen in Nederland, op de eilanden en bijvoorbeeld bij de US Coastguard."

Het personeelsbestand bestaat uit mannen en (relatief weinig) vrouwen. Schreuder: "Het is een varend en vliegend bedrijf. We hebben vrouwen in dienst en zelfs twee vrouwelijke 'observers'. Dat is uniek voor de Kustwacht. Voorheen waren het alleen militairen die op die functie kwamen, maar deze kan heel goed door lokale kustwachters worden ingevuld. Een 'observer' zit achterin het vliegtuig en zoekt naar 'verdachte' boten. Dan zijn er nog een sensor operator en een tactical commander, die de baas in het vliegtuig is. Hij geeft orders aan de piloot die de kist in de lucht moet houden." Op het moment zijn er twee lokale medewerkers in Nederland in opleiding voor 'sensor operator' en maken dan hun opleiding op Curaçao af.
Bij de bemanning op de schepen zoals op de 'cutter' is er een commandant die een bemanning heeft die het schip 'varend' houdt en er is ook een 'boarding team' aan boord. Het 'boarding team' controleert de verdachte schepen en hun bemanning. Sinds enkele jaren heeft Curaçao een eigen walradar zodat de wateren rond de eilanden goed gecontroleerd kunnen worden vanaf het land. Op de radar zijn alle schepen als stipjes te zien. De grotere schepen hebben een identificatieplichtsysteem, maar als er schepen zijn die zich niet identificeren en zich op een bijzondere plek of bijzondere tijd ergens bevinden, dan gaat er een speciale eenheid van de Kustwacht op af. Er wordt in gevallen van smokkel dikwijls gebruik gemaakt van snelle boten en dan moet de Kustwacht snel in actie kunnen komen. De cutter en de Dash 8 worden vooral ingezet ver weg uit de kust richting de grenzen van de territoriale wateren van de landen.
"Bewoners van de eilanden zien de vaar- en vliegtuigen dan ook lang niet altijd, terwijl ze wel bezig zijn met patrouilles. De super rhibs en heli controleren de wateren dichterbij. "We hebben een goede samenwerking met Colombia en Venezuela en volgens gegevens uit Venezuela is de smokkel met 'gofasts' (zeer snelle boten) de laatste jaren met 60 procent gedaald. Dat is mooi, maar aan de andere kant verzinnen de smokkelaars wel weer andere methoden en worden de spullen beter verstopt. Om dit voor te zijn is er de IGO (Informatie Gestuurde Opsporing). Dit betekent dat we niet meer lukraak boten controleren, maar dat er informatie wordt opgebouwd door de eenheden op zee en deze onderling te matchen en te analyseren en door intensief samen te werken met de politie en douane. Als er bijvoorbeeld een bepaald bootje altijd bij Klein Curaçao vist en ineens voor Breezes te zien is, dan wordt dat gezien als 'afwijkend' en deze informatie wordt opgeslagen." Deze wijze van opsporing is nog vrij nieuw en het personeel wordt hier ook speciaal voor opgeleid en getraind. "Want alle informatie die er is kan bijdragen inzake de opsporing van drugs-, wapen- en mensenhandel."

Personeel

Op het moment werken er rond de 240 medewerkers bij de Kustwacht, mannen en vrouwen. Schreuder verwacht na de reorganisatie nog een lichte groei, maar die groei kan alleen plaatsvinden binnen het bestaande budget. De organisatie wil naar een 85/15 verhouding, waarbij 85 procent van de werknemers lokale mensen zijn. Er is de laatste jaren hoog ingezet op opleidingen. De afgelopen jaren kwamen er ieder jaar 20 à 22 mensen in de opleiding. Tegenwoordig zijn dat er tussen de 10 à 12 om het wervingsproces op gang te houden. De kustwachtopleiding duurt 18 maanden en bestaat uit een theoretisch en een stagegedeelte. Er zijn veel carrièremogelijkheden en in de toekomst gaan de Kustwacht, de politie en douane meer samenwerken om de doorstroom te bevorderen. Men wil voor alle opleidingen dezelfde eindtermen hebben.

Vanaf 2009 kent de Kustwacht voor ieder steunpunt en het Kustwachtcentrum, waarvan de staf deel uitmaakt een eigen medezeggenschap. In totaal zijn er vijf medezeggenschapsraden die ieder door een persoon vertegenwoordigd worden in de centrale medezeggenschapsraad. Jeannique Silié is thans voorzitter. Zij heeft een bureaufunctie als senior operator RCC (Redding Coördinatie Centrum), maar ze heeft ook een 'vaarverleden' en kent het leven op zee. De laatste tijd zijn er in verband met de reorganisatie veel gesprekken tussen de medezeggenschapsraad, de drie vakbonden (Straf Acom, Abvo en Seppa (op Aruba) en de leiding van de Kustwacht. Die gesprekken gaan volgens Schreuder met zeer veel respect naar elkaar toe en de vakbonden hebben al positief advies gegeven inzake de evaluaties omtrent de reorganisatie.

De organisatie van de Kustwacht heeft een duidelijke visie voor de toekomst. Er is een personeelsbeleidsplan, waarin uitbreiding personeelsbestand, opleidingen en ontwikkeling van het personeel staat beschreven en op uitvoerend gebied is er veel aandacht voor bestrijding van de drugshandel en -smokkel. Er zal een uitbreiding komen op de regelgeving en verdragen en meer grenstoezicht. Er wordt in de toekomst ook meer aandacht gegeven aan het milieu. Schreuder: "Denk aan olievervuiling. Omdat wij veel in de wateren rond de eilanden varen signaleren wij dat vaak als eerste en kan er snel actie worden ondernomen door de organisaties die daar verantwoordelijk voor zijn."

De viering van het 15-jarig bestaan van de Kustwacht wordt op zaterdag 21 mei bij de Annabaai uitgebreid gevierd. In de media zal het programma van die dag bekend worden gemaakt. Iedereen is welkom.

Plaatsvervangend hoofd van het steunpunt Curaçao, Ramesh George (rechts) is een kustwachter van het eerste uur. Als kleine jongen hield hij al van de zee. "Dan zag ik vanuit de baai die politieboten en dan dacht ik: dat wil ik ook." Bij het begin van zijn opleiding bij de Antmil werd er over de oprichting van de Kustwacht gesproken en George had toen al zijn eigen toekomst in het vizier: "Als ik eerst die Antmil doe kan ik doorstromen naar de Kustwacht en dan zit ik daar aan boord." George is maritiem opgeleid en heeft vele functies bekleed bij de Kustwacht. Hij heeft ook regelmatig op St. Maarten gezeten, waar vooral in het begin nog een personeelstekort was, dat werd ingevuld met personeel uit Curaçao. Nu is hij verantwoordelijk voor het gehele operationele gebeuren bij het steunpunt Curaçao.

Ingiomar Balentien is medewerker technische dienst van het steunpunt Curaçao. Hij doorliep de Initiële Kustwacht Opleiding en deed uiteindelijk een nautisch technische opleiding. Hij zit veel op de boten om storingen op te lossen en om technisch onderhoud te plegen. Er waren in het verleden te weinig technische mensen, maar nu is er een kentering. Per steunpunt wil de Kustwacht extra technische mensen hebben. Balentien vindt dat hij een goede keuze heeft gemaakt om bij de Kustwacht te gaan werken. Hij heeft er veel cursussen kunnen volgen en nu is hij in het bezit van diverse diploma's.

Taken van de Kustwacht

- Toezicht, opsporing en hulpverlening
- Grensbewaking
- Douanetoezicht
- Toezicht op milieu en visserij
- Toezicht op scheepvaart, o.a.verkeer en uitrusting van schepen
- Terrorismebestrijding
- Algemene maritieme politietaken (drugs, wapens, illegalen)

Serviceverlening van de Kustwacht

- Hulpverlening en rampenbestrijding
- Afwikkeling noodspoed en veiligheid